

100 ÅR
1921-2021

A

— ADVOKATBLADET —

NR. 5 2021 100. ÅRGANG

TEMA: NY BARNELOV

– Moderne fedres forventning om delt bosted støttes ikke av loven

Ramborg Elvebakk, advokat og partner i Hjort

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

DETTE MÅ DU VITE OM DEN NYE ADVOKAT- LOVEN

- Rettsrådsmonopolet oppheves. • Taushetsplikten og advokaters uavhengighet lovfestes. • Forsikringsselskaper forbys å ha advokater som tilbyr ekstern rettshjelp. • Krav om politiattest for advokater og nøkkelpersoner i ledelsen.

Sølvesen Myhre Berntsen selger kunst og antikviteter av høy kvalitet, og bistår også med takserting ifbm salg/arv.

Vi søker faste oppdragsgivere ifbm taksering/realisering, og ønsker kontakt med deg -hvis ditt firma jobber med dette

Ta kontakt på tlf: 40 40 20 29

www.smbantikviteter.no

GALLERI SØLVESEN MYHRE BERNTSEN
FROGNERVEIEN 31. 0261 OSLO

www.smbantikviteter.no Tlf: 40 40 20 29

SMBANTIKVITETER

INNHold

Nr. 5 2021

NORGESHISTORIENS FØRSTE ADVOKATLOV

Åtte år etter at Advokatlovutvalget ble nedsatt, la regjeringen den 11.juni frem forslag til advokatlov for Stortinget. Advokatforeningens ledelse mener den har fått gjennomslag på mange viktige punkter. At rettsrådsmonopolet foreslås opphevet, er et skår i gleden.

SIDE 8

Protester mot ny barnelov
Foreldretvister overflommer ting-
rettene. Regissør Aslak Moe har laget
teater om opprivende brudd. Ny
barnelov vil flytte mekling ut av retten.

SIDE 18

Blir Vestlandets største
Olav Pedersen i Harris drømte om å
rekruttere MP'en i Dalheim Rasmussen,
men tok like godt hele staben. Nå
forventes en pen omsetningsøkning.

SIDE 30

Skrev boken hun ønsket seg
Anette Fjeld og kollega Daniel Herde
i Deloitte har skrevet bok om skatte-
og avgiftsprosedyre. De vil gjøre
stammespråket lettere å forstå.

SIDE 42

SAGT I DETTE BLADET

– Vi oppfatter forslaget som fiendtlig
mot advokatstanden, uten at vi egentlig
forstår begrunnelsen og behovet for
endringen som foreslås.

Leder av Eiendomsmeglingsutvalget
Andreas S. Christensen, SIDE 7

– Systemet gjør at man med riktig input,
fremfor å synse om verdien på saken,
faktisk kan regne ut hvilken økonomisk
verdi saken har.

Advokat Eivind Landmark Tandrevold,
SIDE 49

– Jeg gir meg når jeg er ferdig med
Viggo-saken – det kommer til å bli
glimrende. Det første jeg skal gjøre da,
er å skrive bok om Birgitte-saken.

Advokat Arvid Sjødin,
SIDE 54

FASTE SPALTER:

Bøker

SIDE 41

Generalsekretærens
kommentar

SIDE 47

Advokatansvar

SIDE 51

Grønn spalte

SIDE 52

Nytt om navn

SIDE 58

Medlemsnytt

SIDE 58

Sosiale medier

SIDE 67

Medlemmer fra hele landet, alltid faglig oppdatert

**TIDSBEGRENSET TILBUD
PRØV UT GRATIS NÅ – OG FÅ MED
OGSÅ ALLE DE TIDLIGERE KURSENE**

WWW.NYHETSPORTALEN.INFO

HVA

Nyhetsportalen gir deg nyere rettspraksis og annen ajourføring 2 ganger i året innen 12 fagområder – til sammen 48 etterutdanningstimer med kursbevis direkte strømmet til deg!

HVEM

Nyhetsportalen har medlemmer fra hele landet som arbeider med

- arbeidsrett
- sivilprosess
- forsikringsrett
- helserett
- konkursrett
- trygderett
- barnerett, familie-, arve- og skifterett
- fast eiendom og entrepris
- strafferett
- selskapsrett
- sivilprosess
- asyl- og utlendingsrett

HVORDAN

Direkte strømmet til deg – superenkel oppkobling – topp bilde og lyd – still foreleser spørsmål og få svar

NÅR

Livestreamkursene varer 2 timer og er fordelt gjennom året

I retten, møter eller av andre grunner forhindret fra å følge kurset? Ikke noe problem: Du kan se opptaket i etterkant og få med både kurstimer og kursbevis!

FOR GODT TIL Å VÆRE SANT?

er et spørsmål vi får ofte

**SVARET ER: ALLE 48 KURSTIMENE FÅR DU TIL
EN SAMLET PRIS AV KUN 1 X RETTSGEBYRET
= KR 1199/ÅR (INGEN BINDING)**

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

Thea N. Dahl

thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

FORSIDEFOTO

Shutterstock

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Et veiskille i markedet

Som Willoch-regjeringen opphevet NRKs monopol på begynnelsen av 80-tallet, og med det la grunnlag for et vell av TV- og radiokanaler i den norske eteren, har Solberg-regjeringen nå gått inn for å oppheve rettsrådsmonopolet.

Kanskje en søkt sammenligning, men like fullt et spennende tankeeksperiment. Vil markedet for juridiske tjenester endre seg like mye som TV-tilbudet gjorde i sin tid? Vil det komme en flom av nye high tech-løsninger, som vil gjøre det like enkelt å sette opp et testament som å levere selvangivelsen?

Mange vil mene at ordet monopol har en negativ klang, selv om for eksempel Vinmonopolet jo har bred støtte i folket.

Advokatforeningen – og de fleste advokater jeg har snakket med om temaet – støtter likevel sitt eget rettsrådsmonopol. De frykter at et frislipp på markedet for juridiske tjenester vil føre til et villnis av useriøse tilbydere, som vil villedde publikum i stedet for å veilede dem.

Justisdepartementet, derimot, mener at dagens regelverk er en bremsekloss for nyvinninger.

Gråsonen mellom hva som er lov og hva som ikke er lov, fører til at aktører som kunne ha etablert seg for å tilby rettslig bistand, ikke gjør det, mener departementet. Om alle og enhver får tilgang til markedet, vil publikum få billigere juridiske tjenester, er resonnerementet.

Ved monopolets fall kan nye virksomheter oppstå: For eksempel kan det hende at banker, begravellesbyråer, revisjonsfirmaer og forsikringsselskaper vil tilby juridisk rådgivning som et tilbud i tilknytning til kjernevirksomheten, påpekes det i proposisjonen.

Advokatforeningen har advart på det sterkeste mot å fjerne alle vilkår for å tilby rettsråd, og mener det er et stort problem for publikum at det bare vil være jurister blant tilbyderne som får forsikringsplikt, ikke alle de andre. Skadepotensialet kan bli stort, mener foreningen.

Departementet er ikke enig. «Den som vil ha sikkerhet for at rettslige råd gis av en juridisk kvalifisert person innenfor de rammene og den kontroll som gjelder for

advokatvirksomhet, bør søke råd hos en advokat», heter det der i gården.

I sitt arbeid med advokatloven ga departementet analyseselskapet Copenhagen Economics i oppdrag å analysere mulige konsekvenser av en opphevelse av rettsrådsmonopolet. Danskene konkluderte med at et frislipp ikke vil gi en «betydelig økt risiko for kvalitetsproblemer».

De viste blant annet til at det har vært få klager over kvaliteten på juridisk bistand fra ikke-advokater i Sverige og Danmark, der rettsrådsmonopolet er opphevet.

Advokatbladet intervjuet Bodø-advokat og tidligere hovedstyremedlem Michal Wiik Johansen da analysen kom i januar i fjor. Han var ikke imponert.

— Min oppfatning er at de overvurderer den jevne publikummers mulighet til å vurdere kompetansen til dem som gir råd og kvaliteten på rådene som gis, sa han.

Advokater sier ofte og gjerne at det er et stort og udekket rettshjelpsbehov i samfunnet. Det er sant. Samfunnet vi lever i er svært komplisert, og på personmarkedet er behovet skrikende for råd om hvordan vi skal forholde oss til alt fra arveloven til kjøpsloven. Vanlige folk trenger rimelige og gode måter å sikre seg og sine verdier på, og hjelp til å løse enkle, men for dem viktige konflikter.

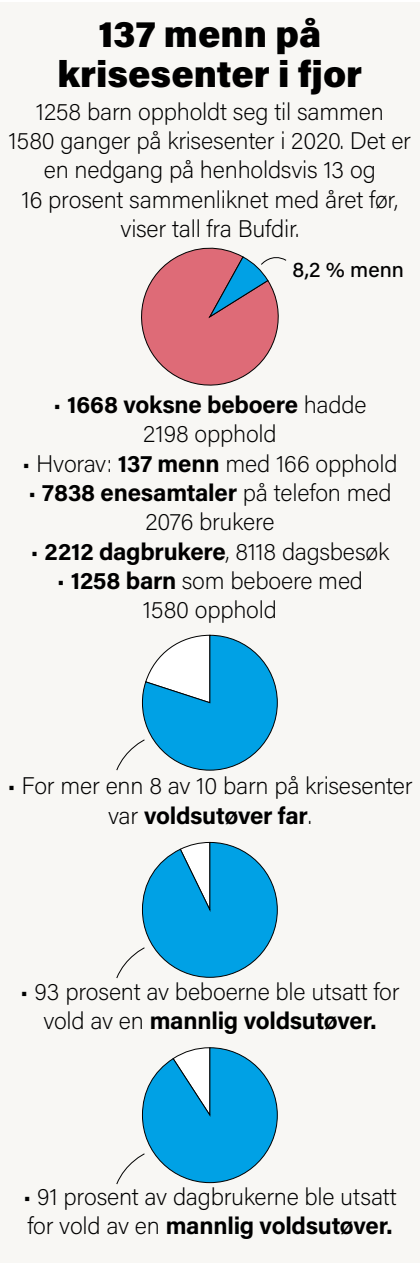
Det blir spennende å se om det er politisk motstand på Stortinget mot regjeringens forslag. Selv mener jeg at den teknologiske utviklingen har skapt et press mot dagens monopol som gjør det vanskelig å forsvare. Å stikke kjepper i hjulene for brukervennlige løsninger som publikum vil ha, er nok ingen vinnersak.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Venter på **grønt lys** for advokatloven i Stortinget

– Advokatloven fremhever våre medlemmers sentrale rolle i rettsstaten og tydeliggjør skillet mellom advokater og andre tjenesteytere.

TEKST: NINA SCHMIDT
FOTO: JACQUES HVISTENDAHL

Advokatloven er svært viktig, og har prinsipiell betydning for både rettsstaten, advokatene, og utviklingen av profesjonen i tiden fremover. Det sier Øyvind Precht-Jensen, Merete Smith og Jon Wessel-Aas, henholdsvis advokat, generalsekretær og leder i Advokatforeningen.

Øyvind Precht-Jensen har i en årrekke jobbet i kulissene på vegne av Advokatforeningen med lovarbeidet.

– Vi har hatt en god dialog med departementet. De har gjort en stor og god jobb, og vi har blitt involvert i arbeidet med de

største spørsmålene. De har jobbet strukturert og målrettet og har vært imøtekomende når vi har kommet med innspill på medlemmenes vegne. Vi er naturligvis ikke enige om alt, men jeg synes at også på de punktene vi er uenige, har dialogen vært konstruktiv, sier Precht-Jensen.

VIKTIG GJENNOMSLAG

– At advokaters uavhengighet og borgernes rett til fortrolig advokatbistand er blitt løftet frem og tydeliggjort i en lov, representerer et viktig gjennomslag. Det var en av de viktigste grunnene til at Advokatforeningen ønsket

seg en advokatlov. Det var også fint å se at departementet har lagt seg på en linje hvor de ikke har ønsket å reparere ting som fungerer, sier han.

Den største knuten underveis var å finne ut hvordan man skulle forholde seg til Advokatlovutvalgets forslag om å opprette et advokatsamfunn med obligatorisk medlemskap for alle advokater.

– Løsningen som vi i fellesskap kom frem til, tror jeg er en god løsning, som både ivaretar at Advokatforeningen kan fortsette å være en klar og tydelig stemme i den rettspolitiske debatt, samtidig som vi får et effektivt tilsyns- og disipli-

– Advokatforeningen har jobbet for å få en egen advokatlov fordi taushetsplikten ikke var ordentlig lovfestet, vi ønsket å styrke advokatenes uavhengighet fra staten, en forenkling og forbedring av tilsyns- og disiplinærsystemet, og samle reguleringen av advokatvirksomhet i én lov, sier Jon Wessel-Aas. Her med Øyvind Precht-Jensen og Merete Smith.

nærsystem, med uavhengighet fra staten og med nærhet til bransjen.

Advokatforeningen er ikke like fornøyd med opphevelsen av rettsrådsmonopolet.

– At regjeringen ønsker åpne for at enhver kan yte rettsråd utenfor rettergang, er vi skeptiske til. Mange av våre medlemmer frykter at det vil gå utover forbrukerne. Men så gjenstår det å se hvilke utslag dette vil gi i praksis. Det er allerede nokså vid adgang for andre enn advokater til å gi rettsråd, og hva forskjellen vil vise seg å bli, må tiden vise. •

- BRA MED ØKT KONKURRANSE

– Advokatloven er en milepæl for regjeringen, det er ikke hver dag man legger frem en bransjelov, sier statssekretær Hilde Barstad (H) i Justis- og beredskapsdepartementet.

Aå samle regelverket i én lov, bidrar til å styrke rettssikkerheten i samfunnet, påpeker hun.

– At du kan være trygg på at advokathjelpen du får er god, ryddig og kvalitetssikret, og at advokatene er uavhengige når de skal gi deg et juridisk råd, er selvfølgelig veldig viktig. En del av loven er kodifisering av lov og praksis, men loven foreslår også litt nyorientering som kan legge til rette for innovasjon og utvikling, sier Barstad.

Departementet håper åpningen av rettsrådsmonopolet vil gi økt nyskaping og konkurranse.

– Åpningen kan kanskje gi integrerte tjenester. Folk har jo ikke bare behov for advokat, men også for rådgivning for eksempel innenfor økonomi. At det åpnes opp for å tenke litt nytt, tror vi er bra. Samtidig beskytter vi advokattittelen og prosessdelen, og stiller også krav til hvem som kan kalle seg jurist. Dette vil bidra til å sikre kvalitet.

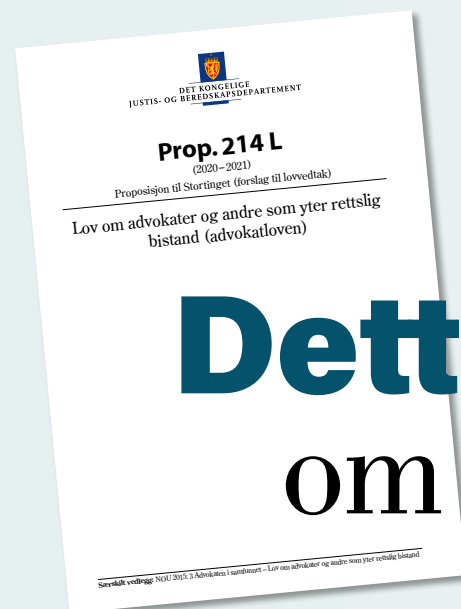
Eierskapsdebatten er ikke lagt død, selv om proposisjonen ikke åpner for eksterne eiere.

– Vi er helt klart for å åpne for eksterne eiere. Men skal det gjøres større endringer i eierskapsreguleringen, må det først gjøres grundige utredninger, så vi er sikre på at alle hensyn er ivarettet. Advokatlovutvalget utredet ikke spørsmålet i særlig grad, så det var derfor ikke tiden for dette nå. Men vi har åpnet for eksterne styremedlemmer i advokatforetak, for å få ekstern kompetanse inn i ledelsen av advokatfirmaene.

Nå venter mye oppfølgingsarbeid, ettersom mange av forslagene i advokatloven skal fastsettes i forskrift.

– Først skal Stortinget si sitt. Vi håper at vi får vedtatt loven, men det kan komme føringer og vurderinger til deler av lovverket som er viktig å få på plass før man går i gang med forskriftsarbeidet. Forslagene til forskrift skal jo også ut på høring på vanlig måte, sier Barstad. •

»

Dette bør du vite om advokatloven

Regjeringen la 11. juni endelig frem proposisjon til **Norgeshistoriens første advokatlov**. Her er de viktigste punktene.

TEKST: NINA SCHMIDT

STYREREPRESENTASJON

Advokatlovutvalget foreslo i advokatloven § 22 annet ledd et nytt, absolutt forbud mot at en advokat kan påta seg advokatoppdrag for et selskap som advokaten har styreverv for.

– Vi har spilt inn til departementet at det ikke bør være et absolutt forbud, men at det må være tillatt i situasjoner hvor det helt klart er ubetenkelig, sa Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas på representantskapsmøte i slutten av mai.

I proposisjonen fremgår det at Advokatforeningen er blitt hørt: Det legges inn en viss fleksibilitet i forbudet, med mulighet for å gjøre unntak der det er helt klart ubetenkelig.

«Det vil bero på en konkret vurdering om advokaten kan ha lederposisjoner under øverste nivå og samtidig yte uavhengig advokatbistand til klienten», heter det i proposisjonen.

”

Vårt standpunkt har vært at advokater vil tåle konkurransen, men at det av hensyn til klienten bør være krav til den som gir rettsråd.

MERETE SMITH

RETTSRÅDSMONOPOLET

– Vårt standpunkt har vært at advokater vil tåle konkurransen, men at det av hensyn til klienten bør være krav til den som gir rettsråd, så man er sikker på at personen kan juss, har forsikring, og har erfaring med å rådgi klienten, sa Merete Smith på representantskapsmøtet.

– Det har også vært et klart krav fra vår side at dersom reglene liberaliseres, så må det være slik at saker etter fritt rettsråd og saker etter straffeprosessloven må være forbeholdt advokater, sa Smith.

Også her er Advokatforeningen blitt hørt: Mens rettsrådsmonopolet oppheves, blir straffesakene forbeholdt advokater. Det innføres nye regler for å beskytte publikum.

- Bare forsvarere og bistandsadvokater kan yte bistand i straffesaker og i saker etter fri rettshjelp.
- Advokater i forsikringsselskaper og banker får ikke tilby rettshjelp til eksterne.
- Organisasjonsadvokater kan bistå eksterne, så sant bistanden ikke har et økonomisk formål.
- Kravet til advokaters uavhengighet lovfestes. Det foreslås også en generell bestemmelse om at advokater ikke kan drive annen virksomhet enn advokatvirksomhet når dette går ut over advokatens uavhengighet.
- Det skal stilles et nytt krav om utvidet, ordinær politiattest for å få advokatbevilling.
- Også nøkkelpersoner i advokatforetakets ledelse må ha politiattest.
- Mulighet for å ha passiv advokatbevilling bortfaller.

Representantskapet i Advokatforeningen drøftet advokatloven på sitt årlige møte i slutten av mai.

TAUSHETSPLIKTEN

Alle advokaters taushetsplikt lovfestes - også internadvokatenes:

«Advokaters yrkesmessige taushetsplikt skal etter forslaget gjelde alle advokater både i privat og offentlig sektor, uavhengig av om de er advokater i advokatforetak, internadvokater eller organisasjonsadvokater. Taushetsplikten skal omfatte alle opplysninger advokaten får tilgang til, utarbeider, eller på vegne av klienten formidler i advokatoppdraget, herunder klientens navn og timelister», heter det i proposisjonen.

Og videre:

«Forslaget slår fast at også opplysninger knyttet til uegentlig advokatvirksomhet er omfattet, noe som har vært uavklart. Forslaget innebærer derimot ikke noen endring i hvilke opplysninger en advokat plikter å avgi etter bevisforbudsreglene i prosesslovgivningen og andre hjemler som pålegger en advokat å avgi opplysninger.»

Det innføres en generell unntaksbestemmelse som skal «regulere unntak både fra taushetsplikten innenfor bevisforbudets område og fra advokaters taushetsplikt om andre opplysninger. Bestemmelsen innebærer en videreføring av gjeldende rett, men skal synliggjøre at det stilles et særlig strengt krav til klar lovhjemmel ved unntak knyttet til den sterke taushetsplikten».

INTERNADVOKATORORDNINGEN

I 2019 foreslo et regjeringsoppnevnt utvalg som utredet skatterådgiveres opplysningsplikt å frede advokaters taushetsplikt i skattesaker, men gikk samtidig inn for å endre rettstilstanden for internadvokater, slik at disse ikke skal være underlagt advokaters sterke taushetsplikt.

Internadvokaters taushetsplikt lovfestes. Internadvokater kan ikke tilby ekstern rådgivning som del av arbeidsgiverens forretningskonsept. Banker og forsikringsselskaper skal ikke kunne tilby rettshjelp.

ADVOKATTILSYN OG ADVOKATNEMND

Advokatnemnda skal behandle disiplinær- og salærsaker som eneste instans, samt klager på tilbakekall av bevilling. Samtidig forsvinner Disiplinærnemnden, Advokatbevillingsnemnden og Advokatforeningens sju regionale disiplinærutvalg.

Advokattilsynet erstatter dagens Tilsynsrådet.

Advokattilsynet skal føre tilsyn med advokater, samt utstede og tilbakekalle bevilling.

– Advokatforeningen skal være sekretariat for Advokatnemnda. På denne måten vil det være Advokatforeningen og advokatene selv som gir og vedtar de etiske reglene for advokater, sa Merete Smith på representantskapsmøtet.

ADVOKATKURSET

Den foreslåtte utvidelsen til et halvårig studium med 30 studiepoeng, blir ikke noe av. Advokatkurset består som i dag. Dagens prosedyrekrav for advokatfullmektiger videreføres og fastsettes i forskrift.

«Verken utvalget eller høringsinstansene har imidlertid vist til konkrete eksempler som underbygger at prosedyrekravet i realiteten er prosessdrivende», heter det i proposisjonen. At det for enkelte vil ta noe lenger tid enn to år å få fullført prosedyrekravet, kan ikke tillegges vekt, heter det videre.

ETTERUTDANNING

I dag er det bare medlemmer av Advokatforeningen som er pålagt å ta etterutdanning. Foreningen mener at regelen bør gjelde alle advokater.

Departementet er enig.

«Et felles etterutdanningskrav for advokater vil kunne bidra til at alle, uavhengig av medlemskap i Advokatforeningen, holder seg faglig oppdatert», heter det i proposisjonen. Detaljene skal bestemmes i forskrift.

Les mer på
Advokatbladet.no.

Retts hjelp ut som begrep

Begrepene «retts hjelp» og «retts hjelp-virksomhet» endres til «rettslig bistand». Dette for å tydeliggjøre at begrepet «retts hjelp» handler om ytelser etter loven om fri retts hjelp.

Juristtittelen beskyttes

Bare den som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap kan bruke tittelen «jurist». Jurister får ikke videre adgang til å opptre som prosessfullmektig i retten enn det de har i dag. Jurister gis en generell adgang til å opptre som prosessfullmektig i forliksrådet. I dag er adgangen begrenset til retts hjelpere.

Tre organisasjonsformer

For å gi en bedre oversikt over reglene for den enkelte organisasjonsform deles reglene inn i tre kategorier: Advokatforetak, internadvokater og organisasjonsadvokater.

Forliksråd kan ikke stoppe klage

Advokater skal ikke lenger kunne sende saker til forliksrådet for å stoppe en disiplinærsak. Denne praksisen er svært uheldig, og åpner for at advokater kan blokkere en privat parts rett til omkostningsfritt å prøve en disiplinærklage og et salærkrav for en uavhengig nemnd, ifølge proposisjonen.

Ingen salær-mekling

Departementet støtter ikke advokatlovutvalgets forslag om å opprette en egen meklingsordning for salær og andre kontraktvister mellom klienter og advokater.

Ny disiplinær-reaksjon

De tre reaksjonsformene kritikk, irettesettelse og advarsel slås sammen. Ny betegnelse blir «disiplinær kritikk».

– Forslaget understreker betydningen av advokaters uavhengighet, det synes vi er veldig bra, sier Merete Smith og Jon Wessel-Aas i Advokatforeningen.

- Klokt at eierskapsreglene ikke endres

Lovfestingen av advokaters taushetsplikt er blant punktene i advokatloven som Advokatforeningen er godt fornøyd med.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: JACQUES HVISTENDAHL

Vi skal nå bruke tid på å gå nærmere gjennom detaljene i forslaget, forteller Jon Wessel-Aas.

– Men en foreløpig gjennomgang gir grunn til å uttrykke stor tilfredshet fra vår side. Det var vi som i sin tid tok initiativet til en egen advokatlov, og vi er glade for at den nå kommer.

Advokatforeningen, som tilbake i 2016 leverte en høringsuttalelse på 121 sider, har fått gjennomslag for sine synspunkter på mange områder,

påpeker han, og lister opp følgende punkter:

- At det er skapt klarere rammer rundt advokatvirksomhet og at man innfører flere regler som bidrar til å sikre advokaters uavhengighet; blant annet at man får en ordentlig lovfesting av advokaters taushetsplikt, der domstolenes strenge håndheving av den kodifiseres – og at taushetsplikten gjelder alle advokater, også konsern- og organisasjonsadvokater.

- At man bevarer strenge regler om organisering av og eierskap av advokat-

” Dette er en nødvendig reform og en effektivisering av disiplinærsystemet, der Regler for god advokatskikk danner normen.

virksomhet, og at advokaters rolle i rettergang beholdes.

– KLOKT AV REGJERINGEN

– Det er klokt av regjeringen ikke å endre reglene om organisering av og eierskap i advokatvirksomhet, noe som ville sette uavhengigheten i spill. Nå kan de som ønsker å organisere seg på andre måter og med andre eierstrukturer i markedet for juridisk rådgivning, gjøre det gjennom forslaget åpning for at også andre enn advokater kan yte rettsråd, sier Wessel-Aas.

Ifølge advokatloven vil de strenge reglene om advokatvirksomhet fortsatt gjelde, om man skal yte rettsråd som advokat eller opptre i domstolene.

Wessel-Aas er også glad for den foreslåtte endringen av disiplinærsystemet.

– Dette er en nødvendig reform og en effektivisering av disiplinærsystemet, der Regler for god advokatskikk danner normen, og der Advokatforeningen skal være sekretariat.

At etterutdanningskravet nå skal gjelde alle advokater, og ikke bare medlemmer av Advokatforeningen, er også svært positivt, mener han.

– Dette har i lang tid vært et krav for medlemmer, og det er godt at det gjennom lov vil gjelde for alle advokater.

Han er også fornøyd med at dagens krav til å få advokatbevilling i hovedsak beholdes. •

Åpent disiplinærregister

Departementet vil ha et offentlig, søkbart register, tilgjengelig for publikum, over hvem som er felt i disiplinær-systemet. Advokater skal registreres etter to felleiser. Hver reaksjon skal være tilgjengelig i registeret i tre år før opplysningene slettes.

- Føler et politisk farskap til loven

– Jeg føler et politisk farskap til advokatloven, og i den grad man kan oppleve en politisk fødsel, er det litt sånn i dag.

Det sa stortingsrepresentant og andre nestleder i justiskomiteen, Peter C. Frølich, da loven ble lagt frem for Stortinget - og la til at det er mange som har grunn til å føle et slags foreldreskap til loven.

Han synes det er «masse gøy å fremheve» i lovforslaget, men trekker frem to områder som de viktigste:

– Opphevelsen av rettsrådsmonopolet er et første steg på veien mot en litt annen konkurransesituasjon i markedet. Jeg tror ikke at etablerte advokater trenger å skjelve så mye i buksene, men her åpnes det for at vi får et supplement av tjenester, gjerne på litt enklere rettsråd. Dette tror jeg vil kunne komme hele samfunnet til gode.

Peter C. Frølich.
Foto: Nina Schmidt

STRAMMER INN

Et annet viktig grep er å stramme inn skruen overfor useriøse aktører i bransjen, sier han.

– Det nye advokattilsynet – med sine sterkere hjemler til å kunne innordne bevillinger og hindre useriøse aktører – vil komme godt med. Det er også veldig bra med de nye politiattest-reglene, sier Frølich.

Han viser til at advokater som søker bevilling må ha politiattest, og at dette kravet også vil gjelde for nøkkelpersoner i ledelsen av advokatforetak.

– Har man ikke rent mel i posen, skal man ikke kunne operere i advokatbransjen, sier han.

GA ET LØFTE

For regjeringen var det viktig å legge frem advokatlov-proposisjonen i inneværende stortingsperiode, forteller han.

– Det var et løfte i regjeringsplattformen at vi skulle legge frem en ny advokatlov, og det har vi holdt. Så blir det et nytt storting som får saken til behandling. Men jeg tror og håper at det vil være ganske bred politisk enighet om de endringene det er lagt opp til, sier Frølich.

Han roser Advokatforeningen for konstruktivt samarbeid i arbeidet med lovforslaget, et arbeid som har pågått i en årrekke.

– Samarbeidet med Advokatforeningen har vært helt enormt godt. De har vært flinke til å løfte debatter.

Han understreker at debatten om finansielt eierskap ikke er lagt død, selv om bestemmelser om eierskap ikke er inntatt i loven.

– På dette punktet mener jeg at debatten om advokatloven har bevist at noen har behov for å kunne hente kapital fra andre steder enn sine egne advokatlommer. De få aktørene som har lyst til å utfordre de etablerte med en alternativ modell, er avhengige av tilgang til kapital i markedet. Så vi har fortsatt en ambisjon om å legge frem et lovforslag om dette, sier han. •

Advokater i HELP Forsikring må bytte selskap dersom loven blir en realitet.
Foto: Geir Egil Skog

— Lovforslaget beskytter advokatstanden

Regjeringens forslag til advokatlov setter en stopper for forsikringsselskapet HELP, slik det er organisert i dag.

– Det er svært overraskende at en justisminister fra Høyre ikke ser behovet for innovasjon i advokatbransjen.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sier Johan Dolven, administrerende direktør og gründer i HELP. Han har i en årrekke arbeidet for å endre eierskapsreglene i advokatbransjen. Nå er han skuffet over Høyre-regjeringens proposisjon til ny advokatlov.

Regjeringen foreslår å stramme inn reglene for internadvokater. Disse skal ikke lenger kunne yte advokatbistand til eksterne som del av arbeidsgiverens forretningskonsept. At banker og forsikringsselskaper kan tilby advokatbistand til eksterne kunder uten at ytelsen er momsbelagt, har skapt en vridning i markedet, påpeker Justisdepartementet.

Selskaper som tilbyr rettshjelpsforsikring, som HELP og IF Skadeforsikring, vil ikke kunne gjøre dette på samme måte som i dag, dersom loven vedtas.

– Regjeringen har ikke tatt innover seg at det er et stort udekket rettshjelpsbehov i befolkningen. Løsningen på dette er ikke å gjøre det vanskeligere og dyrere å få tilgang til advokat, sier Dolven.

SIER BÅDE JA OG NEI

Samtidig som Høyre-regjeringen strammer inn rammene for internadvokater, har partiet vedtatt i sitt partiprogram for neste stortingsperiode å åpne for eksterne eiere, og varslet at et eget lovforslag om dette.

– Vi forventer nå at dette blir fulgt opp, sier Dolven.

Han mener at alle som har behov for advokatbistand vil stå igjen som tapere dersom lovforslaget går gjennom.

– De som vinner, er leserne av Advokatbladet. Dette fordi lovforslaget beskytter advokatstanden, fører til mindre konkurranse, og bevarer ting slik de er. De som taper, er nye aktører som har lyst til å investere i fremtiden, og har ideer om å gå inn i advokatbransjen med nye modeller. De kommer til å bli borte. Jeg vil tro at flere av de nye initiativene i bransjen vi har hørt om i det siste, nå lever i det uvisse.

Likevel fremholder han at selskapet lever godt med forslaget.

– Vi er skuffet, men ser at det i proposisjonen foreslås at det skal være en overgangsordning, slik at vi kan omorganisere oss. Dette får vi bare forholde oss til, sier Dolven.

150 MÅ BYTTE SELSKAP

I dag er om lag 150 advokater ansatt i HELP Forsikring, som er eid av det tyske forsikringsselskapet Arag. I advokatforetaket HELP-advokatene, som er eid av advokater i selskapet, er

det pr. nå ansatt 14 advokater. Det er HELP-advokatene som håndterer mange rettslige prosesser på oppdrag fra HELP Forsikring.

– Hvis loven blir som lovforslaget, vil de 150 advokatene i HELP Forsikring flyttes over til HELP-advokatene. For våre kunder vil dette ha svært liten betydning, men de vil få en kostnadsøkning på om lag fem prosent.

– Prisøkningen vil bli marginal og vil ikke påvirke vår posisjon, men det er synd at advokatbransjen ikke får langsiktige investorer, sier Dolven.

Han mener at momsdiskusjonen er et sidespor, og forklarer at prisen for en typisk HELP-kunde med advokatforsikring vil øke fra 60 til 63 kroner pr. måned på grunn av omleggingen.

Han forventer at lovforslaget vil bli gjenstand for debatt i Stortinget i løpet av høsten.

– Det er flere enn oss som har ønsker om at loven ikke skal bli så konservativ som den nå er. Med advokatloven hadde regjeringen sjansen til å løfte rettssikkerheten for det

store flertallet i befolkningen. Muligheten ligger i en lov som kan bane veien for at flere kan tilby trygge, juridiske tjenester, og dermed skape mangfold og konkurranse. Denne muligheten lot regjeringen gå fra seg.

– Jeg vil sende en utfordring til dagens opposisjonspartier. De kan nå vise at de legger større vekt på behovene til det rettsøkende publikum, enn til advokatbransjen, sier han.

STØTTE FRA LO

At loven åpner for at jurister kan være rettshjelpere, mener han ikke er tilfredsstillende.

– All erfaring viser at befolkningen ønsker bistand fra advokater. Advokattittelen er også blitt løftet opp som publikums kvalitetsgaranti i et potensielt mylder av nye tilbydere.

Blant dem som står på kundelisten til HELP, er medlemmene i LO. I høringsrunden uttrykte LO bekymring for at advokatforsikringen skulle bortfalle.

«HELP Forsikring har bistått våre medlemmer i flere tusen saker de seneste årene. Tilbakemeldingene er at tilfredsheten med ordningen er høy. Videre dekker tilbudet et rettshjelpsbehov for privatpersoner som har begrensede muligheter for rettshjelp i det ordinære markedet», skrev daværende LO-leder Gerd Kristiansen. •

– Jeg tror det vil ta lang tid å få loven vedtatt, men tør ikke si noe om tidsperspektivet, sier Johan Dolven.
Foto: Geir Egil Skog

”
Lovforslaget fører til mindre konkurranse, og bevarer ting slik de er.

Mener foretak bør kunne forbys å tilby rettshjelp

Tilsynsrådets ønske om å få hjemmel til å stanse advokat- eller rettshjelpsforetak fra å utøve rettshjelpsvirksomhet, følges ikke opp. Derimot vil departementet gi Advokatnemnda mulighet til å felle foretak – og ikke bare enkeltadvokater – i disiplinærsystemet.

TEKST: NINA SCHMIDT

Tilsynsrådet er glad for at det nå kommer en advokatlov, og konstaterer at flere nye regler vil skape mer ryddighet i bransjen, som for eksempel at man ikke lenger vil kunne ha passiv advokatbevilgning, forteller assisterende direktør Dag Eriksen.

– Det vi registrerer at ikke er tatt med, og som vi har vært opptatt av, er å få en mulighet for å kunne nedlegge forbud mot at foretak utøver advokatvirksomhet eller rettshjelpsvirksomhet, sier han.

– Vi har erfart at det tidvis kan være utfordrende å ansvarliggjøre den enkelte advokat for feil og mangler i et foretak. Og hvis en advokat blir fratt bevillingen, har vi sett at en annen kan overta og drive virksomheten videre, selv om virksomheten ikke følger regelverket. Derfor har vi spilt inn at vi ønsket oss en mulighet til å forby foretak å utøve advokat- eller rettshjelpsvirksomhet.

– Dette er noe vi har ønsket oss i vår verktøykasse, sier Eriksen.

Foretak skal derimot kunne felles i disiplinærsaker, foreslår departementet.

«Dette vil særlig være aktuelt hvor det konstateres systemsvikt i en eller annen form, og hvor

Dag Eriksen.
Foto: Nina Schmidt

det er vanskelig å knytte feilen eller forsømmelsen til en enkelt advokat. Disiplinærmyndighetene får ofte inn klager på advokatforetak, hvor klagen må returneres fordi foretaket ikke kan holdes ansvarlig. Mange ender da opp med å klage på en tilfeldig advokat i foretaket, noe som etter departementets syn er svært uheldig», ifølge lovforslaget.

RETTSRÅDSMONOPOLET

Opphevelsen av rettsrådsmonopolet er den største materielle endringen i advokatloven, påpeker Eriksen.

– Det blir spennende å se hvilke konsekvenser dette vil få, sett fra et tilsynsperspektiv. Det er foreslått at Advokattilsynet ikke skal føre tilsyn med dem som tilbyr rettsråd, men samtidig gis tilsynet kompetanse til å kunne nedlegge forbud mot at personer utøver rettshjelpsvirksomhet, sier han.

– Det gjenstår mye arbeid som skal finne sin løsning i forskrifts form, så mange av detaljene gjenstår. Hvordan dette vil fungere i praksis, og hvor stort omfanget av nye tilbud blir, vet vi jo ikke på det nåværende tidspunkt.

UAVHENGIGE NOK?

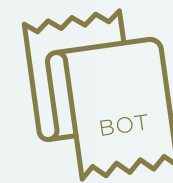
I høringsrunden har Tilsynsrådet vært kritiske til å legge Advokatnemndas sekretariat i Advokatforeningen, slik departementet nå går inn for.

– Vi konstaterer at sekretariatsfunksjonen er lagt dit, men legger til grunn at funksjonen skal reguleres nærmere i forskrift på en slik måte at hensynet til sekretariatets uavhengighet til bransjen ivaretas, sier Eriksen.

At sekretariatet er uavhengig, vil spesielt være viktig i saker der Advokatnemnda skal behandle klagesaker over vedtak truffet av Advokattilsynet, understreker han.

Departementet foreslår at Advokatforeningens rolle som sekretariat i klage- og tilsynssakene kun skal være av administrativ art. Dette for å sikre nødvendig uavhengighet og tillit.

Det foreslås at sekretariatet i disse sakstypene kan tilrettelegge sakene og sikre kontradiksjon, men ikke utarbeide forslag til beslutning, slik de vil gjøre i disiplinærsakene. •

Kan gi bøter ved tilsyn

Advokatlovutvalget foreslo å innføre bøter på inntil 1,1 millioner kroner i disiplinærsystemet.

Departementet vil heller bruke bøter i tilsynssystemet.

«Departementet foreslår at adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr legges til Advokattilsynet, i stedet for Advokatnemnda slik utvalget har foreslått. Med dette vil overtredelsesgebyr ilegges i forbindelse med tilsyn og ikke som en disiplinærreaksjon», ifølge proposisjonen.

Den øvre grensen for gebyret settes på inntil 10 G (1 G = 101.351 kr pr. april 21).

Gebyret må være følbart, slik at det har preventiv effekt i alle deler av bransjen, skriver departementet.

«Selv om departementet antar at den øvre grensen sjelden vil benyttes, er det etter departementets vurdering behov for å gi Advokattilsynet et vidt handlingsrom.»

Departementet foreslår å innføre overtredelsesgebyr for brudd på §§ 20, 21, 22, 24, 25 og 36, som alle inneholder plikter knyttet til organisering av advokatvirksomhet.

«Departementet foreslår at overtredelsesgebyr begrenses til tilfeller der det foreligger vesentlige eller gjentatte brudd på ad-

vokatregelverket. Ved at også gjentatte brudd, omfattes, vil flere mindre alvorlige forhold kunne medføre ileggelse av gebyr.»

Advokattilsynet skal ikke ha noen plikt til å ilegge overtredelsesgebyr. •

”

Selv om departementet antar at den øvre grensen sjelden vil benyttes, er det etter departementets vurdering behov for å gi Advokattilsynet et vidt handlingsrom.

THERIUM.

Sterk sak, men begrenset betalingsevne hos klient?

Therium Nordic tilbyr risikofri investering i søksmål til dekning av klients sakskostnader i velbegrunnede og legitime saker hvor et velrennomert advokatfirma er engasjert.

Kontakt oss for en uforpliktende, kostnadsfri og konfidensiell dialog.

www.therium.no | post@therium.no | +47 21 41 91 71

Kan ikke instrueres

- Advokattilsynet og Advokatnemnda skal være statlige uavhengige forvaltningsorganer som verken kan instrueres i faglige, administrative eller økonomiske saker.
- Advokattilsynet skal ledes av et styre bestående av fem personer. Styret og medlemmene av nemnda skal ikke oppnevnes av departementet, slik som i dag.

NY BARNELOV skal gi færre rettssaker

Foreldretvister utgjør nærmere en femtedel av alle sivile saker i norske tingretter. I ny barnelov foreslås det at mekling skal skje på familievernkontoret i stedet for i domstolene.

TEKST: NINA SCHMIDT

I fjor ble om lag tjue tusen norske par enten skilt eller separert. En del av bruddene vil føre til konflikt om hvor felles barn skal bo – hos mor, far eller hos begge. I 2020 var det om lag 41.000 nye familier som fikk et tilbud ved familievernkontorene, som familierådgivning og mekling. Gitt at minst tre i hver familie er innom et familievernkontor, var det i fjor

om lag 120.000 personer som benyttet familievernkontorene, ifølge tall fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Barnelovutvalget, ledet av lagdommer Torstein Frantzen, leverte sitt forslag til ny barnelov i desember i fjor. Forslaget har i vår vært på høring. Utvalget foreslår flere store endringer:

DELT FAST BOSTED: Flertallet ønsker

å gjøre det enklere for retten å bestemme delt fast bosted, og vil derfor fjerne dagens krav om at det skal være «særlige grunner» før retten faller ned på delt løsning. Målet er at flere barn vil få fast bosted hos begge foreldrene.

MÅ VÆRE ENIGE OM FLYTTING: Flertallet vil lovfeste at begge foreldre må samtykke til flytting innenlands, og

gi adgang til rettslig prøving av flytte-spørsmål. I dag gjelder dette bare om barnet flytter utenlands.

MER MEKLING FØR RETTSSAK: Mekling skal i hovedsak skje ved familievernkontorene, og ikke i saksforberedende møter i retten. Antall obligatoriske meklingstimer ved familievernkontoret utvides til seks timer før det blir lov å reise sak.

IKKE TVANG VED SAMVÆRSHINDRING: Flertallet vil ikke ha trekk i barnebidrag eller tvangshenting som virkemidler der den ene forelderen hindrer samvær. Mindretallet mener at fysisk avhenting bør være tilgjengelig som tvangsmiddel.

FLERE SKAL KUNNE KREVE SAMVÆR: Flertallet ønsker å utvide hvem som kan gå til sak for å få samvær med barnet, dersom en av foreldrene er fradømt samvær, eller er død. Både søsken eller personer med en «nær omsorgsrelasjon» til barnet kan kreve samvær. Flertallet vil ikke spesifisere konkret hvem dette gjelder, men mener spørsmålet vil være mest aktuelt for barnets slektninger, tidligere steffeforeldre, eller personer som har trodd at de er barnets forelder.

KAN SI NEI TIL EKSPONERING I SOSIAL MEDIER: Barn skal kunne kreve respekt for sitt privatliv og personvern.

RETT TIL FAMILIELIV: Barnets menneskerettigheter styrkes, og de har rett til medvirkning, omsorg og et familieliv. •

Lovfester kjærlighet

Nå skal barns rett til kjærlighet lovfestes – ikke bare som formålsparagraf i barnevernsloven, men som en egen paragraf i barneloven for å ta på alvor de signalene barn og unge har gitt om hva som er viktig for dem i en lov. Ordet kjærlighet er nevnt 25 ganger i NOU'en.

I lovteksten § 1-1 står det at «lova skal medverke til at barn og unge blir møtte med kjærlighet og respekt og får ein trygg oppvekst».

- Ingen tiltak mot samværs sabotasje

Advokat Øivind Østberg er skuffet over at Barnelovutvalget ikke har utredet omfanget av samværs sabotasje eller foreslått tiltak for å forhindre det.

TEKST: NINA SCHMIDT

I januar 2019 signaliserte regjeringen i Granavold-plattformen at den ønsket at flere barn skal ha kontakt med begge foreldrene etter samværsbrudd: «Regjeringen vil legge til grunn at barn skal få mulighet til å ha kontakt med begge foreldrene sine, også etter samlivsbrudd. Foreldre har et felles ansvar for at avtalt eller vedtatt samvær skal overholdes. Sabotasje av samvær bør i større grad få økonomiske konsekvenser og eventuelt få konsekvenser for samværsfordelingen. Regjeringen vil utrede forslag til strengere reaksjoner ved samværs sabotasje.»

Barnelovutvalget fikk noen måneder senere instruks om å utrede dette punktet som et tilleggsmandat.

Men utvalget følger ikke opp, mener Øivind Østberg. Han driver et lite advokatfirma i Oslo som har spesialisert seg blant annet på foreldretvister.

BYTTET ORD

– Jeg er skuffet over hvor svak utredningen er på dette punktet. De har fått en veldig spesifikk bestilling fra øverste politisk hold om å komme med reelle endringer i lovgivningen, og det har de ikke gjort. De har heller ikke gjort noen god utredning av situasjonen i dag, sier Østberg.

Han har skrevet en egen høringsuttalelse til barnelovforslaget. Der reagerer han blant annet på at ordet «samværs sabotasje» er erstattet med «samværs hindring» - fordi ordet etter Barnelovutvalgets oppfatning skaper uheldige assosiasjoner.

«Når det gir «uheldige assosiasjoner», er det fordi det henviser til et særdeles «uheldig» fenomen, nemlig bostedsforelders bevisste og saklig ubegrunnede forhindring av retten til samvær mellom barnet og den forelder som ikke barnet bor fast hos. Ordet «sabotasje» er sterkt, men det er treffende for det som er temaet, nemlig at den subjektive vilje hos bostedsforelder til å bidra til samvær ikke er til stede», skriver han.

Han påpeker at ordet «samværs hindring» også vil gjelde hindre for samvær som skyldes alt fra sykdom til rushtrafikk.

ETTERLYSER NYE TILTAK

Samværs sabotasje er et betydelig samfunnsproblem, med sterkt skadelige konsekvenser for et stort antall voksne og barn, skriver Østberg.

– Barnelovutvalget kommer ikke med noen som helst tiltak mot samværs sabotasje. Utvalget tygger bare frem og tilbake på det som har vært synset om tidligere.

– Man kunne angrepet problemet med et vidt spekter av tiltak, som til sammen kunne ha gitt en virkning. For eksempel å gjøre avtaler inngått ved familievernkontor tvangskraftige, innføre automatisk erstatningssamvær ved bortfall av fastsatt samvær, og tvangshenting til samvær som en siste mulighet. Han foreslår også å endre straffeloven slik at den hjemler straff for grove brudd på samværsretten.

Rettstilstanden ved sabotering av samvær er for svak, mener han.

– Beskyttelse av samværsretten er rett og slett for dårlig. Dette har jeg også spilt inn underveis til Barnelovutvalget, uten at dette på noen måte gjenspeiles i utredningen, sier Østberg. •

– Tvangsmulkt er den eneste sanksjonen mot samværs sabotasje i dag. Jeg har gått gjennom rettskilder og ser at den er veldig lite verdt, sier Øivind Østberg. Foto: Line Møller / VG NTB

Mener løgn varer lengst

Regissør Aslak Moe bruker sin egen historie i en forestilling om barnefordeling med saker fra virkeligheten. Ifølge ham preges fagfeltet av et naivt og lite skarpskodd rettsvesen – og advokater som oppnår det de vil ved bevisst å trenere sakene.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD
FOTO: PAUL S. AMUNDSEN

BERGEN:

I 2006 fikk teaterregissør Aslak Moe et overraskende brev fra sin ekskjæreste og moren til hans datter. Hun motsatte seg inntil videre samvær mellom Aslak og deres felles barn. Moe ble redd og meldte seg etter hvert inn i «Foreningen 2 foreldre».

I stykket «Løgn varer lengst», som nylig ble satt opp på Det vestnorske teateret i Bergen, forteller regissøren både om sin egen og andres foreldrevisthistorier – alt hentet rett fra virkeligheten.

I forberedelsene til forestillingen fikk han lære mer om morspresumpsjonen – ideen om at mor alltid er den beste forelder, selv i tilfeller der hun saboterer fars samvær med barna.

17 prosent av alle rettssaker i Norge er barnefordelingssaker. Regissøren har gjennom flere år gjort bred research på temaet, og møtt flere sterke skjebner, saker som fikk langt større konsekvenser enn det fikk for ham selv.

MORSPRESUMPSJONEN

I anonymisert form trakk han frem flere av dem i stykket, stort sett fedre som etter skilsmissen nektes samvær med barna sine. Sakene preges av ubegrunnede vold- og trussel-anmeldelser, og alvorlige bekymringsmeldinger til barnevernet uten rot i virkeligheten.

– Morspresumpsjonen ble strøket fra lovverket i 1981, men mange mener den lever i beste velgående, både i rettsvesenet og gjennom rettspraksis.

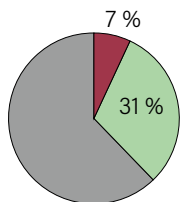
»

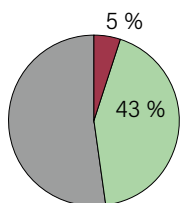
FOTO: DAVID ZADIG

Økt eller redusert konfliktnivå ved mekling?

Økt
Dempet
Vet ikke/ingen betydning

Benyttet mekling for å kunne reise sak

Mekling ved samlivsbrudd

Kilde: Brukerundersøkelse fra Sentio Research Norge, 2017 / 2018, basert på 5190 respondenter

De hevder at noe av årsaken til dette er at det stort sett er kvinner som jobber i disse instansene, og at de bevisst eller ubevisst sympatiserer med moren, påpekte Moe fra scenen.

Han viste blant annet til en far som gjennom tjuve år, 77 rettsavgjørelser, og millioner av kroner i advokatutgifter måtte kjempe for foreldretten til barna sine. Moren på den andre siden, tjente under grensen for fri rettshjelp, og hadde kunnet kjøre saken sin gratis.

— Mange jurister tror ikke på tallene, men jeg har sett alle avgjørelsene i saken. Jeg opplever at denne jussen er lavstatus-juss. Man gjør ikke karriere som barnerettsadvokat, sier Moe da Advokatbladet møtte ham etter forestillingen.

- SVAK RETTSSIKKERHET

Regissøren mener fri rettshjelp i disse sakene paradoksalt nok bidrar til å opprettholde en urettferdighet, og at det burde vært en form for egenandel som var regnet ut i forhold til inntekten, så kostnadsnivået ble noenlunde likt for begge parter.

— Jeg opplever at disse barna har en svak rettsikkerhet. Det er forstemmende at det finnes en lov som skal beskytte foreldrene og barns rett til kontakt, men når denne loven brytes så har man ingen mekanismer for å hindre dette.

I «Kjells» tilfelle ble alle anmeldelsene henlagt, men ofte først etter et halvt år med politipålagt besøksforbud. Dermed fikk barna et sterkere forhold til moren, og et desto svakere forhold til faren.

«Løgn varar lengst»

- En enmannsforestilling regissert og spilt av Aslak Moe.
- Forteller historier om splittedes familiers møte med rettsapparatet, politiet og påtalemyndigheten, basert på hans egne erfaringer, møter med «Foreningen 2 foreldre» og research i norske familietvister.
- Aslak Moe har spesialisert seg i forestillinger som bruker virkeligheten som råstoff.
- Han har omtalt forestillingen som et rop om varsku om barn som mister kontakten med den ene forelderen uten annen grunn enn at den andre forelderen vil det.

Moe mener mye er feil med dagens system — og at fedre ofte blir manipulert av mødre. Heller ikke advokatstanden slipper unna Moes kritikk.

TIDEN PÅ SIN SIDE

— Jeg opplever at det finnes to typer advokater som jobber på dette feltet; En som er samvittighetsfull, og hjelper klienten uansett hvor de står — mens den andre typen gjerne bruker skitne triks, for eksempelvis å bevisst trenere saken. Om man vinner tre måneder, øker sjansen for at status quo for barnet blir opprettholdt, spesielt når barnet er lite, og domstolene er naive og tror på påstandene om omsorgssvikt.

Foruten mer ressurser til barnevernet, mener Moe loven må endres slik at hovedregelen blir delt fast bosted.

— I dag er domstolene nærmest instruert til ikke

”

I dag er domstolene nærmest instruert til ikke å dømme delt fast bosted. Jeg tror det er fordi vi i Norge er så redde for konflikter.

å dømme delt fast bosted. Jeg tror det er fordi vi i Norge er så redde for konflikter. Man tenker at hvis ikke én er sjefen over barnet vil det bli masse konflikter. Men like vilkår er det beste grunnlaget for godt samarbeid. Ved skjeve vilkår vil det alltid lønne seg å bruke makten den med mest samvær har.

Moe er positiv til Barneutvalgets forslag om at foreldre som skiller seg i fremtiden må ha godkjenning fra den andre forelderen før de kan flytte lengre enn en time unna.

- SE TIL FINLAND

Han viser til Finland, der delt fast bosted er side-stilt med fast bosted til den ene av foreldrene.

— Først med delt fast bosted som hovedregel føler jeg barnets beste blir ivaretatt, og hevet opp over foreldrenes følelser. I Finland kan retten også gå inn å og bestemme hvem av foreldrene som bestemmer over hvilke områder i barnets liv, og på den måten skreddersy dommen mye mer, sier Moe.

I stykket viser han til barnerettsadvokat Erik Mørch, som blant annet har rådet fedre i konflikt til ikke å dusje naken (se egen sak).

— Det han gjør som advokat, er å si til klienten at systemet hverken hjelper deg, eller jobber for rettferdighet. Derfor mener han du må lære deg å spille på systemet slik motstanderen din gjør — dessverre. Det er synd det er slik. Mange har brent seg på å tro at alt løser seg fordi man har gode hensikter, sier Moe.

— Vi snakker om historier som slåss mot hverandre, der den som forteller best eller har høyest troverdighet, er frekkest eller først ute, gjerne vinner. Og barna vil naturlig nok som regel holde med den forelderen som gir dem mat og husrom.

UTEN EGEN STEMME

Hans egen familietvist endte til slutt godt.

— Jeg flyttet inn i nabolaget der min eks bor, og ble sammen med en dame som jeg har tre barn med nå. Men det hele føltes veldig skjørt, og at det kunne ha tippet den andre veien, og endt i katastrofe. Heldigvis var jeg heldig med den nye kona mi, og hun og datteren min fikk et veldig godt forhold.

Likevel gjorde historien noe med Moe, og vil være noe han bærer med seg.

— Alle i samfunnet trenger at politiet jobber fort, men disse barna vokser så fort at det får så enorme konsekvenser når saker trekker ut. Mye av min motivasjon for denne forestillingen har vært at disse ungene ikke har en egen stemme. •

FORELDRETVISTER & NY BARNELOV

Egenandeler for alle

Rettshjelpsutvalget foreslår å innføre graderte egenandeler for alle, minimum 66 kroner pr. time etter dagens satser. Andelen skal graderes ifølge bruttoinntekt, forsørgerbyrde, gjeld og formue.

Vår analyse viser at de få ni prosentene som faktisk kvalifiserer for rettshjelp — og vi har brukt foreldretvistene som utgangspunkt, er overrepresentert i saker for domstolene. De går oftere til domstolene, og sakene deres tar lengre tid, og de kommer sjeldnere til enighet. Ordningen er prosessdrivende, rett og slett, sa utvalgsleder Ingebjørg Tønnessen til Advokatbladet da forslaget til ny rettshjelpslov ble lagt frem.

— Det er dyrt å gå til advokat. Hvis vi skal oppnå et noenlunde likt styrkeforhold mellom de som faller innenfor og utenfor ordningen, må også de som faller innenfor kjenne på kostnaden ved å gå til advokat, og ta dette med i betraktningen når de vurderer om de skal kjøre en rettslig prosess, sa Tønnessen.

Advokatforeningen støtter forslaget til graderte egenandeler, med forbehold: Den stiller spørsmålsteget ved om det bør innføres egenandeler i saker der stat eller kommune er motpart, den mener det må gjøres unntak av behovsprøving for psykisk utviklingshemmede, og setter som absolutt forutsetning at egenandelen kreves inn av Statens innkrevingssentral, ikke av advokatene. Den støtter heller ikke forslaget om å innføre moms på egenandelen.

Rettshjelp i halvparten av sakene

- Staten brukte **660 millioner kroner** over fri rettshjelpsbudsjettet i 2018.

• **71 prosent** av statens utgifter til **behovsprøvd rettshjelp** i 2018 var knyttet til foreldretvister.

• I 2018 hadde **53 prosent** av foreldretvistene for tingretten minst én part med **fri rettshjelp**.

Timer med rettshjelp

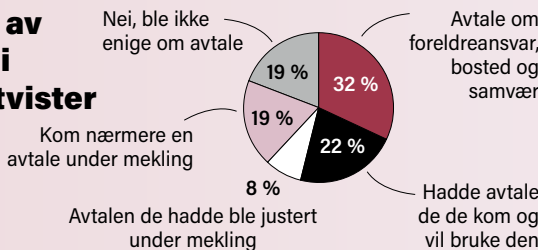
- I 2018 ble det i gjennomsnitt gitt 37 timer rettshjelp pr. part i foreldretvister som ble gjennomført **uten hovedforhandling**.

Timer med rettshjelp

I saker hvor **hovedforhandling ble gjennomført** var gjennomsnittlig tidsbruk per rettshjelpsmottaker 69 timer.

Kilde: NOU 2020: 5 Likhet for loven

Resultat av mekling i foreldretvister

Kilde: Brukerundersøkelse fra Sentio Research Norge, 2017 / 2018, basert på 5190 respondenter

Erik Mørch har holdt mange forelesninger for Foreningen 2 Foreldre, som er tilgjengelige på Youtube.com. Han har også en egen Facebook-side der han publiserer artikler blant annet om foreldretvister.

Ber klienter om aldri å dusje naken om barna er hjemme

Advokat Erik Mørch mener altfor mange oppegående foreldre aldri får ha kontakt med barna sine.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

” Dette vil være et tydelig signal om viktigheten av at barn skal ha både mor og far i livet sitt.

Erik Mørch er spesialisert innen barnerett, og har hatt mange klienter som er blitt beskyldt for overgrep av motparten. som oftest i kjølvannet av et turbulent brudd eller en senere emosjonell foreldretvist mellom foreldrene.

— Med ett unntak, gjelder dette mødre som anmelder fedre for overgrep mot døtre. Hvis vi ser på hvor mange slike fedre som etter bruddet blir anmeldt for overgrep, kontra hvor mange av dem som faktisk blir dømt, fremstår dette for meg stort sett som ikke noe annet enn en posisjonering for å få satt far på sidelinjen, i avgjørelsen om hvor barnet skal bo og hvor mye tid barnet skal ha med han.

— Sett utenfra, forbinder nok de fleste slike anmeldelser med «ingen røyk uten ild, det må jo være noe i det». De sakene jeg har hatt om dette, har dreid seg om oppegående omsorgspersoner, som har gjort en fatal feil, nemlig å velge feil mor til barnet sitt.

— For å minimere sjansen for at far, i en konfliktfylt foreldretvist med barnets mor, ender opp i en slik

posisjon, er mitt klare råd å unngå å vise seg naken foran eget barn. Det er selvfølgelig helt unaturlig - og mange tenker at jeg overdriver, men min erfaring i slike saker viser dessverre at dette er helt nødvendig, sier advokat Erik Mørch til Advokatbladet.

– FALSKE ANMELDELSER

— Når noen blir anmeldt for overgrep, går systemet i panikkberedskap. Noen ganger blir det avklart raskt, andre ganger blir det lenge liggende som en mørk sky over den feilaktige anmeldte, i verste fall for resten av livet, poengterer Mørch.

— Beskyldninger om overgrep er svært alvorlig, hva skal man gjøre når dette skjer?

— Sakene må selvsagt tas på alvor, men det burde få større konsekvenser å komme med uholdbare beskyldninger som henlegges etter etterforskning fra politiet, og behandling i barnevern, domstoler, og sakkyndige. Jeg har til dags dato ikke hatt en eneste klient i en barnefordelingssak som er blitt anmeldt for seksuelle overgrep, og faktisk er blitt dømt for det.

— Når sakene henlegges, må man fremfor å si at man ikke vet om overgrepet har funnet sted, si at overgrepet ikke har funnet sted. Mange forsetter likevel med en tankegang om at «man vet jo aldri». Det holder ikke — er saken henlagt, så er den henlagt. Er du ikke enig i det, må du anmelde på nytt eller legge det bak deg. I dag ender man ofte opp med ikke å få samvær eller samvær under tilsyn også etter henleggelsen.

På den positive siden har han - i en dom fra tidligere i år - sett at far til slutt fikk omsorgen, etter å ha blitt beskyldt for overgrep i en sak som ble henlagt.

— Hvis falske anklager er et mønster fra en forelder, vil det være riktig å overføre omsorgen til den andre forelderen, så lenge dette er en oppegående person med en god relasjon til barnet.

Han mener vi har en kultur i Norge der kvinner slipper unna med langt mer enn menn i domstolene.

— Jeg tror mange vil være enige om at på dette feltet er det pr. i dag ikke likestilling i systemet. Jeg trodde dette skulle gå over, men det har det faktisk ikke gjort.

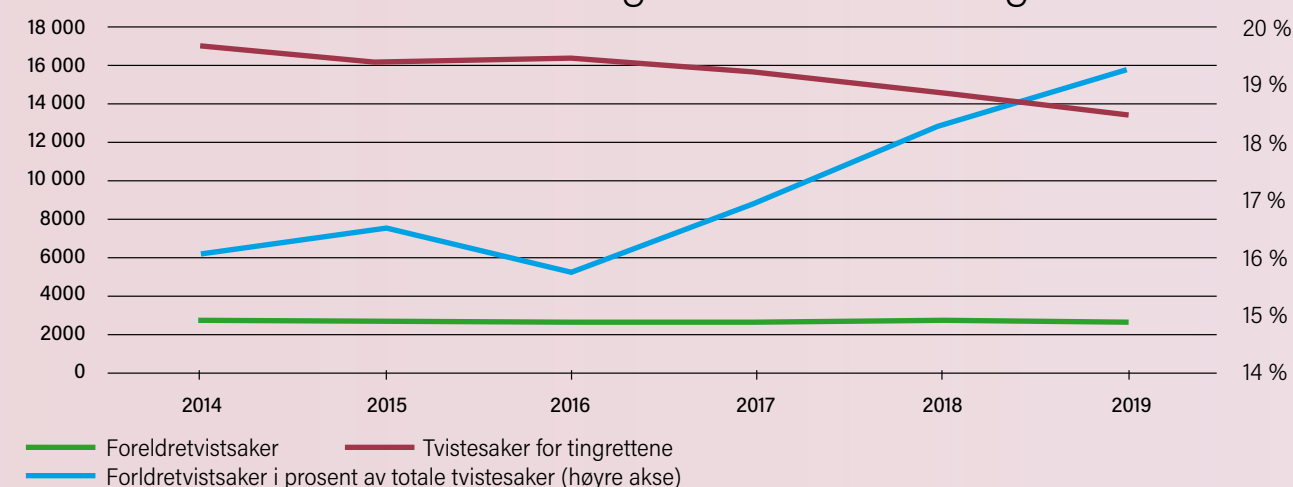
POSITIV TIL BARNELOVFORSLAG

Om hovedregelen i foreldretvister blir delt omsorg, tror advokaten det vil bli langt færre saker enn i dag som må behandles i domstolene.

— Dette vil være et tydelig signal fra samfunnet til foreldre om viktigheten av at barn skal ha både mor og far i livet sitt. Forhåpentligvis blir det slik at foreldrene får omsorgen like mye, og så blir det unntaksregler for når dette ikke fungerer.

— Hvis motarbeiding av den andre forelderen er et mønster ved hos motparten, er løsningen å overføre barnets bosted til den andre forelderen, så lenge vedkommende er en samarbeidsvillig og oppegående omsorgsperson. Om man vet at det vil bli en slik konsekvens av å urettmessig motarbeide barnet ditt, og dets forhold til den andre forelderen, vil langt flere slutte med det. Da vil de ikke tørre det, påpeker Mørch. •

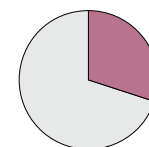
Innkommne foreldretvistsaker og tvistesaker for tingrettene

Vold

I 2020 ble det avdekket **vold i 1764** av totalt 14.359 meklingsaker.

Kilde: Bufdir

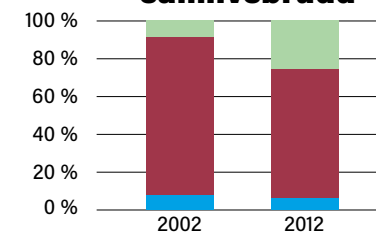

Fri rettshjelp

Det innvilges fri rettshjelp i omtrent **30 prosent** av foreldretvistsakene i domstolene.

Kilde: NOU 2017: 8 Særdomstoler på nye områder?

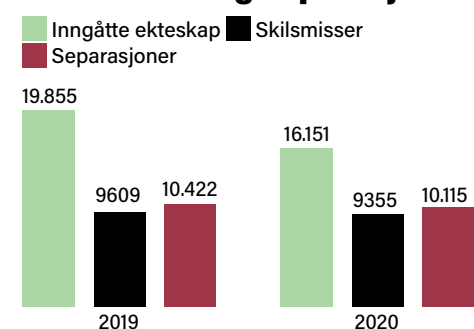
Barns bosted etter samlivsbrudd

Far Mor Delt bosted

Kilde: SSB. Det finnes ikke ferskere tall, men SSB skal oppdatere tallene i år.

Inngåtte ekteskap, skilsmisser og separasjoner

Kilde: SSB

Henvendelser til familievernkontorene om mekling 2015-2020

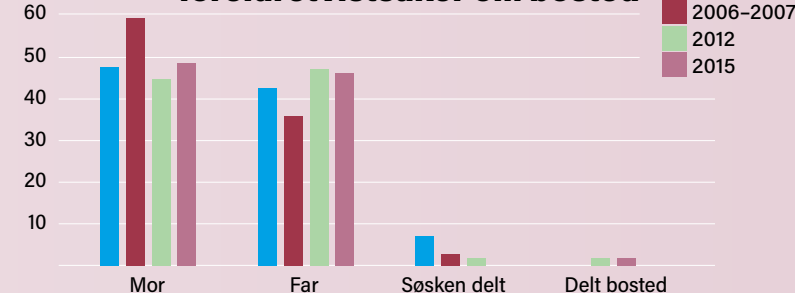
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ekteskapsbrudd	6 623	6 932	6 367	6 358	6 208	6 045
Foreldretvist	6 561	6 816	6 428	5 824	5 726	5 572
Samboerbrudd	6 110	6 095	5 764	5 715	5 667	5 511
Retur fra retten	46	45	45	35	35	39
Flytting	0	0	0	312	443	392
Totalt	19340	19888	18424	18244	18079	17559

Kilde: BUFDIR

Familievernet

- Pr. januar 2020 var det 41 familievernkontorer i Norge, lokalisert på 90 steder.
- Tilbyr parterapi, mekling og foreldreveiledning.
- Foreldre med felles barn under 16 år må til mekling ved separasjon og samlivsbrudd.
- Underlagt Bufdir (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet), og bemannes blant annet av psykologer og sosionomer med videreutdanning i familierapi.
- Tjenesten har eksistert i nærmere 60 år, og består av både offentlige og kirkelige familievernkontorer.
- Ventetiden for mekling skal ifølge loven være maks tre uker.
- Tjenesten er gratis.

Slik dommer lagmannsretten i foreldretvistsaker om bosted

Tabellen viser resultatet i 371 dommer i foreldretvister om bosted for lagmannsrettene fra fire tidsperioder. Dommene er hentet fra Lovdata Pro, og utgjør samtlige dommer som ble avsagt i de valgte tidsperiodene. Oversikt fra avgjørelser i tingrettene finnes ikke.

Kilde: Studien Foreldretvister for lagmannsrettene – fordeling av barn mellom mor og far, Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål, 2021/2.

- Mor og far må likestilles i loven

- Vil ha **delt foreldreskap** fra barnets fødsel.
- Vil at **delt fast bosted** blir lovens hovedregel.
- Vil **ikke fjerne rettens innledende behandling** av barnesaker.
- Frykter at **konfliktnivået vil øke** med nytt system.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hanne Skråmm Espeland er partner i Tenden Advokatfirma i Vestfold.

Ingelin Morken Gundersen er advokat og daglig leder i AdvokatCompagniet i Bergen.

Advokatforeningen er på flere punkter helt uenige med Barne Lovutvalget som har utarbeidet forslag til ny barne lov.

— Deler av forslaget innebærer en totalomlegging av et velfungerende system. Dette er vi sterkt kritiske til. Vi håper regjeringen og departementet vil lytte til våre innspill, sier advokat Hanne Skråmm Espeland og advokat Ingelin Morken Gundersen.

Espeland er leder av Advokatforeningens lovutvalg for familierett, arv og skifte. Gundersen er medlem i utvalget, samt leder av Vestland krets.

Barne Lovutvalget foreslår å likestille begrepene «fast bosted» og «delt fast bosted», og forutsetter at barnet skal bo minst en tredel av tiden hos den ene forelderen ved delt fast bosted, samt at begge foreldre har foreldreansvar. Dette er Advokatforeningen enig i.

— Vi mener at delt fast bosted bør være lovens hovedregel, men at foreldrene skal ha avtalefrihet. Loven bør signalisere at foreldre i utgangspunktet er likestilt, sier Espeland og Gundersen.

HAR IKKE VERKTØY

I dag må foreldre ved samlivsbrudd - dersom barna er under 16 år - innom et familievernkontor til minst én times obligatorisk meklings før de eventuelt kan trekke saken inn for retten.

I ny barne lov foreslås det at meklings på familievernkontoret utvides til seks timer før man kan gå til sak. Hvis retten mener en minnelig løsning er mulig å oppnå, skal saken sendes tilbake til nye runder rundt meklingsbordet.

— At det legges opp til at saker skal løses på la-

vest mulig nivå, er positivt. Men familievernkontoret har ikke de nødvendige verktøyene for å løse de fastlåste sakene; ofte er meklere der mer passiv. Å få til gode prøveordninger kan for eksempel være vanskelig. Kontoret har heller ikke tilgang til den samme informasjonen som domstolen, og sakene blir derfor ikke like godt opplyst, sier Gundersen.

— Dersom konflikten mellom foreldrene er stor og akutt, og de først skal mekle i seks timer før de kan la domstolen avgjøre, vil det legge et veldig press på familievernkontorene. I noen saker vil økt meklings være veldig positivt, mens i andre saker kan føre til at konflikten tilspisser seg, sier hun.

Å få gjennomført de obligatoriske seks meklingsstimer kan ta tid, opp mot seks måneder, fremholder Espeland og Gundersen.

— I enkelte saker kan derfor familievernkontoret bli en flaskehals. Dette vil være negativt for barna, fordi konflikten mellom foreldrene ofte øker i ventetiden.

DEMPE KONFLIKTNIVÅET

I dag starter domstolsbehandling av foreldretvister som hovedregel med saksforberedende møter.

— Saksgangen for retten fungerer i dag veldig bra, og den såkalte konflikt- og forsoningsmodellen, der man bruker sakkyndige, har vært en suksesshistorie, sier Espeland.

De fleste saker som er egnet for det, løses uten hovedforhandling, understreker hun.

— Man har ofte to, og noen ganger tre, fire saksforberedende møter i retten, og i de fleste saker finner man en god løsning i løpet av prosessen. Ved hjelp av dommer og sakkyndig kommer man ofte til rettsforlik.

”

Utgangspunktet bør være at foreldreansvaret er delt ved fødsel, og dette bør komme frem i lovens ordlyd.

Inkomne saker i tingrettene etter barne loven

2016	2017	2018	2019	2020
2 569	2631	2664	2568	2531

* Saker etter barne loven har de siste årene utgjort mellom 16 og 20 prosent av de totalt inkomne sivile sakene for tingretter i Norge.

Kilder: Domstol.no og NOU 2020: 14 Til barnets beste

Espelands erfaring er at prosessen med saksforberedende møter ofte bidrar til å dempe konfliktnivået mellom partene.

— Retten kan for eksempel innhente opplysninger fra politi og barnevern, eller foreldre kan gi motparten innsikt i egne helseopplysninger, så som dokumentert rusfrihet. Sakene blir bedre opplyst, og ulike løsninger prøves ut og evalueres. Dommeren og den sakkyndige er aktive deltagere, og rammene er helt annerledes enn på familievernkontoret, sier Espeland.

I motsetning til familievernkontoret, har domstolen beslutningsmyndighet, noe som gjerne påvirker partenes holdning til meklings, påpeker de to.

— Stemningen i retten er litt mer formell, og dommere og sakkyndige oppleves å ha mer tyngde enn meklere på familievernkontoret. Partene forstår at dommeren faktisk kan avgjøre saken, noe som legger et visst press på partene for å komme til en løsning. Prosessen i retten fører gjerne partene inn i et mer konstruktivt og løsningsorientert spor.

TILBAKE TIL FORTIDEN

I januar i fjor trådte en lovendring i kraft som innebar at foreldre som ikke er gift eller samboende, fikk delt foreldreskap ved barnets fødsel, med mindre mor meldte fra om at hun skulle ha foreldreansvaret alene.

Denne endringen virker i noen tilfeller mot sin hensikt og bør derfor reverseres, foreslår Barne Lovutvalget. Det mener at ordningen forsterker morspresumsjonen, kan gi mor for mye makt over foreldreansvaret, og at den kan brukes som pressmiddel av begge parter.

Dette er et syn som Advokatforeningen ikke deler: Lovendringen har knapt virket i ett år, og det er alt for tidlig å trekke slike konklusjoner, mener foreningen. Dessuten ville dette vært et skritt i gal retning, mener foreningen.

— Utgangspunktet bør være at foreldreansvaret er delt ved fødsel, og dette bør komme frem i lovens ordlyd. Oppmuntring er ikke tilstrekkelig. •

Fra Advokatforeningens høringsuttalelse:

- Støtter ikke forslag om at mor skal ha foreldreansvar alene dersom foreldrene verken er gift eller samboende.
- Uheldig at far, ifølge lovforslaget, er avhengig av å inngå en avtale for å få delt foreldreskap.
- Mener delt fast bosted bør være lovens hovedregel.
- Enig med flertallet som vil fjerne § 36 annet ledd annet punktum, som sier at det må være «særlige grunner» for at retten kan beslutte delt fast bosted, om foreldrene ikke er enige.
- Positiv til at spørsmål knyttet til flytting gjøres til et spørsmål som legges til foreldreansvaret.
- Enig i at det kreves svært gode grunner for å treffe avgjørelser om at det ikke skal være noe samvær.
- Positiv til forslag om at foreldre skal dele bokostnader knyttet til samvær.
- Uenig i forslaget om å fjerne bestemmelsen som sier at den som blir hindret i å ha samvær, kan kreve ny avgjørelse av foreldreansvar og hvor barnet skal bo.

Lovutvalget for familierett, arv og skifte

- Hanne Skråmm Espeland (leder)
- Roar Bårdlund
- Brede Gundersen
- Ingelin Morken Gundersen
- Anders Lorvik Navjord
- Andreas Poulsen

– Domstolen ikke egnet til å bestemme om lille Petter skal være hos far fra onsdag til mandag, eller fra torsdag til søndag

– Det som skaper konflikt, er at samfunnsutviklingen har gått foran loven. Moderne fedre har en forventning om delt bosted som ikke støttes opp av loven slik den er i dag. Men mange kvinner har fortsatt et tradisjonelt syn på at barna egentlig først og fremst er deres.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sier Ramborg Elvebakk, advokat og partner i Hjort, og leder av firmaets avdeling for familie, arv og skifte. Hun har lang erfaring med foreldretvistsaker.

– Vi lever i en brytningstid hvor det at far vil ta ansvar er normalen. Men det ser ut til å ta tid før dette får satt seg i lovverket. Jeg tror vi i fremtiden vil få færre foreldretvistsaker, for nå handler veldig mange saker om likestilt foreldreskap. Det er en konflikt der mor ønsker en overvekt av omsorg, og far vil ha sin halvpart, sier hun, og antar at situasjonen kan se annerledes ut om fem år.

Det har vært en revolusjon i hvordan man ser på barnefordeling, sier hun.

– Nå har vi en generasjon fedre som ikke vil være besøksfedre, og som deltar i sine barns liv fra første dag. Fra deres side er likedeling av tiden med barna selvfølgelig.

Hun mener at dette i normaltilfellene vil være det naturlige utgangspunktet.

– Så får man heller gjøre unntak der dette ikke vil være den beste løsningen for barnet. Hvis utgangspunktet var at

man deler, ville det være lettere å følge hovedregelen.

HIPP SOM HAPP

Å kalle dagens system for behandling i domstolen av foreldretvistsaker for en suksesshistorie, synes hun er å dra det langt.

– Dersom vi hadde hatt veldig få barnesaker, ville konflikts- og forsoningsmodellen vært god, men ettersom det er veldig mange saker, som beslaglegger domstolens kapasitet i betydelig grad, så kan man bli sittende og diskutere nokså trivielle problemstillinger med dommere, advokater og sakkyndige. Og alle skal ha betalt. Så mange av disse problemstillingene synes jeg løses best på familievernkontoret.

– Innvendingen er at familievernkontorene hverken har kapasitet, kompetanse eller nødvendig tyngde til faktisk å løse sakene. Folk som beskriver prosessen, sier at man bare sitter og prater. Partene får komme til orde, men man går ut like uenige som man var da man kom inn. Men vi advokater ser jo bare de sakene som går til domstolene, sier Elvebakk.

”
Innvendingen er at familievernkontorene hverken har kapasitet, kompetanse eller nødvendig tyngde til faktisk å løse sakene.

– Jeg forstår godt ønsket om å stramme inn på bruken av domstolene i foreldretvistsaker. Problemet er at jeg ikke ser noen gode alternativer, sier Ramborg Elvebakk.

Hennes inntrykk er at veldig mange advokater, i alle fall advokater som jobber fulltid med foreldretvistsaker, synes at dagens ordning er god. Og har registrert at Advokatforeningen mener det samme.

– Det pågår en diskusjon om de sakkyndiges rolle, og om at dommere har en tendens til å overlate avgjørelsen til de sakkyndige. Det er jo kontroversielt. For i mange av disse sakene har jo de sakkyndige egentlig ikke noe å komme med, det er hipp som happ hva slags løsning man velger, bare man får løst saken. Ofte er det et valg mellom to utmerkede foreldre, de er bare ikke blitt enige.

INGEN FASITSVAR

Det er ikke mulig å ha helt bestemte

meninger om hva som er best – seks timers meklings på familievernkontoret, slik BarneLovutvalget foreslår – eller dagens rettslige prosess med saksforberedende møter, mener hun.

– Det er ikke så egnet for domstolen å bestemme om lille Petter skal være hos far fra onsdag til mandag, eller fra torsdag til søndag. Dersom vi hadde uendelig med ressurser, så kunne dagens løsning med saksforberedende møter i domstolen vært god, men prosessen kan pågå i årevis, og koste dyrt.

For at det skal være logisk i en lovendring med seks timers meklings på familievernkontoret, må delt fast bosted være hovedregelen, og familievernkontorene rustes betydelig opp, understreker Elvebakk.

Med en myndig dommer er det mye

lettere å skape bevegelse i sakene, mener hun. Men er likevel kritisk til deler av domstolsprosessen i foreldretvistsakene.

– En ulempe er at det blir en slags kvasiprosess der de sakkyndige gjør mye av jobben med partene hver for seg, den sakkyndige snakker også med vitner. Kontradiksjon blir i mange tilfeller skadelidende; prosessen er en slags hybrid og ikke en ordentlig rettsprosess.

LITE JUSS

– Hvordan burde systemet vært, mener du?

– Problemet er at jeg ikke ser noen gode løsninger. Ressursbruken i sakene er helt uakseptabel. Det er ofte lite juss i saker der hva som er barnets beste skal avgjøres. Det er to instanser som kan vite hva som er barnets beste; først

og fremst foreldrene selv, og så kan de sakkyndige ha en faglig vurdering. Vi advokater kan jo ikke bidra med så mye annet enn sunt bondevett i rådgivningsprosessen underveis. Men når vi kommer til hovedforhandling, har vi selvsagt mye å bidra med.

I rådgivningsprosessen blir både advokat- og dommerrollen annerledes, og mer som en familiemeklerrolle, påpeker hun.

– Så er spørsmålet om vi har noen alternativer. I fagmiljøet diskuterer vi dette, og mange er inne på om vi bør ha særdomstoler. Det vil ikke bli mindre ressurskrevende, men man vil da kunne få dommere som har en særlig faglig interesse for feltet, og som vil ha gode rutiner i sakene.

I Oslo tar det erfaringsmessig seks-syv uker fra stevning er sendt inn til partene møter i retten til det første saksforberedende møtet.

– Så får du kanskje et nytt møte etter fire til seks måneder, og så enda ett. Innen hovedforhandling er berammet, kan det ha gått halvannet år. I den prosessen har mange løpende advokatbi-stand fordi de trenger råd om problemstillinger som oppstår underveis. Du kan få en advokatregning på opp mot en halv million kroner før du er ferdig.

Kostnadene er selvsagt et tema for mange, understreker hun.

– Man ser ofte i ettertid at meklingsprosessen bare har fordyret og forlenget saken. På den annen side ender mange saker med forlik, noe de fleste vil mene er det beste for barna.

AUTORITETS-TAP

At konfliktene på grunn av domstolens kapasitet strekker ut i tid, får følger for foreldrenes relasjon til barna, og også for barnets utvikling og trygghet, påpeker hun.

– Sakene blir ofte et mareritt for foreldrene. Mange foreldre mister sin naturlige autoritet i frykt for at barna skal snu seg mot dem. Eller de presser barna til å gjøre ting de ikke vil – for eksempel gå på en fritidsaktivitet når barnet har vondt i magen - fordi de er redde for at en uteblivelse vil bli tolket som illøjalitet til felles beslutninger. Det er veldig uheldig for barna ikke å ha foreldre som er voksne, handlende og myndige personer som kan sette grenser og ta avgjørelser. •

– Vi ser frem til å ha flere bein å stå på, sier Olav Pedersen i Harris. Firmaet blir værende i Harris' lokaler på Dreggsallmenningen – bare et minuttss gange fra den karakteristiske Bryggen.

Blir Vestlandets største advokatfirma

Advokatfirmaene Harris og Dalheim Rasmussen slår seg sammen, og satser på kommuner, konkurser og privatmarkedet – og har satt et omsetningsmål på mellom 140 og 150 millioner kroner for 2022.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD FOTO: PAUL S. AMUNDSEN

BERGEN:

Det fusjonerte firmaet blir det klart største advokatfirmaet utenfor Oslo. Managing partner i Harris, Olav Pedersen, forteller til Finansavisen – som først omtalte saken - at sammenslåingen startet med at Harris ønsket å få inn en ny partner i firmaet som kunne styrke dem på konkurs- og bobehandlingsfeltet.

Det nye firmaet tar Harris-navnet videre. I fjor omsatte Harris alene for 110 millioner kroner, mens Dalheim Rasmussen hadde en omsetning på 28 millioner kroner. Til sammenligning fikk Tenden i Tønsberg og Svensson Nøkleby i Drammen, de to firmaene nærmest Harris på listen, en omsetning på drøye 80 millioner kroner samme år.

LAGDE NAVNELISTE

– Vi jobbet sammen med en headhunter, og laget en liste med navn vi ønsket oss. Der sto det cirka tolv navn, og øverst sto navnet til Jorunn Moltu Jacobsen, som er managing partner i Dalheim Rasmussen. Vi møtte henne, og fikk god kontakt, men hun hadde en sterk lojalitet til firmaet sitt. Derfor

kom hun med idéen om å ta inn alle medarbeiderne derfra, sier Pedersen i Harris til Advokatbladet.

Mye av Pedersens første halvår som MP har derfor gått med til å planlegge sammenslåingen med Dalheim Rasmussen.

Han erkjenner at ideen først virket litt skremmende.

– Men jo mer jeg tenkte over det, jo bedre likte jeg tanken. Vi er veldig fornøyde med løsningen vi kom frem til. De legger ned, og flytter over til oss. Til sammen regner jeg med at vi blir 21 partnere, og noe over femti advokater, sier Pedersen.

Firmaet har i tillegg til Bergen også kontorer i Førde, Stryn, og Norheimsund. I juli starter Stine Baumann ved kontoret i Førde, og blir med det firmaets tredje advokat der.

– MÅ IKKE JOBBE DØGNET RUNDT

– Vi er vestlandsbasert, men har klienter over hele landet. Vi jobber mot små og mellomstore bedrifter og kommuner, men satser også på privatmarkedet. Vi ønsker eksempelvis også å være best på familie, arv og skifte, sier Pedersen.

Han håper og tror sammenslåingen vil gjøre firmaet enda mer attraktivt blant klienter og ansatte. Harris ønsker å være en sterk kraft i det juridiske miljøet på Vestlandet.

– Vi er et stort firma i Bergen med det lille firmaets fordele, som korte beslutningslinjer. Og du må ikke jobbe døgnet rundt for å bli partner her, men du må legge ned litt mer enn en vanlig åtte til fire-jobb, sier Pedersen.

Dalheim Rasmussen styrker det nye firmaet på konkurssiden – men også på områder som arbeidsrett, generell forretningsjus og entrepriser.

– Vi får gode synergier utover det med bobehandling, og hadde nok ikke gått inn i dette bare på grunn av deres styrke på bobehandlingssaker. •

ELEKTRISKE BMW iX MED FIREHJULSTREKK HOS BAVARIA.

Som medlem i Advokatforeningen får du **8 % rabatt** på BMW og MINI hos Bavaria. 6 % rabatt på BMW i3 og MINI Electric.

Helt nye BMW iX40 med firehjulstrekk
Pris for Advokatforeningen kr 699.228 - Godt utstyrt modell

Kampanjen inkluderer blant annet: Comfort Access system, Parkeringsassistent Plus, Varmepakke Comfort, Vinterhjul, Serviceavtale og Hengerfeste.

Rekkevidde: Opptil 425 km (WLTP)

*Kombinert strømforbruk: <20 kWh / 100 km i WLTP-testsyklusen *; CO₂-utslipp kombinert: 0 g / km.*
Kjøpspris er inkludert frakt og levering.

Arendal
T: 37 00 69 00

Bryne
T: 51 77 66 50

Gardermoen
T: 63 94 24 80

Haugesund
T: 52 85 91 00

Kristiansand
T: 38 14 54 30

Kristiansund
T: 70 33 45 60

Lillestrøm
T: 64 84 73 00

Stavanger
T: 51 96 50 00

Ålesund
T: 70 17 85 85

Molde
T: 71 20 14 00

Oslo
T: 23 37 72 20

Bavaria
En del av Hedin Automotive

bavaria.no

Vil bli kjent for mer enn skatt og avgift

Cathrine Bjerke Dalheim er ny managing partner i KPMG Law. Nå vil hun ta opp kampen mot landets største advokatfirmaer på flere fagfelt.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

I slutten av juni starter Cathrine Bjerke Dalheim (48) i sin nye rolle, og blir med det en av svært få kvinnelige managing partnere i landets største advokatfirmaer. Til nå har Dalheim ledet KPMG Laws avdeling for Global Mobility Services i Norge, og spesialisert seg innen internasjonal beskatning.

— Å gå fra å være leder for ett spisset miljø til å få ansvar for hele virksomheten blir definitivt en stor endring. Mitt ansvar nå blir å være en leder som dekker hele vår virksomhet på tvers av både geografi og tjenesteområder. Det gleder jeg meg til, sier Dalheim.

Selskapet har kontorer i byer som Bergen, Trondheim, Sandefjord, Drammen, Kristiansand, Stavanger, Ålesund, Bodø og Tromsø.

SKAL VOKSE

— Hva blir din viktigste oppgave som ny MP?

— Vårt firma har en klar vekststrategi. Vi er allerede topprangert på skatt og avgift, men vi har en sterk forretningsjuridisk kompetanse og mange dyktige advokater på andre felt også.

Cathrine Bjerke Dalheim vil jobbe for at KPMG skal ta større markedsandeler innen tradisjonell forretningsjuss.

Det er viktig for oss at vi blir kjent for noe mer enn skatt og avgift.

Særlig ser hun transaksjoner, arbeidsrett, anti-hvitvasking, granskning, offentlige anskaffelser, ESG og finansregulatorisk rådgivning som potensielle vekstområder.

”

Jeg ønsker å være en leder som dekker over hele vår virksomhet på tvers av både geografi og tjenesteområder.

KPMG globalt har satset sterkt på forretningsjuss de siste årene, og har tre tusen medarbeidere i advokatdelen verden over.

— Som et stort internasjonalt selskap har vi mulighet til å tilby forretningsjuridiske tjenester på tvers av landegrensene. Og vi har fått frem noen sterke advokatprofiler det vil bli viktig å synliggjøre, sier Dalheim.

VIL BEDRE KJØNNSBALANSEN

— Mange av fagområdene i sterk vekst har et grensesnitt inn mot rådgivningsmiljøet vårt. Her mener jeg at vi har et fortrinn ved at vi kan kombinere finansiell, strategisk, operasjonell, teknologisk og juridisk rådgivning til våre kunder og opplever dette som et konkurransefortrinn når vi rekrutterer og i tilbudskonkurranser.

Et område de ifølge Dalheim ikke er gode nok på ennå, er mangfold.

— Derfor introduserte vi nylig merkevareplattformen «Rett frem». På selskapsnivå er vi 16 prosent kvinnelige partnere, og det er altfor dårlig. I advokatdelen er det noe bedre med 26 prosent — men fremdeles er vi slett ikke i mål. Derfor jobber vi systematisk med dette, sier Dalheim, og legger til at de også vil få frem mangfold i form av ulike kulturelle bakgrunner, funksjonsnedsettelse og seksuell legning.

— Et samfunn og arbeidsliv i rask endring krever mot til å tenke nytt og utholdenhet til å gjennomføre. Det gjelder også advokatbransjen, sier Dalheim.●

— JU\$NYTT —

Nr. 5/2021

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Erstatningsrett: Årsakssammenheng og økonomisk tap ved styreansvar

Høyesterett (HR) avsa 5. mai 2021 enstemmig dom - **HR-2021-967-A** - som gjaldt styremedlemmers erstatningsansvar overfor en selskapskreditor, Landskapsentreprenørene AS. Spørsmålet for HR var begrenset til om den ansvarsbetingende uaktsomheten hadde påført kreditoren et *økonomisk tap*, og i tilfelle hvilket tap.

Lagmannsretten hadde kommet til at de tre styremedlemmene var erstatningsansvarlige etter aksjeloven § 17-1, hvorefter de plikter å erstatte skade som de i den egenskap «forsettlig eller uaktsomt har voldt» Landskapsentreprenørene.

Uaktsomheten bestod i at de fra 1. januar 2016 unnlot å informere Landskapsentreprenørene om selskapets svake økonomiske stilling. Selskapskreditoren har da krav på å få erstattet sitt økono-

miske tap som er forårsaket av styremedlemmenes uaktsomme unnlatelse.

Innholdet i kravet til årsakssammenheng er utviklet i rettspraksis, jf. Rt-1992-64 på side 69, p-pilledom II. For rene formuestap er utgangspunktet i p-pilledom II nærmere utviklet i Rt-2003-400 avsnitt 49, Sunnfjordtunneldommen, og Rt-2005-65 avsnitt 45-46, KILE-dommen.

HR uttalte i avsnitt 30:

«Landskapsentreprenørene skal derfor stilles som om styremedlemmene ikke hadde vært uaktsomme. Det må da skje en sammenligning av to hendelsesforløp: det hypotetiske hendelsesforløpet, det vil si det hendelsesforløpet som sannsynligvis ville skjedd hvis aktsom informasjon om [selskapets] økonomiske stilling hadde blitt gitt, og det faktiske hendelsesforløpet. Mellom disse to hendelsesforløpene eksisterer en økonomisk differanse

for Landskapsentreprenørene, og det er denne differansen som – dersom den er positiv – er selskapets økonomiske tap som skal erstattes.»

I den konkrete vurderingen kom HR til at styremedlemmenes uaktsomhet ikke hadde påført Landskapsentreprenørene noe økonomisk tap, og styremedlemmene ble frifunnet.

Det ble vist til at den utestående fordringsmassen i dette tilfellet var blitt redusert i den aktuelle perioden fra 1. januar 2016. Dommen er viktig, og gir god veiledning om hvordan økonomisk tap skal utmåles i et tilfelle hvor styremedlemmene er erstatningsansvarlig overfor en selskapskreditor.

Dommere: Hilde Indreberg, Henrik Bull, Per Erik Bergsjø, Ingvald Falch og Borgar Høgetveit Berg.

Strafferett: Tolkning av uttrykket «betydelig skade» i straffeloven § 11

Høyesterett avsa 6. mai 2021 enstemmig dom - **HR-2021-974-A** - som gjaldt domfellelse for overtredelse av straffeloven § 280 – uaktsom forvoldelse av betydelig skade på en annens kropp eller helse.

Spørsmålet var om en sykelist som var utsatt for en trafikkulykke, fikk en «betydelig skade» i form av «langvarig sykdom», jf. straffeloven § 11. Sykemelding i 13 uker falt inn under begrepet «betydelig skade». En «sykdom» vil i alminnelighet være «langvarig» dersom den varer i omkring tre måneder eller mer.

Tilstanden må i hele perioden være så alvorlig at den faller inn under lovens uttrykk «sykdom».

Ved denne vurderingen vil det i normaltillfellene kunne tas utgangspunkt i hvor lang sykemeldingen er, eller ville vært, om fornærmede var i arbeid.

Dommere: Hilde Indreberg, Aage Thor Falkanger, Knut H. Kallerud, Ingvald Falch og Kine Steinsvik.

Endringslover

(Ikke midl. lover på grunn av Covid-19)

7. MAI 2021

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

LOV-2021-05-07-35 Lov om endringer i inndelingslova (innføring av tospråklig navn på Nordland fylke, norsk og lulesamisk). Det lulesamiske navnet på Nordland fylke er Nordlånnda.

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2021-05-07-30 om endringer i folketrygdloven og sosialtjenesteloven. Det er blant annet gjort nødvendige opprettinger i folketrygdloven.

21. MAI 2021

Klima- og miljødepartementet

LOV-2021-05-21-41 om endringer i forurensningsloven (lovhjemmel for krav om avsavnsrenter). Det kan beregnes avsavnsrente i perioden fra utgiftene til forurensningsmyndigheten påløper og frem til forsinkelsesrenter begynner å løpe, jf. § 76 nytt andre ledd. Ved beregning av avsavnsrenten skal pengemarkedsrenten tillagt fire prosentpoeng benyttes som rentesats.

1. JUNI 2021

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

LOV-2021-05-07-34 endringer i lovgivningen som følge av innføring av kjønnsnøytral tittel på fylkesmannen. Til sammen 98 lover er endret fra fylkesmann til statsforvalter m.m.

LOV-2021-05-28-47 om endringer i lov om interkommunale selskaper mv. (fjernmøter og elektronisk signering av protokoller), én endring trådte i kraft straks.

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2021-05-21-38 om endringer i folketrygdloven (sykepenger og pleiepenges). Man kan merke seg at § 9-4 viderefører hovedregelen om opphold i Norge for rett til ytelser. **NB!** I *forarbeidene* fremgår det imidlertid at for personer som er omfattet av trygdeforordningen, (EF) nr. 883/2004 og (EF) nr. 987/2009

(EØS-borgere m.m), vil opphold i andre EØS-land likestilles med opphold i Norge, jf. EFTA-domstolens rådgivende uttalelse i NAV-saken.

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2020-06-12-65 om endringer i utlendingsloven mv. (utlevering av opplysninger til politiet mv.), *hele loven i kraft*.

Nærings- og fiskeridepartementet

LOV-2021-05-28-51 om endringer i foretakslovgivningen (gjennomføring av møter og geografiske tilknytningskrav) skal legge til rette for å øke bruken av elektroniske møter i foretak, *delt ikraftsetting*. Det er gjort endringer i aksjeloven, allmennaksjeloven, samvirkeloven og stiftelsesloven som følge av brexit.

1. JULI 2021

(flere ikrafttredelser ventes)

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-05-11-36 om endringer i utlendingsloven. Utlendingsdirektoratets omsorgsansvar for enslige mindreårige som bor i asylmottak lovfestes, jf. § 95 andre ledd. Nærmere bestemmelser om innkvartering og omsorg for denne gruppen fastsettes i forskrift, jf. § 95 tredje ledd.

LOV-2016-06-17-55 om endringer i konkursloven mv. (grenseoverskridende insolvensbehandling), unntatt endringen i tvisteloven § 4-4 fjerde ledd.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

LOV-2021-05-11-37 endringer i plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven og matrikkelloven (endret regelverk for eksisterende byggverk og oppdeling av boenheter til hybler mv.).

Endringen i plan- og bygningsloven § 21-6 (privatretslige forhold) trådte i kraft **11.5.2021**. Endringene i plan og bygningsloven kapittel 31 skal tydeliggjøre hva slags arbeid på eksisterende byggverk som er omfattet av loven, og hvilke krav som da gjelder.

Kommunen gis større adgang til å gi unntak fra tekniske krav (§ 31-4). Endringene skal også bidra til at byggverk holdes i forvarlig stand, slik at de er i bruk og ikke utgjør en fare eller andre ulemper.

Det er gitt nye regler for oppdeling av boenheter til hybler, såkalt «hyblifisering», i eierseksjonsloven og plan- og bygningsloven. Blant annet er eierseksjonsloven § 49 andre ledd bokstav f endret og ny bokstav g.

Det kreves to tredjedelers flertall på årsmøtet for ombygging eller annen tilrettelegging som fører til at bruksenheten kan brukes som bolig for flere personer enn det som er vanlig for bruksenheter med tilsvarende størrelse og romløsning.

Men seksjonseier vil ha rett til å foreta mindre bygningsmessige endringer inne i bruksenheten, for eksempel ved å gjøre ett stort soverom om til to mindre soverom. Det samme gjelder dersom en bruksenhet har to stuer. Da kan den ene stuen gjøres om til soverom uten at det må bringes inn for årsmøtet.

LOV-2017-06-21-97 om endringer i plan- og bygningsloven og matrikkelloven (mer effektive planprosesser, enklere saksbehandling og konsekvensutredninger), plan- og bygningsloven ny § 2-3 Opplysninger om infrastruktur i grunnen mv. Resten av loven trådte i kraft **1.7.2017**.

Finansdepartementet

LOV-2021-04-30-26 om endringer i verdipapirhandeloven og regnskapsloven mv. (periodisk rapportering og direktivgjennomføring). Loven gjennomfører blant annet regnskapsdirektivene - direktiv 2013/34/EU og direktiv 2014/95/EU - i norsk rett. Det er noen lettelsener i notekravene for små foretak. Det er gjort enkelte endringer i kravene til store foretaks redegjørelse om samfunnsansvar og foretaksstyring.

LOV-2021-04-23-22 om endringer i finansforetaksloven mv. (verdipapirisering og kreditorhierarki), *delt ikraftsetting*.

LOV-2020-12-21-164 om endringer i skatteloven, *delt ikraftsetting*.

LOV-2020-12-21-166 om endringer i skattebetalingsloven.

LOV-2020-12-21-171 om endringer i skatteforvaltningsloven.

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2021-05-07-31 om endringer i helsepersonelloven mv. (lovfestet opprettelse av klinisk etikkkomité, utvidet varslingsplikt og enkelte unntak fra taushetsplikten mv.), *delt ikraftsetting*. Endringene i del I, tobakkskadeloven, trådte i kraft **7.5.2021**.

Helseforetakenes plikt til å opprette klinisk etikkkomité er lovfestet (spesialisthelsetjenesteloven ny § 2-4a) og gir hjemmel til i særlige tilfeller å kunne dele pasientopplysninger med medlemmene i klinisk etikkkomité (helsepersonelloven ny § 29d). Loven har også justert tobaksskadeloven § 8 og § 43 for å sikre enhetlig begrepsbruk i regelverket.

LOV-2021-05-21-40 om endringer i legemiddeloven og apotekloven (bytte av biologiske legemidler i apotek). Ordningen med legemiddelbytte i apotek utvides.

Forsvarsdepartementet

LOV-2021-03-26-14 om endringer i forsvarsloven (klageadgang og foreldelse i erstatningssaker og Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører). Det er blant annet innført en klageadgang for veteraner i saker om psykiske belastningsskader, og dessuten nye foreldelsesregler som skal gjøre det enklere for veteraner å søke erstatning i slike saker. Ny § 60a for å regulere Forsvarets bistand til andre offentlige myndigheter enn politiet og til andre beredskapsaktører.

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2020-12-18-138 om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover, *delt ikraftsetting*.

Nye lover

26. MAI 2021

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2020-05-07-37 om medisinsk utstyr, *delt ikraftsetting* 7.5.2020 og 26.5.2021. Enkelte bestemmelser trer i kraft i henhold til ikraftsettelsestidspunkter fastsatt i forordning (EU) nr. 745/2017 og forordning (EU) nr. 746/2017.

1. JUNI 2021

Justis- og beredskapsdepartementet

Ny våpenlov - **LOV-2018-04-20-7** - trådte i kraft 1. juni 2021, samtidig med ny våpenforskrift, **FOR-2021-05-07-1452**. Loven ble endret ved **LOV-2021-05-07-33**. Det nye regelverket viderefører i stor grad tidligere rett. En viktig endring er at det er innført forbud mot kjøp av halvautomatiske rifler med størst ildkraft, jf. § 5 andre ledd nr. 3. Ved endringsloven ble det bestemt at forbudet mot *innhav* av slike skytevåpen trer i kraft **1. juni 2024**, dette for å ha en rimelig overgangsordning for dem som har slike våpen i dag.

Endringsloven innførte også forskriftshjemmel for oppbevaring av løyvepliktige våpen mv. på annet sted enn der våpeneieren bor fast, jf. § 19 fjerde ledd nr. 7. I våpenforskriften § 3-6 er det forbud mot erverv og innhav av kniver med bladlengde fra 25 cm, herunder macheter (lang kniv). Før 1. juni var det ikke lov å bære kniv eller machete på offentlig sted, men nå omfatter forbudet også det å skaffe seg eller oppbevare slike «våpen» hjemme.

1. JULI 2021

Kulturdepartementet

LOV-2021-05-28-49 om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv., med unntak av § 56 pkt. 2, opphevelsen av åndsverkloven § 118 andre ledd andre punktum. Loven regulerer hvordan kollektive forvaltningsorganisasjoner skal forvalte opphavsrett og nærstående rettigheter. Loven gjennomfører i norsk rett direktiv 2014/26/EU. *Overgangsregler*.

Lovvalg: Oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5, jf. § 3-3

Høyesterett (HR) avsa 4. mai 2021 enstemmig dom - **HR-2021-955-A** - som gjaldt lovvalg for krav om oppreisningserstatning etter en voldtekt på et Bahamas-registrert cruiseskip i internasjonalt farvann.

Kvinnen var amerikansk, og overgriperen var norsk statsborger. Han ble dømt i Gulating lagmannsrett til fengsel i to år og seks måneder, samt 150.000 kroner i oppreisning. For HR var spørsmål kun om norsk rett var riktig lovvalg for kravet på oppreisningserstatning, noe HR besvarte bekræftende.

HR tok utgangspunktet i HR-2019-1929-A (Propiedades) avsnitt 24-26 og HR-2019-2420-A avsnitt 24. For erstatning utenfor

kontrakt er hovedregelen at saken skal avgjøres etter skadestedets rett, jf. Rt-2009-1537 (bokhandlerdommen) avsnitt 33 og Rt-2011-531 (krigsforbryterdommen) avsnitt 29.

HR mente at skadestedets rett ikke er ikke en «fast» lovvalgsregel for oppreisningskrav med grunnlag i alvorlige integritetskrenkelser, som fremmes i forbindelse med en straffesak. Lovvalget må følgelig avgjøres etter den regelen som er utgangspunktet i norsk internasjonal privatrett (avsnitt 42-43) – *Irma Mignon-formelen*, jf. Rt-1923-II-58.

HR kom til at forholdet hadde nærmest tilknytning til Norge. Skadevolder er

norsk statsborger, og oppreisningskravet var pådømt av norsk domstol i forbindelse med straffekravet, som var underlagt norsk straffelovgivning. Tilknytningen til Bahamas var nokså formell. Hverken skadevolder eller skadelidte var hjemmehørende der. Relasjonen til loven på Bahamas var fjern, og den var formodentlig temmelig tilfeldig og vilkårlig.

Dommen er viktig og avklarar lovvalg ved krav om oppreisningserstatning ved alvorlige integritetskrenkelser.

Dommere: Magnus Matningsdal, Aage Thor Falkanger, Arne Ringnes, Wenche Elizabeth Arntzen og Espen Bergh.

Strafferett: Opprettholdelse av dom på psykisk helsevern

Høyesterett (HR) avsa 3. mai 2021 enstemmig dom - **HR-2021-937-A** - som er et viktig bidrag til forståelsen av straffeloven § 65 og EMK artikkel 3 og artikkel 14 i saker om psykisk helsevern.

Saken gjaldt en asylsøker som i 2003 hadde begått to forsettlig drap og tre tilfeller av kroppsskade overfor tilfeldige ofre. Han var utvist fra Norge. Utlendingen ble dømt til overføring til tvungent psykisk helsevern, og HR fant at vilkårene for opprettholdelse av dommen var oppfylt, jf. straffeloven §§ 65 og 62.

De nærmere vilkårene for å idømme overføring til tvungent psykisk helsevern fremgår av straffeloven § 62. Vilårene for å opprettholde tvungent psykisk helsevern reguleres av straffeloven § 65 om opphør av reaksjonen.

I motsetning til vilkårene som følger

av § 62, fremgår det ikke uttrykkelig av § 65 at tvungent psykisk helsevern må være nødvendig for å verne samfunnet. Det må imidlertid anses for å være sikker rett, jf. blant annet Rt-2011-385 avsnitt 14. Her fremgår det også at der domfelte har vært under psykisk helsevern i noen tid, vil nødvendighetsvurderingen «i praksis ofte falle sammen med farevurderingen».

Det er følgelig i slike tilfeller ikke nødvendig å skille mellom de to vilkårene. Ved vurderingen av behovet for samfunnsvern, må det sees hen til om det finnes andre realistiske behandlingsalternativer enn fortsatt dom på tvungent psykisk helsevern, jf. Rt-2011-385 avsnitt 19. Det kan for eksempel være tilstrekkelig med tiltak etter psykisk helsevernloven. Situasjonen der en domfelt er utvist fra landet, er særskilt regulert i § 65 femte ledd.

HR har i avsnitt 42-70 en grundig drøftelse av om en dom om opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern ville stride mot Grunnloven og EMK. Domfelte hadde anført at fortsatt tvungent psykisk helsevern i saken vil stride mot Grunnloven § 93 og EMK artikkel 3 om forbud mot tortur og umenneskelig eller nedverdiggende behandling, samt Grunnloven § 98 om usaklig forskjellsbehandling og EMK artikkel 14 om diskriminering.

HR kom til at opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern ikke ville stride mot noen av disse bestemmelsene.

Dommere: Jens Edvin A. Skoghøy, Per Erik Bergsjø, Wenche Elizabeth Arntzen, Espen Bergh og Cecilie Østensen Berglund.

Strafferett: Selvvask av utbytte fra virksomhet drevet i strid med skatte- og avgiftslovgivningen

Straffeloven § 337 første ledd bokstav b) omhandler hvitvasking i form av såkalt selvvask. I Høyesteretts (HRs) enstemmige dom 7. mai 2021 - **HR-2021-987-A** - var temaet selvvask av utbytte fra virksomhet drevet i strid med skatte- og avgiftslovgivningen.

Etter å ha omtalt straffelovens bestemmelse om selvvask, drøftet HR om primærlovbruddene må identifiseres (avsnitt 26-33). Førstvoterende (Henrik Bull) konkluderte slik avsnitt 29-30:

«Jeg konkluderer etter dette med at det for domfellelse for selvvask er nødvendig å identifisere de straffbare handlingene som det selvvaskede utbyttet stammer fra. Samtidig understreker jeg at dersom det er tale om et sammenhengende straffbart forhold, (...) kreves det ikke at den enkelte handlingen som inngår i denne sammensatte virksomheten, identifiseres. I så måte er det ingen forskjell sammenlignet med hva som ellers gjelder ved domfellelse for sammenhengende straffbare forhold, jf. Rt-1940-25.

Det følger likevel ikke av dette at domfellelse for selvvask forutsetter domfellelse også for primærlovbruddene. Et slikt vilkår kan ikke leses inn i § 337 første ledd bokstav b. Det må være tilstrekkelig at retten konstaterer at tiltalte uten tvil har gjort seg skyldig i primærlovbruddene når den tar stilling til om vedkommende kan dømmes for selvvask. Noe annet er for så vidt heller ikke anført i As anke og er uttrykkelig forutsatt i Rt-2012-313 avsnitt 24.»

HR drøfter også tidsrekkefølgen mellom primærlovbrudd og selvvaskhandling (avsnitt 34-44). Det følger av Rt-2012-313 av-

snitt 27 til 29 at primærlovbruddet må være begått før selvvaskhandlingen.

Dette utledes av bestemmelsens ordlyd: Det skal dreie seg om utbytte av en straffbar handling som selvvaskeren «har begått». Men kravet om at primærlovbruddet må skje før selvvaskhandlingen, måtte i denne saken anses oppfylt uten at det var nødvendig å knytte den enkelte selvvaskhandlingen til et konkret primærlovbrudd når man stod overfor et komplekst system der selve det tilsørende systemet som var bygget opp, inngikk som en del av selvvasken.

Omfanget av det utbyttet som var selvvasket drøftes i avsnitt 45-54. I motsetning til lagmannsretten mente HR at det måtte gjøres fradrag for de utgiftene, blant annet til lønn til arbeiderne som var engasjert gjennom stråselkapene som domfelte hadde hatt. Ettersom det selvvaskede beløpet da ble lavere enn det lagmannsretten hadde kommet til, ble straffen satt ned fra fengsel i fem år og seks måneder til fire år og ni måneder (avsnitt 60).

Lagmannsrettens utbytteinndragning ble opprettholdt, bortsett fra at HR gjorde fradrag fra den dividende som hovedforetakets konkursbo hadde gitt til skattemyndighetene for skatter og avgifter tilknyttet primærlovbruddene (avsnitt 70).

Dommen gir god veiledning for forståelsen av straffelovens selvvaskbestemmelse og beregningen av utbytteinndragningen i denne forbindelse.

Dommere: Magnus Matningsdal, Henrik Bull, Per Erik Bergsjø, Arne Ringnes og Espen Bergh.

Konkursrett: Erstatningskrav etter dekningsloven § 7-8

Høyesterett avsa 4. mai 2021 dom (dissens 4-1) - **HR-2021-954-A** - som klargjør det nærmere innholdet i dekningsloven § 7-8. Saken gjaldt spørsmål om prisfall på leverte varer som følge av konkursboets opphørssalg ga rett til erstatning etter dekningsloven § 7-8.

Etter at et vareparti var levert til A, men ikke betalt, gikk selgeren av varene konkurs. Konkursboet solgte etter kort tid hele restlageret av samme type varer til B til sterkt reduserte priser. A måtte derfor også selge de mottatte varene langt billigere enn planlagt, og mente at det tapte dekningsbidraget ga et erstatningskrav etter dekningsloven § 7-8. Et slikt erstatningskrav kunne A i så fall brukt til motregning i kravet på fakturaen for varene.

Et konkursbo har rett til å tre inn i konkursskyldnerens kontrakter, jf. dekningsloven § 7-3. Medkontrahentens krav etter kontrakten skal i så fall dekkes som et massekrav mot boet, jf. § 7-4 første ledd. Dersom boet ikke benytter retten til å tre inn i en kontrakt, kan medkontrahenten som hovedregel heve den, jf. dekningsloven § 7-7. Medkontrahenten kan i så fall ha et krav på dividende etter dekningsloven § 7-8.

Flertallet (Aage Thor Falkanger, Arne Ringnes, Espen Bergh og Magnus Matningsdal) kom til at salget som boet hadde gjennomført, ikke utløste et krav etter § 7-8. Erstatningsansvar for skyldneren kan ikke bygge på boets handlinger.

Boet er bare forpliktet av avtaler som det trer inn i. Dersom boets salg av varelageret til redusert pris skulle utløst ansvar etter § 7-8, ville boet i realiteten likevel være bundet av deler av avtalen. Dette vil stride mot utgangspunktet om boets frihet til å velge hvilke kontrakter det vil tre inn i, og det ville bli vanskeligere for boet å realisere skyldnerens aktiva til beste for kreditorfelleskapet, jf. konkursloven § 85 første ledd og § 117 første ledd.

Dekningsloven § 7-8 gir bare medkontrahentene krav på erstatning i de tilfellene hvor avtalen «faller bort eller blir hevet» som følge av konkursen. Selv om loven bruker uttrykket faller bort, er det sikker rett at ansvar forutsetter at avtalen blir hevet, jf. avsnitt 39.

Mindretallet (Wenche Elizabeth Arntzen) hadde et annet syn på forståelsen av § 7-8, men kom likevel på et annet grunnlag til samme resultat som flertallet.

Strafferett: Vilårene for tap av føreretten

Vilkårene for idømmelse av tap av føreretten ved bruk av motorvogn ved straffbare handlinger fremgår av vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd, jf. tapsforskriften § 2-6 første ledd. Det sentrale etter ordlyden i § 2-6 er behovet for samfunnsbeskyttelse basert på de skadevirkninger det kan ha om vedkommende beholder føreretten.

I **HR-2021-864-U** (Webster, Noer og Steinsvik) var domfelte funnet skyldig i voldtektsforsøk i jobben som drosjesjåfør. Han ble i lagmannsretten blant annet dømt til tap av kjøreseddelen for alltid, jf. yrkestransportloven § 37 f.

Domfelte vil følgelig i utgangspunktet ikke jobbe som taxisjåfør igjen, og vil ikke være i posisjon til å utføre nye overgrep av den typen han var dømt for. Ankeutvalget mente

Plan- og bygningsrett: Bestemmelse om rekkefølgetiltak i reguleringsplan

Høyesterett (HR) avsa 4. mai 2021 dom (dissens 3-2) - **HR-2021-953-A** - som gjaldt gyldigheten av et rekkefølgekrav i en reguleringsplan og reiste særlig spørsmål om tolkningen av plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 10.

HR kom under dissens 3-2 til at vedtaket om rekkefølgetiltak var ugyldig fordi det bygget på en uriktig forståelse av § 12-7 nr. 10. Etter nr. 10 kan det stilles krav om særskilt rekkefølge for gjennomføring av tiltak etter planen, og om at utbygging av et område ikke kan finne sted før visse infrastrukturiltak er «tilstrekkelig etablert», såkalte rekkefølgekrav eller rekkefølgebestemmelser.

Førstvoterende som representant for flertallet (Bergsjø) har en grundig drøftelse av tolkningen av § 12-7 nr. 10 (avsnitt 35-57) og oppsummerte, avsnitt 58:

«Oppsummert mener jeg at adgangen til å vedta rekkefølgebestemmelser ikke bare begrenses av læren om myndighetsmisbruk. Plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 10 inneholder visse skranker for forvaltningens adgang til å ta slike bestemmelser inn i reguleringsplaner. I tilfeller hvor kommunen ikke selv har til hensikt å utføre tiltaket, må § 12-7 nr. 10 forstås slik:

Kommunen kan bare oppstille rekkefølgebestemmelser for å dekke reelle behov som utløses eller forsterkes av utbyggingen, eller for å avhjelpe ulemper denne fører til. I dette ligger at det må være en slik relevant og nær sammenheng mellom tiltaket og utbyggingsprosjektet at det er berettiget å kreve at utbyggingen gjennomføres i en bestemt rekkefølge. Det er ikke i seg selv tilstrekkelig at infrastrukturiltaket anses formålstjenlig eller ønskelig hvis tiltaket ikke står i en slik sammenheng med det nye prosjektet. Rent fiskale hensyn kan ikke begrunne vedtak etter § 12-7 nr. 10.»

Det enkelte utbyggingsprosjektet må følgelig sees i sammenheng med eksisterende bebyggelse og infrastruktur i området, og kan ikke vurderes isolert. Det avgjørende er hvilke tiltak som samlet sett er nødvendige i nærmiljøet hvis utbyggingen gjennomføres.

Flertallet (Per Erik Bergsjø, Erik Thyness og Ingvald Falch) mente derfor at statsforvalterens (tidl. fylkesmannens) vedtak bygget på en for vid forståelse av § 12-7 nr. 10 og var ugyldig. Mindretallet (Henrik Bull og Hilde Indreberg) var uenig i flertallets forståelse av bestemmelsen.

Barnevernsrett: Lagmannsrettens plikt til å prøve alle sider av barnevernssak ved begrenset henvisning av anken

I **HR-2021-897-U** (Noer, Bergh og Steinsvik) opphevet ankeutvalget en dom fra Borgarting lagmannsrett. Lagmannsretten hadde begrenset samtykket til behandling til to spørsmål om lovanvendelsen (jurisdiksjon og frister for å gjennomføre vedtaket), og hadde forkastet anken. Saken ble behandlet skriftlig uten meddommere. Ankeutvalget opphevet dommen under henvisning til at lagmannsretten ikke hadde oppfylt sin plikt til å prøve alle sider av saken på grunn-

lag av forholdene på domstidspunktet, jf. **tvisteloven § 36-5 tredje ledd**.

Vilkårene for omsorgsovertagelse var ikke på noe tidspunkt behandlet av lagmannsretten (avsnitt 26–31). I saken hadde familien bodd i Norge frem til foreldrene tok med seg barna til et annet land omtrent samtidig som akuttvedtak om omsorgsovertagelse ble fattet. Mor og barna bor fortsatt sammen i dette landet, der barna går på skole.

Fylkesnemnden avslo krav om avvisning

og fattet vedtak om omsorgsovertagelse og samvær. Tingretten stadfestet vedtaket. Lagmannsrettens dom ble avsagt ett år og tre måneder etter at barna hadde reist fra Norge, og ett år etter fylkesnemndens vedtak. Lagmannsretten skulle derfor vurdert om man burde fremme også resten av saken til behandling, når vilkårene i tvisteloven § 36-10 var oppfylt for enkelte av spørsmålene i saken. Den begrensningen som fulgte av samtykkebehandlingen, var ikke bindende for lagmannsrettens videre behandling.

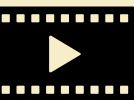
Luftrett: SAS-pilotenes streik i 2019 var ikke en «ekstraordinær omstendighet» i flypassasjerforordningen 2004

SAS-pilotene gikk ut i streik i 2019. SAS måtte innstille over fire tusen flyavganger, og omtrent 380.000 passasjerer ble rammet. EU-domstolen avsa 23. mars 2021 fortolkningsdom - **C-28/20** - som gjaldt spørsmålet om erstatningsansvar overfor passasjerene.

Domstolen kom til at streiken ikke var en «ekstraordinær omstendighet» i flypassasjerforordningen 2004 (forordning (EF) nr. 261/2004) artikkel 5 nr. 3. Forordningen er gjennomført i norsk rett ved **FOR-2005-02-17-14**.

Domstolen la avgjørende vekt på at en streik som organiseres av en fagforening for ansatte i et flyselskap innenfor lovens rammer, ikke faller inn under begrepet «ekstraordinær omstendighet».

Dette gjelder selv om formålet med streiken var å sikre lønnsforhøyelser. Passasjerene kan følgelig kreve den standardiserte kompensasjonen. Det følger av **HR-2020-2401-A** at det ikke gjelder en særskilt reklamasjonsfrist, og flyselskapene kan følgelig få erstatningskrav inntil tre år etter at flyet ble innstilt. Det kan dreie seg om betydelige beløp hvis passasjerene benytter seg av muligheten.

Strafferett: Ikke avskjæring av skjult videoopptak som bevis i straffesak

Høyesterett avsa 5. mai 2021 enstemmig kjennelse i avdeling - **HR-2021-966-A** - som gjaldt spørsmål om avskjæring av skjult videoopptak som bevis i straffesak om skadeverk.

En beboer i et boligsameie opplevde ved flere anledninger at bilen ble ripet opp mens den stod parkert på plassen hennes i sameiets parkeringsanlegg. For å avsløre gjerningspersonen satte hun opp en mobiltelefon som automatisk startet filming

ved bevegelse. Mobilkameraet var rettet mot hennes egen parkeringsplass, men fanget opp et større område.

Etter en tid gjorde hun et opptak som angivelig viser en nabokvinne i ferd med å ripe opp bilen. Nabokvinnen krevde at videoopptaket ble nektet ført som bevis i straffesaken mot henne, men fikk ikke medhold.

Kjennelsen gir god veiledning om normen for avskjæring av bevis som er

EMD/Arverett: Offentlig skifte av et dødsbo som tok 22 år var ikke i strid med EMK artikkel 6 nr. 1 «innen rimelig tid»

Arveoppgjøret til skipsreder Ole Andreas Knutsen tok 22 år og 4 måneder. EMD kom i sak *Case of Omdahl v. Norway* - **EMD-2018-46371** - til at den lange saksbehandlingstiden ikke stred mot retten til rettsbehandling innen rimelig tid, jf. **EMK artikkel 6 nr. 1**. Norge ble frikjent. Det ble blant annet vist til at lagmannsretten - **LB-2017-3071** - hadde funnet at bobehandlingen hadde vært eksepjonelt kompleks. Det hadde vært betydelige verdier i boet og et høyt antall tvister, som særlig hadde påvirket mulighetene til å selge eiendeler i boet.

innhentet på ulovlig eller utilbørlig måte. Vurderingstemaet er det samme i straffesakene og de sivile sakene, og kodifisert for sivile saker i tvisteloven § 22-7.

HR tok ikke stilling til om videoopptaket var ulovlig etter personopplysningsloven og EUs personvernforordning.

Dommere: Jens Edvin A. Skoghøy, Ragnhild Noer, Wenche Elizabeth Arntzen, Per Erik Bergsjø og Espen Bergh.

Fullmektiger mest utsatt for seksuell trakassering

I en fersk undersøkelse gjennomført av Danske advokater svarer 18 prosent av de kvinnelige respondentene og åtte prosent av de mannlige at de har opplevd seksuell trakassering på sin nåværende arbeidsplass. Det tilsvarer hver sjetten kvinne og hver 12. mann.

Fordeler man hyppigheten på stillingskategorier, ser det slik ut:

- 25 % for advokatfullmektiger
- 19 % for advokater
- 10 % for partnere/eiere
- 10 % for administrativt ansatte
- 9 % for advokatsekretærer/paralegal

Trakasseringen tar oftest form som kommentarer eller morsomheter med seksuelle undertoner som oppleves krenkende, eller som uønsket berøring. 2668 respondenter ansatt i den danske advokatbransjen svarte på undersøkelsen.

Psykiske problemer presser kvinner ut av advokatbransjen

En undersøkelse gjennomført av American Bar Association (ABA) i 2016 viste blant annet at over en tredjedel av amerikanske advokater hadde utfordringer med alkoholmisbruk. 28 prosent av respondentene svarte også at de slet med depresjon og psykiske problemer.

En ny studie gjennomført i 2020 viser at tallene har endret seg lite. Den konkluderer blant annet med at rundt halvparten av undersøkelsens 2863 praktiserende advokater har symptomer på angst eller depresjon. Over halvparten har symptomer på «risikabel drikking», mens andelen advokater som sliter med faktisk alkoholmisbruk fremdeles ligger på en tredjedel.

Analysen viser også at kvinnelige advokater er dårligere stilt enn mannlige når det kommer til mental helse. En av fire av de kvinnelige respondentene har vurdert å tre ut av yrket som følge av psykiske utfordringer og stress – mot 17 prosent av de mannlige. Kvinnene er også mer utsatt for alkoholmisbruk enn sine mannlige kolleger, ifølge studien. Spesielt utfordringer knyttet til balansen mellom jobb og fritid trekkes frem som årsaker.

Menneskerettsdomstolen i Strasbourg. Foto: Steve Allen Photo, Istock

SVERIGE DØMT I EMD

Ike før sommeren konkluderte EMD i storkammer med at den svenske FRA-loven bryter med EMK artikkel åtte om retten til respekt for privat- og familieliv. Loven, som trådte i kraft i 2009, gir Försvarets radioanstalt (FRA) rett til å drive signalspaning på såkalt kabelbåren trafikk som passerer Sveriges grenser, slik som telefon- og internett-trafikk.

Loven bryter EMK i hovedsak på tre punkter, ifølge dommen; manglende regel for ødeleggelse av data som ikke inneholder personopplysninger, manglende krav til personvern ved overføring av etterretningsdata til utenlandske aktører, og manglende prosedyre for å kontrollere innhentingen av informasjon i ettertid.

DLA PIPER STØRST I UK

Selv om Storbritannias hundre største advokatfirmaer kan vise til en totalinntekt på 27,7 milliarder pund i fjor, utgjør det den laveste økningen i omsetning på fem år, ifølge nettstedet The Lawyer.

For de samme firmaene lå omsetning på 26,38 milliarder pund i 2019, hvilket var en økning på nesten ti prosent fra året før.

De ti største advokatfirmaene i Storbritannia i 2020 (omsetning i £m)

DLA Piper	2,111.50
Clifford Chance	1,803.00
Hogan Lovells	1,755.00
Allen & Overy	1,692.00
Linklaters	1,639.70
Freshfields Bruckhaus Deringer	1,521.00
Norton Rose Fulbright	1,521.00
CMS	1,255.00
Herbert Smith Freehills	989.9
Eversheds Sutherland	954.7

Over 10.000 advokater i ett selskap

Det kinesiske advokatfirmaet Yingke har de siste årene vokst til å bli en juridisk gigant, skriver The Lawyer. I fjor omsatte firmaet for svimlende 731 millioner pund alene, og siden 2015 har det vokst fra 4900 advokater til over dobbelt så mange. Bare i 2020 åpnet advokatvirksomheten 18 nye kontorer rundt i landet. Ifølge nettstedet planlegger Yingke å ha hundre kontorer, inkludert hovedsetet i Beijing, spredt over hele Kina ved utgangen av året.

Solid om bevisbyrde

Anmeldt av advokat (H)
PER M. RISTVEDT, Schjødt

I praksis sies det ofte at de fleste saker vinnes eller tapes på faktum. Når partene er uenige om faktum, skal retten avgjøre saken basert på det som er fremkommet i rettsmøtet (i saker med muntlig forhandling). Retten skal foreta en fri bevisvurdering, basert på en samlet vurdering av bevisførselen.

Beviskravet i sivile saker er som hovedregel alminnelig sannsynlighetsovervekt. Finner ikke retten at et bestemt faktum er bevist som det mest sannsynlige (hvis dette er det aktuelle beviskravet i saken), skal det gå ut over den parten som har bevisbyrden.

Mellom disse begrepene er det en sammenheng: Den som har bevisbyrden, må også oppfylle beviskravet. Bevisbyrden handler derfor i sin essens om hvem det går ut over dersom beviskravet ikke oppfylles (derav ordet «tvilsrisikoen»). Både spørsmålene om beviskrav og bevisbyrde anses for øvrig som rettsregler, og tilhører derfor rettsanvendelsen. Dette bør advokaten ha i mente, særlig i ankesaker.

Ovennevnte gir den kontekstuelle bakgrunnen for professor Anne Robberstad nye bok: Hvem har bevisbyrden? (med undertittelen Tvilsrisikoen i sivile saker). De med god hukommelse vil erindre at Torstein Eckhoff i 1943 skrev sin doktoravhandling om tvilsrisikoen (bevisbyrden).

Siden har temaet ikke vært særlig behandlet før i Markus Jerkø bok Bevisvurderingens rettslige rammer (2017). Jerkø behandler blant annet bevisbyrdespørsmålet, men fokuserer mer på spørsmålene om bevis-tema og beviskrav. Robberstads fremstilling er derfor den første fremstillingen i norsk rett siden Eckhoff hvor spørsmålet om hvem som har bevisbyrden blir særlig drøftet.

Forfatteren har gjennomgått og analysert høyesterettspraksis om bevisbyrde fra 1925 til ultimo 2020. Basert på dette har Robberstad søkt å finne frem til regler for bevisbyrden, og hun diskuterer disse reglene hva gjelder femten fagområder.

I forbindelse med denne anmeldelsen i Advokatbladet, og fordi det er uttalt at bokens primære formål er å være «praktisk nyttig» (side 12), blir det mest interessante spørsmålet om advokater (og andre praktikere) bør anskaffe boken. Svaret er et ubetinget «ja».

Forfatter: Anne Robberstad
Forlag: Universitetsforlaget 2021
Antall sider: 224
Pris: 599 kroner

Selv om utgangspunktet er at den parten som hevder at et bestemt faktum skal legges til grunn / at vilkår i en rettsregel er oppfylt har bevisbyrden for dette, kan sakens omstendigheter kreve en nærmere vurdering og føre til en annen konklusjon. Robberstads bok vil da kunne være et meget nyttig hjelpemiddel.

Boken er inndelt i seks kapitler. I kapittel 1 omtales bevisbyrden i et nøtteskall. Dernest gis det en oversikt over teoritradisjonen om temaet (kapittel 2). Etter dette behandles lovbestemt bevisbyrde (kapittel 3). Også kapittel 4 handler om tilfeller der de materielle reglene er lovbestemte, men til forskjell fra kapittel 3 er det ikke der klart at lovens ordlyd utpeker hvem som har bevisbyrden.

Når det gjelder lovbestemt bevisbyrde, har de fleste «materielle» lover ingen uttrykkelig bestemmelse om bevisbyrde. Det blir derfor ofte spørsmål om man, basert på lovens formuleringer, kan trekke slutninger om hvem som har bevisbyrden. I så fall er man i bokens kapittel 4. Kapittel 5 behandler også tilfeller der det finnes materielle regler om forholdet mellom partene, men hvor man ikke kan trekke noen slutninger med hensyn til hvem som har bevisbyrden.

I kapittel 6 behandles situasjonen hvor avtaler er lagt til grunn eller hevdes å være inngått. Slike avtaler vil i så fall være en faktisk omstendighet. Spørsmålet er hvordan bevisbyrden for eksempel skal plasseres med hensyn til om det foreligger en avtale og/eller hvordan den skal tolkes.

Mens det anses å være en sikker regel at den som hevder at det er inngått en avtale har bevisbyrden for dette, er det ikke grunnlag for å oppstille en generell regel om bevisbyrden vedrørende innholdet i avtaler. Her kan man for øvrig få en dreining inn mot bevisvurdering / bevisbedømmelse (jf. det som er sagt om bevisbyrde / rettsanvendelse ovenfor).

Til slutt nevnes at i vedlegg 1 til boken er det en kasuistikk etter fagområde vedrørende bevisbyrde basert på høyesterettspraksis. For mange kan det være hensiktsmessig å starte et søk om bevisbyrden ved å se på nevnte vedlegg.

Robberstad har skrevet en meget god, nyttig og praktisk bok, som gis de beste anbefalinger. •

”
Forfatteren har gjennomgått og analysert høyesterettspraksis om bevisbyrde fra 1925 til ultimo 2020.

JUS – Juristenes utdanningsenter

Digitale og fysiske kurs i høst

Sjekk nye kurstilbud på jus.no.

Advokatkurset er nå åpent for påmelding.

ADVOKATKURSET

Ønsker du å praktisere som advokat? Juristenes Utdanningsenter har over 20 års erfaring med å utdanne fullmektiger. Høstens advokatkurs er heldigitalt.
Digitalt: 1. sept.–29. okt. **Pris:** 15 250 kroner.

EØS-RETT I PRAKSIS

Hvordan er din EØS-rettslige ryggmargsrefleks? Nå kan du bli enda bedre til å identifisere relevante problemstillinger og rettsregler innen sentrale rettsområder. Kurset er heldigitalt, med forberedelser i form av e-kurs, og et webinar.

E-kurs og webinar: 1. sept. **Pris:** 4900 kroner.

MEKLINGSAKADEMIET

Kursets mål er å øke forståelsen og innsikten i mekling som metode; hva mekling er og inneholder av ferdigheter, prinsipper, metode og verdier – samt å øke bevisstheten om meklerrollen og øke ferdighetene i praktisk mekling.

Kurset er i regi av Advokatforeningen og JUS og er basert på en erfaringsbasert læringsmetode bestående av tre trinn: Formidling av teori, praktisk ferdighetstrening, refleksjon og analyse.

For å bestå utdanningen og bli sertifisert, må resultatet på evalueringsdagen tilfredsstillende de fastsatte kravene til utdanningen.

Kursholdere er blant annet tingrettsdommer Hanne Sofie Bjelland, førsteamanuensis Herman Bruserud og professor Sverre Blandhol. Kurset går over to samlinger og avholdes på Hotell Jeløy Radio i Moss.

Tid: 3 – 5. november og 8 – 9. november **Sted:** Moss
Pris: 39.900 kroner

AJOURFØRINGSKURS I MEKLING

Kurset «Advokatenes rolle i mekling» er et e-kurs med advokat Ane Sofie Tømmerås delt inn i ni sesjoner.

Digitalt: Kurset ble utgitt i oktober 2019.

Pris: 1500 kroner pluss mva.

Ketil Bøe Moen fra Justisdepartementets lovavdeling foreleser på kurset i EØS-rett.

Forfatter: Mira Levánd Bergsland, Leif Petter Madsen og Liv-Karin Nilsen
Forlag: Universitetsforlaget 2021
Antall sider: 88
Pris: 399 kroner

Lønnsгарантиloven. Lovkommentar

Ifølge forfatterne er dette den første lovkommentaren til lønnsгарантиloven i bokform. Den er ment som et oppslagsverk for dommere, advokater og rådgivere.

Hver paragraf i lov om statsгаранти for lønnskrav ved konkurs – som trådte i kraft i 1974 – behandles med egne kommentarer, og det vises til aktuelle forskrifter,

rettspraksis og juridisk litteratur. Forfatteren var sekretær for Arvelovutvalget mellom 2011 og 2014.

Lovkommentaren er oppdatert med rettspraksis pr. juli 2020.

Forfatterne Bergsland og Madsen er begge advokater i Wikborg Rein, mens Nilsen er seniorrådgiver i NAV.

Forfatter: John Aasland med bidrag fra Inge Unneberg
Forlag: Gyldendal juridiske kommentarserie, 2021
Antall sider: 1104
Pris: 1899 kroner

Arveloven med kommentarer

1. januar i år trådte den nye arveloven i kraft. Boken gir inngående kommentarer til alle lovens bestemmelser og har henvisninger både til dagens lov og til tidligere lovbestemmelser i skifteloven og arveloven av 1972.

Boken inneholder også mange henvisninger til rettspraksis og til annen litteratur.

Forfatteren, som er instituttle-

der ved Institutt for privatrett ved UiO, var sekretær for Arvelovutvalget, og bidragsyter Inge Unneberg, førsteamanuensis ved Institutt for rettsvitenskap og styring på BI, var medlem.

Ifølge forlaget er dette den første lovkommentaren i bokform siden 1974 som omhandler de skifterettslige bestemmelsene i arveloven.

ANNONSE

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater
Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2021:

28. mai (18. mai)
3. september (24. august)
26. november (16. november)
(Materiellfrist i parantes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

- Vil bidra til kompetanseløft i skattemiljøet

Skatte- og avgiftssaker reiser en rekke særegne prosessuelle problemstillinger. To Deloitte-advokater har behandlet disse problemstillingene samlet i en praktisk orientert håndbok.

TEKST OG FOTO: AXEL HODNEFJELD

Dette er boken jeg skulle ønske jeg hadde da jeg først begynte å arbeide med skatte- og avgiftsprosedyre, forteller Anette Fjeld, partner i Deloitte.

Da Deloitte begynte sin satsing på skatte- og avgiftsprosedyre i 2018, hentet de inn Fjeld til å lede den nyopprettede avdelingen. Hun hadde mange års erfaring med prosedyre fra begge sider av dommerbordet.

Da hun innså at det ikke fantes noe standardverk på området, bestemte hun seg for å gå sammen med skatterettsekspert Daniel Herde om å skrive en bok som samlet de sentrale problemstillingene. Resultatet ble «Håndbok i skatte- og avgiftsprosedyre», som ble gitt ut av Gyldendal tidligere i år.

— I boken kombinerer vi min skatterådgivningsbakgrunn med Anettes prosedyrebakgrunn. Noe slikt er ikke gjort før. Målet vårt har vært å lage et praktisk hjelpemiddel for alle som jobber med skatte- og avgiftssaker; fra den helt ferske fullmektigen, til den erfarne skatterådgiveren som skal gå i retten for første gang på mange år, eller for prosedyreeksperten som trenger å supplere sin skatterettslige kompetanse, sier Herde.

Også dommere kan dra nytte av den nye fremstillingen, mener han.

— Det stemmer nok at skatterett er for spesielt interesserte, men det kan fort vise seg at du har denne spesielle interessen, sier Anette Fjeld og Daniel Herde.

— Mellom skatterådgivere har det etter hvert utviklet seg et stammespråk som mange nok opplever som utilgjengelig. Da kan du ha et bunnsolid skatterettslig foredrag, men likevel risikere å ikke vinne frem fordi du snakker over hodet på dommeren. Anette har oversatt skatterådgivningsspråket slik at det

blir mer forståelig for aktører som ikke har jobbet så mye med skatt tidligere.

KOMPETANSELØFT

En typisk skatte- og avgiftssak gjelder gyldigheten av skattemyndighetenes vedtak. I disse sakene stiller Skatteetaten alltid med svært dyktige advokater. Private bedrifter, særlig de uten egen skatteavdeling, lar seg da gjerne representere av et advokatfirma. Da er det avgjørende at advokaten både har høy prosedyrekompetanse og høy skattekompertanse. Dette er en kombinert kompetanse Fjeld mener at få advokater vil kunne få kun ved å stå i skranken.

— Skatte- og avgiftsretten er, ved siden av utlendingsretten, det rettsområdet hvor det går flest forvaltningssaker for domstolen. Men det totale antallet de siste årene har likevel vært begrenset til tretti til femti saker. Dette er en forsvinnende liten andel av den totale saksmengden til Oslo tingrett, som er vernet for de aller fleste av sakene som reises mot Staten. Dette har som konsekvens at mange advokater og dommere ikke får prøvd seg særlig mye

” Mellom skatterådgivere har det etter hvert utviklet seg et stammespråk som mange nok opplever som utilgjengelig.

i skatte- og avgiftsmanesjen. Vi ønsker at denne utgivelsen skal kunne bli et kompetanseløft for hele skattemiljøet, forteller Fjeld.

SKATTERETTLIG BEVISAVSKJÆRING

Skatte- og avgiftssaker reiser en del prosessuelle særproblemstillinger, særlig er dette tilfelle for bevisavskjæring, fremholder de to.

— En vanlig problemstilling er at skatteetaten bygger på et feilaktig faktum som følge av at skatteyteren ikke har overholdt sin opplysningsplikt. Dette kan skape utfordringer ettersom det i skatteretten gjelder en særegen bevisavskjæringsregel om at nye opplysninger som hovedregel ikke kan fremmes under domstolsbehandlingen.

— Det finnes eksempler på saker der partene er enige om at faktum i saken

er feil, men hvor bevisavskjæringsreglene gjør det umulig å fremlegge opplysninger som kan korrigere feilen. I andre saker har dommeren anvendt bevisavskjæringsregelen feil slik at anførsler om juss og ikke faktum, som skulle vært tillatt fremmet, har blitt avskåret, sier Herde.

— Vi ønsker at boka skal forhindre at partene og dommeren havner i slike situasjoner, legger han til.

IKKE REDD FOR SKATT

I skatterettskretser er det en økende bekymring for at fagfeltet har blitt svekket ved lærestedene som følge av manglende interesse. Deloitte er ett av tre advokatfirmaer som har inngått en samarbeidsavtale med Universitetet i Oslo for å opprettholde det akademiske fagmiljøet der. Deloitte bidrar blant annet ved å gjennomføre manuduksjoner i skatterett.

— Å arbeide med skatterett kan virke utfordrende fordi det stiller krav til inngående regnskapsforståelse, som nok er mangelvare hos mange jurister - både advokater og dommere, mener Fjeld.

Forfatterne er samstemte om at rettsområdet byr på svært spennende saker som passer for jurister som liker å jobbe tett på selskaper.

— Skatterettslige problemstillinger er alltid en følge av privatrettslige disposisjoner. Som skatterettsjurist må du derfor bruke en helhetlig forståelse av privatretten når du går løs på forvaltningsrettslige og prosessrettslige utfordringer. I tillegg berører skatte- og avgiftssaker ofte også menneskerettigheter og EØS-regler. •

ANNONSE

Book demo på advisor.no

Få morgendagens løsning i dag

t: 33 48 43 00 • salg@advisor.no • advisor.no

Advisor247 Advokat håndterer hele klientreisen.

Bransjens ledende fagsystem for lønnsom, effektiv og systematisk kjernedrift.

advísor

De norske advokatene Ellen-Karine Hektoen og Jannicke Knudsen sammen med tolk og representanter for advokatforeningen for mayafolket i Guatemala. Foto: Privat

Tidligere leder av Advokatforeningen, Jens Johan Hjort, besøkte Uganda i 2018, her med to representanter fra Uganda Law Society.

Advokatforeningens utsendte, Arve Opdahl, åpnet en ny retts-hjelpsklinikk i 1994.

Setter sluttstrek i Uganda og Guatemala

Advokatforeningens internasjonale rettshjelpsutvalg – som i tretti år har bistått i prosjekter i Uganda, Nepal og Guatemala – avsluttes. – Vi har fått gjort veldig mye for veldig lite, sier medlemmer i utvalget.

TEKST: NINA SCHMIDT

Sterke minner strømmer på når utvalgsleder Susanne Munch Thore og medlemmene Paal-Henrich Berle og Kjersti Hasfjord forteller om samarbeidet med advokater i Uganda og Guatemala.

– I Uganda har vi hørt om unge menn som har sittet fengslet i årevis uten engang å ha sett en dommer, og møtt rettsløse enker som er drevet ut av husene sine av mennenes arvinger, for å nevne et par eksempler. Noe annet, og større, er å erfare hvordan våre advokatkolleger både i Uganda og Guatemala vokter over rettsstaten, og hvordan de opptrer vis-à-vis myndighetene. Dette imponerer oss, sier de tre.

De forteller at Uganda Law Society, som har vært Advokatforeningens samarbeidspartner, for et par år siden saksøkte staten, etter at en paragraf i Grunnloven ble endret som spesifiserte hvor lenge en president kan sitte ved makten.

– Søksmålet var et direkte angrep mot den sittende presidenten, og ble trenert til etter at presidenten var gjeninnsatt. Men spørsmålene saken reiste blir stadig mer aktuelle også i vår egen del av verden – vi vet jo alle hva som skjer i Tyrkia, Polen, Ungarn og i Russland, for eksempel. I mange av landene vi har tette relasjoner til, opplever vi at myndighetene systematisk uthuler folks rettssikkerhet og menneskerettigheter, og at domstolene politiseres. At våre kolleger i Uganda har guts og evner til å stå opp imot dette, er imponerende, og noe vi tar med tilbake til vår egen hverdag, sier Berle.

– Vi kan ikke ta rettsstaten for gitt, understreker han.

En annen erkjennelse er at saksfeltene advokatkollegene opplever, gjerne er veldig gjenkjennelige og universelle, påpeker han.

21 KLINIKKER

Uganda Law Society driver i dag 21 såkalte rettshjelpsklinikker rundt om i landet som tilbyr rådgivning og advokatbistand. Etableringen av klinikkene er en direkte følge av samarbeidet med Advokatforeningen.

– Tilbake i 1991 møtte den norske advokaten Alf Skogly presidenten i Uganda Law Society på et møte i den internasjonale advokatorganisasjonen IBA. Uganda hadde da endelig blitt kvitt diktatoren Idi Amin, og var i en prosess med å gjenoppbygge landet, men trengte ressurser og hjelp. De to fant hverandre, og kom på tanken om at Norge gjennom Norad kunne bidra til å styrke rettsstaten i Uganda. Det var slik prosjektet kom i gang, forteller Susanne Munch Thore.

Skogly var leder i det som den gang het Advokatforeningens u-hjelpsutvalg.

Norad har siden finansiert nitti prosent av den norske støtten til prosjektet, mens Advokatforeningen har bidratt med resten, som de senere årene har tilsvart om lag 300.000 kroner pr. år. Gradvis har det blitt bygget opp flere og flere klinikker i prosjektet.

– Klinikkene er bemannet av ugandiske advokater. Advokatforeningen har jevnlig besøkt prosjektet, helt fra oppstart for 29 år siden, sier Berle.

LYTTEPOST FOR NORGE

Den årlige Uganda-reisen har vært langt fra en ferietur for Advokatforeningens utsendte.

Urfolksledere i byen Chichicastenango i tradisjonelle urfolks-festdrakter. Foto: Jannicke Knudsen

25 år i Nepal

Advokatforeningens rettshjelpsprosjekt i Nepal var angivelig det første av sitt slag i verden, og var ledet av Alf Skogly. Det ble startet opp i 1988 og avsluttet i 2011, og var et samarbeid med Norad. Fokus var å etablere et fri rettshjelp-prosjekt, å støtte et eget arbeid for å styrke kvinners stilling, samt å bidra til å utgi et lokalt advokatblad som blant annet publiserte rettsavgjørelser og informasjon om ny lovgivning.

Anton Aarnes, tidligere sekretær i Internasjonalt rettshjelpsutvalg, besøkte Uganda Law Society i 2006, og møtte også de ansatte i Advokatforeningens eget fadderbarn (foran).

— Mye skal skje på kort tid; vi skal treffe mange og foreta grundige undersøkelser av revisors regnskap, snakke med ansatte, ledelse og dommere, møte norske representanter ved ambassaden, og tilstøtende organisasjoner fra FN og andre land. Vi reiser også ut til to klinikker ved hvert besøk, forteller Thore.

For Norge og ambassaden i Kampala har Advokatforeningen og Norads prosjekt vært både en lyttepost og en inngangsdør, understreker hun.

— Samarbeidet med advokatorganisasjonene har vært et ledd i den norske strategien for å bygge opp det sivile samfunnet og rettssamfunnet i Uganda, og er også en del av FNs mål om å skape fredelige og inkluderende samfunn. At Norad har støttet et prosjekt i så mange år, er svært uvanlig. Vanligvis er støtten kortvarig.

Uganda er full av bistandsorganisasjoner, og det internasjonale engasjementet for å bygge og styrke rettsstaten er stort, sier hun.

— Uganda Law Society er blitt en sentral aktør i samfunnslivet, ikke minst innenfor justis- og rettssektoren. Innenfor selve jussen har vi ikke bidratt så veldig mye, men vi har vært en pådriver til arbeidet de har nedlagt for å få en egen rettshjelpslov; som er en årelang føljetong. Lovforslaget ble presentert for parlamentet for ti år siden, men er fortsatt ikke vedtatt.

VERDI-BYGGER

En gledelig observasjon, forteller Thore, er at de har møtt igjen tidligere advokater fra prosjektet som dommere.

— Dommere utsettes for mye press, domstolene er kraftig underbemannet, og dommere lever ofte ensomme liv. At prosjektet også bidrar til å rekruttere dommere med bedre moralske ressurser eller forutsetninger, er positivt.

Klinikkene gir direkte og indirekte hjelp til svært mange mennesker med veldig små midler, poengterer de tre.

URFOLK SKVISES

I Guatemala har Advokatforeningen samarbeidet med advokatforeningen Asociación de Abogados y Notarios Mayas de Guatemala. Den har som et sentralt mål å kjøre strategiske saker i rettsapparatet på vegne av mayafolket. Prosjektet startet opp i 2011.

— Prosjektet har ikke bistått like mange enkeltpersoner som prosjektet i Uganda, men har en annen prioritering ved at den kjører prinsipielle saker av stor betydning for maya-folket. Akkurat nå er det 26 pågående saker. Sakene handler

Paal-Henrich Berle var tilstede under en såkalt plea bargaining-seanse, der 55 fanger med hjelp fra advokater forhandlet seg frem til lavere straffer.

Susanne Munch Thore, Paal-Henrich Berle og Kjersti Hasfjord foran prosjekt-bil med Advokatforeningens logo.

Stort engasjement

Opp gjennom årene har et stort antall advokater sittet i Internasjonalt rettshjelpsutvalg, som nå skal legges ned, og bli en del av Advokatforeningens menneskerettsutvalg.

Ledere av utvalget har vært Susanne Munch Thore (fra 2016 til nå), Mathys Truyen (2013-2016), Vidar Raugland (2004-2012) og Arve Opdahl (1999-2004).

Forgjengeren til utvalget var det såkalte u-hjelpsutvalget, ledet av Alf Skogly. Også flere i Advokatforeningens sekretariat har vært sentrale i arbeidet.

for eksempel om rettighetene til land- og naturressurser, og tildeling av radiokonsesjoner, forteller Kjersti Hasfjord.

— Erfaringen er at sakene treneres og derfor drar ut i tid. Vi har også sett at urfolksledere i sakskompleksene blir urettmessig fengslet. Her har prosjektet bidratt med rettshjelp og sørget for flere løslatelser, sier hun.

Advokatforeningen skal ikke trekke seg helt ut av prosjektet, men innta en rådgiverrolle sammen med blant annet den norske Dommerforeningen og ICJ i Guatemala. Utenriksdepartementet har vedtatt å gi økonomisk støtte til arbeidet.

I Uganda skal IDLO (International Development Law Organization) overta Advokatforeningens og Norads rolle i klinikk-prosjektet.

Advokatforeningen bør nå vurdere nye prosjekter, mener Thore.

— Det er naturlig å se på alt som skjer i Europa. Advokatforeningen har engasjert seg i det som skjer i Tyrkia og til dels Polen og Ungarn. Det er nok naturlig at foreningen vil engasjere seg videre i disse landene, men ansvaret for dette vil ikke lenger ligge i vårt utvalg, sier Thore. •

ADVOKATLOVEN BEHANDLES TIL HØSTEN

Hva mener du vi bør ta opp med Stortinget?

Advokatloven samler reglene om advokatvirksomhet i ett, modernisert lovverk. Samtidig er det foreslått at grunnleggende prinsipper ved advokatrollen, som advokaters uavhengighet og taushetsplikt, blir løftet frem og lovfestet. Advokatforeningen mener at det store bildet av lovforslaget er meget positivt, men det inneholder selvfølgelig også noen utfordringer.

Deler av forslaget vil vekke debatt blant advokaten. Regjeringen foreslår for eksempel at enhver kan yte rettslig bistand utenfor rettergang. Jurister som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet, må stille sikkerhet for erstatningsansvar som kan pådras. Det stilles ikke et slikt krav til andre, mer eller mindre kvalifiserte, tilbydere.

Advokatforeningen har arbeidet for å beholde dagens regulering av adgangen til å gi rettsråd. Vi frykter at forslaget vil gi publikum vanskeligheter med å orientere seg blant tilbyderne av rettshjelp, og at mange vil ha dårlige forutsetninger for å vurdere kvaliteten på den bistanden som tilbys.

I advokatloven lovfestes grunnleggende prinsipper for advokatvirksomhet. Blant disse er kravet til uavhengighet. Regjeringen har ønsket å gjøre dette på et overordnet nivå, mens detaljene og de enkelte utslag av prinsippene skal reguleres i regler for god advokatskikk, slik som i dag.

Til tross for dette utgangspunktet, har regjeringen ønsket å lovregulere adgangen til å påta seg advokatoppdrag for virksomheter man deltar i ledelsen av. Opprinnelig foreslo Advokatlovutvalget et totalforbud mot en slik kombinasjon. Etter innspill fra blant annet Advokatforeningen, inneholder lovforslaget en forskriftshjemmel der det kan gjøres unntak fra forbudet i tilfeller der dette er klart ubetenkelig.

Dette er temaer som mange advokater nok ønsker å engasjere seg i. Også reglene for eksterne eiere og eksterne styremedlemmer, vil det være ulike meninger rundt. Regjeringen foreslår å ikke endre eierskapsreglene nå. Imidlertid foreslås det å gi advokatforetakene adgang til å engasjere eksterne medlemmer i styret, men da slik at advokatene i selskapet må være i flertall i styret. Dette er i tråd med det Advokatforeningen har argumentert for, i våre møter med politikerne.

Lovforslaget stiller for øvrig krav om hederlig handel og skikkethet for eiere, styremedlemmer, daglig leder og andre som deltar i ledelsen i et advokatforetak. Dette har også Advokatforeningen tatt til orde for, som et godt forsvarsverk for advokatenes omdømme.

Reglene om hvilken virksomhet som kan drives i

et advokatforetak, videreføres. Dette betyr at advokatforetak i tillegg til advokatvirksomhet, fortsatt har adgang til å drive annen virksomhet enn advokatvirksomhet, så lenge virksomheten har naturlig tilknytning til det aktuelle foretakets advokatvirksomhet. Samtidig lovfestes det at tilleggsvirksomheten ikke må være egnet til å svekke tilliten til advokatforetakets uavhengighet. Dette er ment å tydeliggjøre gjeldende rett.

Regjeringen foreslår å skjerpe reglene om hvem som kan utøve advokatvirksomhet på advokatforetakets vegne. Etter forslaget kan bare advokater og advokatfullmektiger gjøre dette, noe som er en inn snevring av gjeldende regler. Regjeringen uttaler i proposisjonen at den ønsker å skape klare grenser mellom advokatforetak og andre virksomheter som

vil kunne tilby rettslig bistand. Når det ytes rettslig bistand fra et advokatforetak, skal klienten kunne være trygg på at bistanden ytes fra kvalifiserte og uavhengige advokater. Forslaget innebærer ikke et forbud mot at andre enn advokater og ad-

vokatfullmektiger kan utøve virksomhet på advokatforetakets vegne, men det forutsettes da at dette i få fall ikke er advokatvirksomhet eller rettslig bistand.

Lovforslaget vil sannsynligvis bli behandlet til høsten, etter Stortingsvalget. Advokatforeningen har en god dialog med politikere og myndighetene. I de videre samtalene er det viktig for oss å fremme innspill fra deg som er medlem. Dersom du har noe du mener vi bør bringe videre, send da gjerne dine innspill på e-post til mka@advokatforeningen.no.

Du kan lese mer om sakene over, samt andre temaer du kanskje kan være opptatt av, på vår hjemmeside. Der finner du også lenke til lovforslaget i sin helhet. Ønsker alle en god sommer! •

MERETE SMITH,
generalsekretær

Merete Smith

Vi er et mindre advokatfirma i Oslo sentrum, etablert i 2013, som hovedsakelig yter spesialisert bistand innenfor fagområdene;

- ✓ tvisteløsning, mekling og prosedyre
- ✓ forsikrings- og erstatningsrett
- ✓ arbeidsrett
- ✓ eiendoms- og entrepriserett
- ✓ familie/arv/skifte

Våre oppdragsgivere er både bedrifter, organisasjoner og privatpersoner. Firmaets advokater har betydelig og bred kompetanse innenfor våre spesialområder og solid erfaring med prosedyreoppdrag for domstolene. Våre tjenester kjennetegnes av høy faglig og etisk standard, kombinert med personlig oppfølging.

Vårt firma er i vekst og vi utvider i løpet høsten 2021 derfor våre lokaler med ytterligere en etasje i Stortingsgaten 10. Dette åpner for flere muligheter og vi søker nå flere dyktige kollegaer.

I første omgang søker vi etter ansettelse eller kontorfellesskap for advokater med særlig kompetanse innen ett eller flere av våre spesialområder, en viss egen portefølje, engasjement, godt humør og arbeidsglede. Partnerskap vil også kunne være aktuelt for den rette søkeren.

Søknad med CV sendes advokat Karoline Henriksen,
henriksen@henriksenco.no, innen 15. august 2021.

Ved hjelp av en matematisk modell skal Arntzen de Besches klienter få et bedre grunnlag til å vurdere verdien av pengekravene sine. Det vil gi mer informerte beslutninger for klientene, og flere forlik, tror advokatfirmaet.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Nylig kom tre av partnerne i Arntzen de Besche over det svenske softwareselskapet Eperoto, som tilbyr en plattform som beregner hva som kan forventes å være sluttverdien av omtvistede pengekrav.

— Systemet gjør at man med riktig input, fremfor å synse om verdien på saken, faktisk kan regne ut hvilken økonomisk verdi saken har, forklarer Arntzen de Besche-partnerne Andreas Nordby, Jan Olav Aabø og Eivind Landmark Tandrevold.

Det var Finansavisen som omtalte saken først.

Systemet skal også gjøre det lettere å kommunisere tydeligere ut til klienten hva de risikerer. Med

tall skjønner kunden umiddelbart lettere hva som menes, mener advokatene.

— Ved å bruke ord som «prosedabel» og «prosessrisiko» bygges det inn en usikkerhet. Om jeg sier at noe er «ganske sannsynlig», kan kunden oppfatte det som om de har alt fra en helt middels til en helt fantastisk sak, sier Tandrevold.

GOD HJELP

Kollega Andreas Nordby leder firmaets avdeling for tvisteløsning. Han tror løsningen vil kunne være nyttig både i større og mindre tvister — men

Andreas Nordby, Jan Olav Aabø og Eivind Landmark Tandrevold ser frem til å ta i bruk systemet på flere tvistesaker. Foreløpig har de kun benyttet det i en håndfull saker.

Slik brukes Softwareselskapet Eperotos plattform

- Det digitale systemet brukes til å regne ut forventningsverdien, det vil si den sannsynlighetsvektede statistiske gjennomsnittsverdien, av omtvistede pengekrav.
- Advokatene utarbeider et beslutningstre, der de vurderer sannsynligheten for at hvert vilkår er oppfylt, estimat for sakskostnader på egen og motpartens side, tidspunkt for når forsinkelsesrente starter å løpe og estimert tid frem til sakens avklaring.
- Basert på dataene som plottes inn, regner Eperoto ut forventningsverdien. Dermed kan advokatene og klientene vurdere hvor mye tvisten er verdt, og hvilken sum det vil være fornuftig å forlike på.

løsningen er samtidig avhengig av den informasjonen som plottes inn.

— Programvaren er selvsagt ikke bedre enn at hvis du tar feil i dine rettslige vurderinger, vil det slå ut i modellen. Systemet tenker ikke for deg, men den tvinger deg til å tenke, sier Nordby, og legger til at man ofte vil kunne kalibrere ved å foreta en nøytral, offensiv og konservativ beregning.

Modellen vil også kunne brukes til å vise hvilken sum det lønner seg å forlike på.

— På den måten kan aktørene ta mer informerte beslutninger.

I tvister som involverer forsikringsselskaper vil verktøyet kunne være svært nyttig, mener de tre.

”

Programvaren er selvsagt ikke bedre enn at hvis du tar feil i dine rettslige vurderinger, vil det slå ut i modellen. Systemet tenker ikke for deg, men den tvinger deg til å tenke.

— Risikoen ved å gå i retten er nesten alltid stor. Et forsikringsselskap ønsker ikke å vite om en sak er «god» eller «dårlig», men hvilket beløp de skal sette av, og hva saken potensielt vil være verdt, sier Aabø.

FLERE FORLIK?

Tandrevold tror utstrakt bruk av systemet kan føre til at flere vil vurdere å forlike sakene på et tidligere stadium.

— Hvis flere advokater hadde tenkt på denne måten, hadde det nok vært enklere å komme til gode forlik tidligere. Systemet visualiserer ting i mye større grad enn et par vage setninger om prosessrisiko. Vi føler nå at vi tilfører en ekstra verdi der vi med nyttig informasjon får frem et så godt som mulig bilde av risikospennet i sakene, sier han.

Arntzen-partnerne presiserer at modellen kun vil gi et øyeblikksbilde av situasjonen. Den vil altså ikke kunne erstatte advokatens egne vurderinger med det første.

— Men i komplekse krav gjør systemet at vi kan kommunisere ut verdivurderinger på et mye bedre grunnlag, i langt større detalj enn det som var praktisk mulig tidligere, sier Tandrevold, og viser til at saker med mange krav om motkrav, kan man få mer enn 40.000 ulike utfall. •

ANNONSE

Investorer søkes til meget attraktive direkteinvesteringer innen fast eiendom.

På vegne av erfarne eiendomsutviklere søkes investorer til direkteinvesteringer i sentralt beliggende eiendommer i Norge.

Kontakt Christoffer: cg@gusterudbygg.no, 978 38 070 eller Morten: morten@rimeligbolig.no, 913 04 992

Scan meg for mer informasjon

rimeligbolig.no og gusterudbygg.no

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LB-2020-21306

Domstolen kan håndheve salærregel i RGA

Et advokatfirma krevde cirka 4,4 millioner kroner i salær etter bistand til et aksjeselskap. Lagmannsretten mente salæret var uforholdsmessig høyt etter de advokatetiske reglene, og fastsatte samlet salær til cirka 1,9 millioner kroner.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Borgarting lagmannsrett avsagt 4. mai 2021 (LB-2020-21306).

Bakgrunnen for saken var at advokatfirma A ved advokat B ble engasjert av aksjeselskap C («klienten») for juridisk bistand i flere saker. Hovedsaken gjaldt tvist om eierskap til aksjer i et selskap, som eide en hotelleiendom. I oppdragsbekreftelsen fremkom at oppdraget skulle faktureres etter medgått tid med en timesats på 3600 kroner, eks. mva.

A sendte månedlige fakturaer. Etter at klienten tapte en sak om fravikelse av hotelleiendommen, engasjerte klienten en ny advokat. For bistanden i sakene hadde A til da fakturert cirka 4,4 millioner kroner. Klienten hadde betalt om lag 3 millioner kroner av salæret.

Etter at den nye advokaten hadde foretatt en gjennomgang av sakene, sendte klienten en klage til Disiplinærnemnden. Klienten anførte at salæret til A var uforholdsmessig høyt sett hen til utført arbeid. A svarte ved å ta ut stevning mot klienten, med krav om betaling av salæret i sin helhet.

I tillegg til spørsmålet om salæret var uforholdsmessig var partene uenige om klienten hadde fremsatt rettidig reklamasjon. I Oslo tingrett ble klienten frifunnet for ytterligere krav om betaling. Retten fastsatte samlet salær til cirka 2 millioner kroner. Advokatfirmaet (A) anket dommen. Klienten innga avledet anke over utmålingen.

Videre ble vist til at RGA er gitt status som forskrift, og at alle advokater på denne måten er bundet av RGA. Dette gjelder uavhengig av om de er medlemmer av Advokatforeningen eller ikke. Lagmannsretten legger videre til grunn at de advokatetiske reglene om salærbe-

holdsmessig, var partene uenige om domstolen har adgang til å håndheve salærregelen i de advokatetiske regler (RGA) pkt. 3.3.1. A mente håndhevelsen av denne bestemmelsen uttømmende ligger hos disiplinærmyndighetene.

Bestemmelsen i pkt. 3.3.1 lyder slik: «Salæret skal stå i rimelig forhold til oppdraget og arbeidet som er utført av advokaten».

Lagmannsretten tok utgangspunkt i at bestemmelsen gir uttrykk for en generell og bindende bransjenorm for ad-

regning utgjør «retningsgivende bransjenormer», som derfor må anses som en del av avtaleforholdet mellom en advokat og klient.

På denne bakgrunn mente lagmannsretten at det «... ikke [er] tvilsomt at domstolene kan prøve om salærkravet oppfyller denne standarden».

Ved den konkrete vurderingen, la lagmannsretten til grunn at foreliggende retningslinjer fra Advokatforeningen om salærreglene vil ha vekt som uttrykk for bransjepraksis.

”

Bestemmelsen i pkt. 3.3.1 lyder slik: «Salæret skal stå i rimelig forhold til oppdraget og arbeidet som er utført av advokaten».

vokattjenester. Retten viste herunder til domstoloven § 224 (1), som slår fast at advokatvirksomhet skal utøves i samsvare med god advokatskikk.

Videre ble vist til at RGA er gitt status som forskrift, og at alle advokater på denne måten er bundet av RGA. Dette gjelder uavhengig av om de er medlemmer av Advokatforeningen eller ikke. Lagmannsretten legger videre til grunn at de advokatetiske reglene om salærbe-

KLART UFORHOLDSMESSIG

Etter en gjennomgang av den aktuelle bistanden fra A i alle sakene, mente lagmannsretten at As salærkrav på cirka 4,4 millioner kroner var klart uforholdsmessig i flere saker. Lagmannsretten reduserte kravet med cirka 2,5 millioner kroner, og fastsatte samlet salær til om lag 1,9 millioner kroner.

A ble ikke hørt med at klientens faktiske betalinger av fakturaene medførte et bortfall av retten til innsigelser. Klienten hadde heller ikke reklamert for sent. A hadde uansett tapt retten til å fremme reklamasjonsinnsigelse, da denne var fremsatt for sent og bortfalt på grunn av realitetsdiskusjoner.

Klienten ble således frifunnet for As betalingskrav, og fikk medhold i sitt krav på tilbakebetaling av for mye betalt salær med cirka 1,1 millioner kroner. A ble videre dømt til å betale sakskostnader på 266.444 kroner for lagmannsretten og 196.777 kroner for tingretten, totalt 463.221 kroner.

A har anket dommen til Høyesterett. •

– I fjor knyttet vi til oss ekstern ekspertise gjennom et Advisory Board for bærekraft. Vi ønsker å dele denne verdifulle kompetansen med kunder, samarbeidspartnere og andre interesserte, forteller Anders Faanes.

Null karbonavtrykk

Ifølge FNs definisjon at man ikke slipper ut mer klimagass i atmosfæren enn man greier å fange opp eller fjerne. Altså at man har null karbonavtrykk; enten ved at man ikke har noen utslipp, eller ved at man kompenserer for de utslippene man har. Norge har vedtatt å bli klimanøytralt innen 2030.

ADVOKATFIRMAER I SPISSEN MOT KLIMANØYTRALITET

– Advokater kan ikke isolere seg i en boble

Det ble bråk da byrådet i Oslo ønsket å tilby kjøttkaker med mindre kjøtt til byens eldre én gang i uken. I Codex – verdens første klimanøytrale advokatfirma – er kjøtt tidvis borte fra menyen, og til overtidsmat serveres rester. Advokater har ansvar for å lede an i omstillingen, mener daglig leder.

TEKST: THEA N. DAHL FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Haavind og Thommessen er blant advokatfirmaene som jobber mot å bli klimanøytrale. Enkelte er det allerede. I 2019 ble Codex anerkjent av FN som det første klimanøytrale advokatfirmaet i hele verden.

– I likhet med innovasjon og teknologiutvikling er det juridiske rammeverket en av nøklene til det grønne skiftet. Med den makten og påvirkningskraften som ligger i det, kan ikke advokater isolere seg i en egen boble. Bransjen må gjøre sin del, være i debatten og helt i front av omstillingen til et samfunn der vekst og utvikling skjer innen naturens tålegrenser, sier daglig leder Anders Faanes i Codex.

– Vårt ønske er at Codex skal være et fyrtårn i bransjen for en mer bærekraftig utvikling. Slik sett var det viktig å være tidlig ute. Samtidig skapte det en enorm entusiasme og motivasjon blant de ansatte i firmaet. Ikke minst blant de yngre.

Klimaarbeidet vårt virket samlande for virksomheten.

JUSS FOR KLIMA

På nettsidene til FN-initiativet Climate Neutral Now kan virksomheter signere et løfte om å bidra i arbeidet på vei mot nullutslipp. Over fire hundre bedrifter har foreløpig signert. Codex ble en del av dette initiativet for snart to år siden.

– Vi har gitt innspill rundt jussens rolle og betydning i klimaarbeidet, og selv fått hjelp med å kompensere for karbonavtrykket vårt. Vi gir finansielle bidrag til godkjente prosjekter som reduserer CO2-utslipp. FN har vært viktig for oss for å etablere nettverk med organisasjoner, bedrifter og mennesker som alle jobber for bærekraft, forteller Codex-lederen.

Mange virksomheter kompenserer for utslipp de ikke ønsker eller kan bli kvitt gjennom kjøp av klimakvoter. Da investeres det i prosjekter som sørger for utslippsreduksjoner andre steder i verden; altså betaler man for en gitt reduksjon i CO2-utslipp som en kompensasjon for sitt eget.

KAN IKKE KJØPE SEG FRI

Enkelte miljøorganisasjoner er bekymret for at bedrifter kjøper seg til klimanøytralitet via klimakvoter – uten også å ta andre nødvendige grep for å kutte utslipp. Faanes deler bekymringen, og understreker at det er et sammensatt bilde med et bredt spekter av tiltak som må til.

– Klimakvoter er en sentral del av klimapolitikken og absolutt et viktig redskap for å oppnå en mer bærekraftig utvikling. Samtidig må det komme på plass et bedre rammeverk for tildeling og

Glittertinds klimautslipp gikk betydelig ned fra 2019 til 2020, ifølge firmaets klimaregnskap. Her Dagny Ås Hovind og Aron Solheim.

antall kvoter. Nettopp i slike diskusjoner vil også juridisk kompetanse være viktig. Jeg er også bekymret for at noen tror det er nok bare å kjøpe seg til klimanøytralitet, sier han.

En del bekvemmeligheter må vike til fordel for en mer bærekraftig drift, fortsetter Faanes.

– Det er blant annet lagt begrensninger på bilbruk til jobb, kjøtt er fjernet fra menyen enkelte dager i kantina, restemat serveres som overtidsmat og det er innført et strengt regime for kilde-sortering. Av alt folk gjør er flyreiser noe av det verste for klimaet. Lenge før pandemien sørget vi for å tilrettelegge godt for digitale møter i stedet. Alt dette vil i sum utgjøre en stor forskjell.

TO SPOR

Klimanøytralitet er også en realitet for Glittertind, som siden oppstart har arbeidet aktivt for å være et miljøbevisst og bærekraftig advokatfirma.

– Dette er noe vi har hatt med oss fra da firmaet var på tegnebrettet. Satsingen på bærekraft og klima ble etablert som en av grunnverdiene. Vi ville være noe mer enn kun selve advokatvirksomheten, og også ta en plass i samfunnsdebatten, sier managing partner Aron Solheim.

Glittertind skal både drive advokatvirksomhet på et bærekraftig vis, og signalisere et miljøperspektiv gjennom virksomheten, fortsetter han.

– Vi mener det er to måter å oppnå dette på. Det ene er gjennom å engasjere oss i klima- og miljø saker gjennom advokatvirksomheten, slik som klimasøksmålet. Det andre er at vi mener det er viktig å innrette virksomheten vår på en best mulig miljømessig måte.

Av interne tiltak for å redusere utslipp har Glittertind digitalisert dokumenthåndteringen og kildebruken, advokatene reiser kollektivt eller med el-sykler der det er mulig, kjører videomøter, fører klimaregnskap, kildesorterer avfall, deltar i næringslivsnettverket Grønt forum, har droppet fly på sosiale firmaturer, og kommuniserer aktivt med eksterne aktører om viktigheten av et godt klima og bærekraft.

DROPPER KVOTER

I tillegg til å utarbeide årlige klimaregnskap og kontinuerlige tiltak, kompenserer også Glittertind for sitt klimaavtrykk. Firmaet har derimot valgt en annen løsning enn kjøp av klimakvoter.

– Når vi har gjort så mange reduserende tiltak som vi kan, sitter vi likevel igjen med et utslipp vi ikke blir kvitt som følge av jobben vår. Vi dekker hele Norge, så det må eksempelvis være mulig å reise til domstoler i andre deler av landet enn Oslo. Dermed ender vi opp med et årlig restutslipp, forklarer advokat Dagny Ås Hovind.

Det er hun som har det interne ansvaret for å gjøre Glittertind til et klimavennlig firma.

– Det finnes veldig mange såkalte offset-prosjekter man kan investere i. Vi synes det var utfordrende å finne et som man er sikker på at innebærer reelle utslippsreduksjoner, samtidig som det treffer på andre bærekraftsmål. Vi har derfor heller valgt å kompensere ved å gi et årlig beløp til Regnskogfondet som vi kjenner prosjektene til. Beløpet beregnes etter CO2-prisen som er nødvendig for å nå 1,5 graders-målet i Parisavtalen. •

Slik blir bedriften din klimanøytral

1. Lag et klimaregnskap. Kartlegg egne utslipp.
2. Kutt utslippene. Innfør tiltak som minsker klimaforvasket.
3. Kompenser for restutslipp. Kjøp klimakvoter.

Kilde: FN-initiativet Climate Neutral Now / Fjordkraft

Tips oss om grønne saker!

Ta kontakt på redaksjonen@advokatbladet.no.

– For meg er det oppsiktsvekkende at Justisdepartementet mener at uriktige dommer skal bli stående. Hvor er drøftelsen rundt FNs sosialpolitiske artikkel 17 som sier at du ikke kan krenke privatlivets fred, eller EMK art 8, som sier at staten ikke kan pålegge en person en byrde med mindre det er nødvendig, spør Arvid Sjødin.

– Vårt arbeid fikk tusenvis av politifolk til å ta etterutdanning

– Nå får jeg overstrømmende meldinger fra juristmiljøet, men jeg har nok blitt sett på som litt idiot, sa advokat Arvid Sjødin til VG da det ble klart at saken til Viggo Kristiansen gjenopptas.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD FOTO: MARIUS VERVIK

STAVANGER:

Arvid Sjødin er blitt portrettert i en haug aviser i år, etter at Gjenopptakelseskommisjonen avgjorde i en dissens 3-2 å gjenåpne Viggo Kristiansen-saken.

Advokat Brynjar Meling ga følgende beskrivelse av sin mangeårige kollega til Aftenposten:

«En forhenværende storøyker med slitte dresser som tilbringer nettene på et knøttlite kontor med utsikt til søppelkasser, omgitt av tårnhøye papirbunker, der han slåss utrettelig mot et ignorant politi og rettsvesen.»

«Han er som besatt», la Meling til.

En overdrivelse, mener Sjødin selv. Han har i alle fall vist en sterk stayer-evne i både Birgitte Tengs-saken og i Viggo Kristiansen-saken.

I en årrekke har Sjødin forsøkt å overbevise Gjenopptakelseskommisjonen om at saken til Viggo Kristiansen måtte bli tatt opp igjen. Først på det syvende forsøket skulle han endelig lykkes.

– Du har uttalt deg kritisk om Gjenopptakelseskommisjonen. Hva er det du mener burde endres?

– Det kan ikke være slik at det holder å være jurist for å sitte der. Kommisjonen må ha noen med erfaring fra strafferett og gjenopptakelsessaker. Et felles mønster i store drapssaker som Fritz Moen-saken, Lien-saken, Birgitte-saken, og nå også Baneheia-saken – er at hendelsestidspunktet er flyttet for å passe

inn med bevisene. Da vil alle bevis som kommer opp være noe som ødelegger saken. Dette må man ha evnen til å se og å finne ut.

– Kommisjonen er en helt åpenbar feil i systemet. Vi kan ikke ha en organisasjon som fatter vedtak som ikke kan overprøves. Når du som drapstdomt ikke har mulighet til å klage videre, har du ikke den samme rettssikkerheten som en som blir nektet å bygge garasje i hagen. Han kan gå til retten for å prøve sin sak. Det kan ikke han som har sittet tjue år i fengsel.

– Baneheia-saken viser noe annet spesielt med Norge: At de pårørende har veldig stor makt, styrer prosessen, og styrer hva folk mener. Det synes jeg er veldig uheldig. Merete Smith skriver på sin blogg at true crime kan være belastende for de pårørende, men nevner ikke Viggo Kristiansen, og hans foreldre som har reist for å besøke ham i fengselet i Oslo hver tredje uke. Alt konsentreres rundt de pårørende.

– Viggo Kristiansen ble dømt i to rettsinstanser, og dere har prøvd å ta opp dommen mange ganger før, men fått nei. Hva snudde saken denne gangen, slik du ser det?

– At Gjenopptakelseskommisjonen selv innhentet nye DNA-undersøkelser fra Danmark, og at eksperten de brukte var enda klarere enn det vår engelske ekspert var, på at beviset ikke stemmer. Da forsto nok kommisjonen at

DEN LILLE RASKE

NAVN: Arvid Sjødin (67)

TITTEL: Partner

FIRMA: Advokatsamarbeidet Sjødin, Meling & Co

FAGOMRÅDE: Strafferett

ANTALL TIMER PÅ JOBB I UKEN:

72: 12 timer på hverdagene, og halvparten av det i helgene.

ANTALL SAKER I RETTEN SISTE ÅR:

Rundt 100.

CAMPAGNE ELLER ØL?

Øl. Ringnes er greit!

FAVORITTER:

ADVOKAT-KJENDIS: Brynjar Meling – ikke fordi jeg kjenner han godt, men fordi han har vært tøff og stått imot alt og tatt opp kampen på vegne av et enkelt individ.

BOK: «Byen som farget Norge» av Svein Egil Omdahl, en bok om gamle dager i Stavanger.

TV-SERIE: Nei, men ser gjerne gamle James Bond-filmer i helgene.

PODCAST: Jeg har fulgt med litt i Krimpodden siden jeg har deltatt der.

”

Når det gjelder den type saker jeg har jobbet mye med, så er det et forbilde man aldri kan rokke ved, og det er Tore Sandberg.

man ikke kunne legge DNA-beviset til grunn.

– Hva skjer nå?

– Viggo Kristiansen kan godt gå i retten og forsvare seg, fordi det finnes ikke beviser lenger. Når DNA-beviset er borte, så sitter man igjen med Jan Helge Andersens forklaring – og den vil være lett å rive i stykker.

– Hvis du skal trekke frem et valg som ble avgjørende for karrieren din, hva var det?

– Da jeg jobbet med Birgitte Tengs-saken var det ikke vanlig at forsvarenen satt sammen med klienten under avhør. Tankegangen var at man som forsvarer ikke skulle være en garanti for at det klienten sa i avhøret var riktig. Jeg var derfor ikke med på avhøret av klienten min, men fikk plutselig en telefon om at han hadde tilstått. Da viste jeg ikke hva som hadde skjedd. Men jeg skjønnte ikke at det var så mye som ble utelatt fra etterforskningen. Politiet hadde holdt tilbake flere tusen dokumenter de mente ikke hadde betydning for saken.

– Jeg oppdaget at det eneste de hadde var en falsk tilståelse. Vi har brukt en av de fremste professorene på justismord, Gisli Guðjónsson, og han har dokumentert at dette dreide seg om en åpenbar gal tilståelse. Lagretten sa nei på skyldspørsmålet, men dommerne dømte ham til å betale erstatning, noe Høyesterett opprettholdt uten å innhente en ny sakkyndig. Alt som kan gjøres feil ble gjort feil i den saken.

I 2016 besluttet politiet at Kripas' cold case-gruppe skulle se på saken på nytt. Saken er fremdeles ikke oppklart.

– Hvorfor er du ikke medlem av Advokatforeningen?

– Det handler om den samme saken. Fetteren til Birgitte Tengs må ifølge norsk rett leve med den sivile dommen mot seg resten av livet, selv om han er strafferettslig frikjent i lagmannsretten. Det skyldes en feil i tvisteloven, og fra

tvistemålsutvalget. Da de lagde den nye tvisteloven, satte de en begrensning på hvor lang tid det kan gå før en sak kan gjenåpnes – ti år, og fem år for saker før 2008. Hvis man blir frifunnet i en straffesak, for eksempel drap, etter at det har gått lang tid, får man altså ikke endret den sivilrettslige dommen. Dette mener vi er i strid med internasjonale konvensjonen for sivile og politiske rettigheter.

– Jeg tok opp dette med Advokatforeningen, men fikk ikke hjelp. Da meldte jeg meg ut.

– Er det noe du skulle ønske du hadde gjort annerledes i løpet av karrieren?

– Jeg skulle gjerne hatt mer kunnskap om avhørsteknikk slik vi fikk i Birgitte-saken og som endte med at Riksadvokaten lagde nye rundskriv og nye retningslinjer. Det resulterte i at Asbjørn Rachlew startet en etterforskning av politiets avhørsteknikk, og at flere tusen politibetjenter fikk tvungen etterutdanning. Det er ingen tvil om det var vårt arbeid som gjorde det.

– Hva er ditt syn på hvorvidt det er rett av Norge å ta i bruk koronasertifikat?

– Det har jeg ingen problemer med. Verden er urettferdig – noen får fordele og noen får det ikke. Man kan ikke holde hele folket i fangenskap fordi noen er det.

– Hva er det første du skal gjøre når den normale hverdagen er tilbake?

– Dra til Thailand, vi har god plass der min kone og jeg. Før reiste vi minst to ganger i året. Vi bør like ved flyplassen, fra den reiser du to personer tur retur til Vietnam for 1000 kr også.

– På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

– Politikerne bør sette seg ned å se på Gjenopptakelseskommisjonen. Hvis de ser på alt som er feil der, vil de se at det er ikke en advokat som utnytter

systemet ved å smelle av begjæring på begjæring selv om han vet det ikke er riktig – som jeg har hørt Per Willy Amundsen og Frp si. Det dreier seg om en ødelagt familie som er ødelagt av et justisdrap, det måtte vi stoppe.

– Hvis vi legger fag til side; hva brenner du for utenom jussen?

– Ikke noe spesielt, jeg liker å jobbe. Men jeg liker å reise, spesielt i Asia. Også har jeg vært på mange bilturer i Østerrike og Sveits. Det nyter jeg.

– Hvem er ditt faglige forbilde?

– Når det gjelder den type saker jeg har jobbet mye med, så er det et forbilde man aldri kan rokke ved, og det er Tore Sandberg. Den jobben han har gjort ved å introdusere gjenåpningssystemet og det han har klart i Fritz Moen-saken, Liland-saken og Orderud, er fantastisk.

– Hva får deg til å le?

– Jeg husker vi lo alle i retten da jeg forsvarte en som var tiltalt for å ha tatt fem tusen kroner fra en pengekasse. Fem vit-

ner sa i retten at de hadde sett det. Til slutt sa sorenskriver: «Nå må du tilstå, det er fem som har sett det. Så svarte han «Fem?! Jeg kan skaffe hundre personer som ikke har sett noen ting!».

– Hvem fortjener en ufrivillig dukkert?

– Jeg blir saksøkt hvis jeg sier det ...!

– Hvor går årets sommerferie?

– Den blir innenlands – min kone venter på vaksinedose to. Vi har vurdert Sunndalsøra med den nye gondolbanen. Muligens tar vi Lexusen videre opp til Vesterålen, det tar bare to døgn. Jeg har vært mye der oppe i flere vanskelige og tunge saker, men det er kjekt å komme tilbake å se stedet på en annen måte. Et finere område finner du ikke!

– Hvor lenge skal du holde på som advokat?

– Jeg gir meg når jeg er ferdig med Viggo-saken – det kommer til å bli glimrende. Det første jeg skal gjøre da er å skrive bok om Birgitte-saken. •

ADVOKATSOMMER

JA ELLER NEI

Til eksterne eiere av advokatfirmaer

Til å oppheve rettsråds-monopolet

Til at advokater kan påta seg oppdrag for selskaper der de selv sitter i styret

Til obligatorisk etterutdanning for alle advokater (ikke bare for medlemmer av Advokatforeningen)

Til at Justisdepartementet bør innlemme det nye RGA-punktet (punkt 1.4) om advokater og menneskerettigheter i advokatforskriften?

— NYTT OM NAVN —

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 13. august. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ØYVIND BALDERSHEIM har sluttet i Stiegler Advokatfirma i Bergen og begynt LO juridisk Bergen i Bergen.

ADVOKAT IRLIN RENATE ENGEBØ har sluttet i Crawford & Company (Norway) AS i Sandvika og begynt i IF Skadeforsikring NUF på Lysaker.

ADVOKAT GØRIL NEERGAARD OVESEN har sluttet i Telenor Forsikring AS på Fornebu og begynt i IF Skadeforsikring NUF på Lysaker.

ADVOKAT BÅRD CHRISTIAN BRAATHEN har sluttet i BDO Advokater AS i Oslo og tiltrådt som partner i Rime Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT KAJA SÆLAND SANDVIG har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og begynt i Orkla ASA i Oslo.

ADVOKAT MARTHE LINDBERG har sluttet i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet CLP DA i Oslo.

— MEDLEMSNYTT —

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Magnus Buflod
Norsk
Sykepleierforbund
OSLO

Siri Birgit Teigum
Advokatfirmaet
Thommessen AS
OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Anti Nathalie Advokathuset Lakselv AS LAKSELV

Berg Mona Kristin Advokatfirmaet Sølvord AS DRAMMEN

Bjelland Susanne Nyborg Harris Advokatfirma AS BERGEN

Flom Julie Marie RSM Advokatfirma AS OSLO

Frydenlund Jesper Rustad Humlen Advokater AS OSLO

Galtung Mads Vincent Andenæs Ro Sommernes Advokatfirma DA OSLO

Hollerud Kathrine Lydersen Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO

Holm Johanne Advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA PORSGRUNN

Huus-Hansen Hogne Advokatfirmaet CLP DA OSLO

Netland Stian Ohm Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO

Reime Jørund KPMG Law Advokatfirma AS OSLO

Rød Fredrik Høsteng Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

Sagberg Sigri Advokatfirmaet Grette AS OSLO

Sandvik Marianne Aadland Harris Advokatfirma AS BERGEN

Skåden Maren Advokatfirma Endresen Bryggfjeld Torall AS STAVANGER

Skårland Merete Deloitte Advokatfirma AS STAVANGER

Strutz Emma Margrethe Nordia Law Advokatfirma AS OSLO

Vikenes Einar Georg RSM Advokatfirma AS avd Bergen BERGEN

Viksund Linn Lande Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS TROMSØ

Fullmektig hos internadvokat

Aarnes Helene Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA

Coward Tine Marie Lynne Utleiemegleren Forvaltning AS OSLO

Hauge Kamilla Elise Bodahl HELP Forsikring AS OSLO

Hedemark Kristoffer Claims Link AS LYSAKER

Herø Maren Buvik Gothia AS OSLO

Johansen Miriam Kronstad Protector Forsikring ASA OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Khalid Anam Fagforbundet OSLO

Privatpraktiserende advokater

Andersen Jacob Lindberg SANDS Advokatfirma DA TRONDHEIM

GJENINNMELDTE

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Bachke Marianne Grønningsæter KS Advokatene KRISTIANSAND S

Internadvokat

Svalestad Trine Equinor ASA STAVANGER

Offentlig ansatt advokat

Boksasp Ingvild Vestre Nordre Follo kommune SKI

Privatpraktiserende advokater

Høivik Walter Advokatfirmaet Hermansen AS FLORØ

Myklebust Linda Rudolfsen ESG Advokatfirma AS RÅDAL

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Borchgrevink Mette OSLO

Steen Gunnar KRISTIANSAND S

Vi tar deg trygt gjennom regnskapet.

Har du investeringsselskap? Slik får du trygghet for regnskapet

God formuesforvaltning omfatter mer enn ren forvaltning – det handler om å skape ro og trygghet for at alt er på stell slik at man slipper unødige bekymringer. Regnskapsførsel i investeringsselskaper er en bekymring mange av de kundene vi møter har.

– Klassifisering av verdipapirer, aksjonærregisteropp-gaver og noteopplysninger. Det gjelder å holde tungen rett i munnen når man fører regn-skap for investeringsselskaper. Det er nesten en egen idrett innenfor regnskapsføring. Derfor er dette noe som bekymrer mange, sier Kjersti Holm, som leder Formuesforvaltnings Forret-ningsførsel.

– Vårt mål er enkelt: å sørge for at kundene på enklest måte får best mulig kontroll over sitt investeringsselskap. Vi håndterer hele regn-skapsprosessen for rundt 850 slike selskaper hvert eneste år, så dette kan vi på fingerspis-sene. Ved å overlate regnskapet til oss får man en trygghet for at man unngår å gjøre feil som kan koste dyrt.

Effektivt

Formuesforvaltning er Norges ledende selskap for uavhengig rådgivning mot formuende privat-personer og familier. Regnskapsførsel er en av tjenestene vi tilbyr våre kunder.

– Formuesforvaltning etablerte forretningsførsel fordi vi så at det var stor variasjon i kvaliteten på regnskapsførselen i kundenes investerings-selskaper, sier Holm.

– Hos oss får kundene høy kvalitet i regnskaps-føringen både fordi vi er eksperter på invester-ingsselskaper, men også takket være et effektivt samarbeid med våre kolleger som håndterer rapporteringen i porteføljene. Å ha alt under samme tak gjør det enklere og mer kostnads-effektivt for kundene.

Hva passer for deg?

Holm og hennes team på 30 regnskapsførere tilbyr alt fra en digital regnskapstjeneste til en personlig CFO (finansdirektør), avhengig av be-hov. Den digitale regnskapstjenesten passer for dem med en oversiktlig investeringsportefølje.

– Kundene får en komplett regnskapsleveranse med bokføring, årsregnskap, skattemelding og rapportering av aksjonærregisteropp-gave, for-teller Holm og legger til:

– Alle følges opp gjennom vår digitale platt-form. Der har man full oversikt over selskapet, man kan enkelt hente ut økonomiske rapporter, betale fakturaer, registrere utlegg og signere alle dokumenter. Ved årsslutt kan man enkelt og greit signere regnskapet digitalt.

Personlig oppfølging

For dem som ønsker mer personlig oppfølging, tilbys en årlig gjennomgang av årsregnskapet med forretningsføreren.

– Kundene får den digitale regnskapstjenesten og i tillegg en årlig gjennomgang av regnskapet, der vi sammen ser på hvilke muligheter inves-teringsselskapet har. Vi er opptatt av personlig tilstedeværelse og har kontorer i Oslo, Bergen, Trondheim, Drammen, Ålesund og på Gjøvik. Det gjør at kundene kjenner oss godt og det er enkelt å ta kontakt ved behov, sier Holm.

Din egen CFO

Ønsker du enda tettere oppfølging, kan du få skreddersydde løsninger med personlig betjen-

ing. Dette passer for dem med en mer kompleks investeringsportefølje, som ønsker bistand med ulike regnskapsrelaterte problemstillinger som løpende dukker opp gjennom året.

– Med din «personlige finansdirektør (CFO)» får du løpende oppfølging gjennom hele året med detaljerte forbedringsforslag. Denne res-surspersonen er alltid tilgjengelig og sørger for at du har en god, løpende sparringpartner for ditt selskap, sier Holm.

– Det å få kontroll over regnskapsprosessen reduserer stress og frigjør tid til å gjøre det som gir verdi for hver og en. Det er inspirerende å få tilbakemeldinger på at vi bidrar til å gjøre livet enklere for våre kunder, og vi gleder oss til å hjelpe enda flere fremover.

Ønsker du å vite mer om Formues-forvaltnings regnskapstjenester?
Kontakt Kjersti Holm
Mobil: 90 55 54 19
kjersti.holm@formue.o

– Jeg opplever at vi konkurrerer med de eksterne advokatfirmaene når vi skal ansette, sier Audun Moen. Han leder DNBs juridiske avdeling der det arbeider over femti advokater.
Foto: Terje Pedersen, NTB

Advarer advokatbransjen om å bli for ensartet

Advokatfirmaene er blitt mer ledelsesstyrte de siste årene, og den enkelte partner har kanskje fått litt mindre innflytelse, sier Audun Moen, juridisk direktør i DNB.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Vi er begeistret for samarbeidet vi har med norske advokater. De holder et høyt faglig nivå, og har jevnt over stor oppmerksomhet på verdiskapning for kundene, sier Audun Moen.

Han leder DNBs juridiske avdeling, DNB-advokatene, og ble i februar stemt frem som landets fremste internadvokat i Finansavisens advokatundersøkelse.

Moen presiserer at DnB i hovedsak forholder seg til advokater fra landets store og mellomstore advokatfirmaer.

– Vi erfarer at de beste advokatene er nysgjerrige og veldig interessert i hva kundene står i. Det har også blitt større rom for tettere samarbeid. Det er ikke lenger slik at advokatene løser oppgavene alene. Vi jobber tettere sammen med de eksterne advokatene nå enn før, for å løse oppgavene. Vi håper en tettere samarbeidsform også kan bidra til å bygge mer kompetanse om og forståelse for næringslivet i advokatfirmaene, også hos de yngre advokatene. På sikt vil det sette firmaene i stand til å gi oss enda bedre råd, mener Moen.

– MINDRE PARTNERMAKT

Han opplever at konsulent- eller rådgivningsdelen har blitt viktigere og viktigere de siste årene, særlig for de store firmaene.

– I større prosjekter spiller advokatene ofte en rolle inn i flere ulike prosesser. Et annet trekk er at vi opplever at de er mer ledelsesstyrte nå, kontra for bare noen år siden. Den enkelte partner har kanskje fått litt mindre innflytelse. For oss som kjøper inn advokattjenester er det blitt enklere å forstå hva det enkelte firmaet står for, og hvilken

”
Blant de flinkeste advokatene opplever jeg en sterk nysgjerrighet og interesse for hva kundene står i.

kultur de ønsker å etablere. Det er mye lettere for oss å ha en dialog med et firma som har en tydelig ledelse, sammenlignet med det å forholde seg til enkeltadvokater, sier Moen.

– Opplever du store forskjeller fra firma til firma?

– Vi kommer nok ikke unna at hvem i firmaet du samarbeider med kanskje er viktigere enn hvilket firma det er. Det er jo mange typer advokater. Det er kanskje en forskjell mellom de som primært vil jobbe med og løse kundenes problemer, og de som jakter markedsandeler. Flere av de store firmaene jakter nok markedsandeler nå. Kanskje det bidrar til at firmaene blir litt likere hverandre, spør Moen.

Nye teknologiske løsninger kan gjøre responstid og kvalitetsforskjellene mindre. Da blir personene bak rådene viktigere. At advokaten du forholder deg til forstår deg og bedriften din, vet hvilke utfordringer bedriften står i, og tør å utfordre – og dermed kan bidra til kloke beslutninger.

– Hva bør advokatfirmaene bør bli flinkere på?

– Mitt inntrykk er at mange av firmaene er

blitt mye flinkere til å gi arbeidsdagene mer forutberegnelighet, og gjøre det lettere for flere å trives godt i jobben, og kanskje blir værende lengre i advokatfirmaene.

– VI MÅ BLI BEDRE

Ønsket om flere kvinner var primært drevet om et ønske om kvalitet, ettersom flertallet av de som eksamineres ut av jusstudiet er kvinner.

– Om firmaene ikke klarer å holde på de største talentene går det ut over oss som innkjøpere. Vi hører historier om mannlige partnere som snakker ned nye kvinnelige partner-kolleger. Dette er egnet til å presse flinke kvinner ut av bransjen. Samtidig opplever jeg et genuint ønske fra lederne i bransjen om å få opp flere kvinner. Flere managing partnere har gitt uttrykk for at våre uttalte mangfold-krav har vært positive, og gjort det lettere for dem å få større trykk på endringer internt, sier Moen.

Han erkjenner at de som innkjøpere har en tendens til å oppsøke de som hjalp dem forrige gang.

– Her har ikke vi vært gode nok. Hvis vi skal få til endringer må vi som kunder bli flinkere til å identifisere up & coming-talenter, og gi dem muligheten til å levere. Vi må i større grad sette ut oppdrag til de advokatene som vi ønsker at skal lykkes, og som det er viktig for oss at firmaene klarer å beholde. Dette kommer vi til å prioritere i årene som kommer.

Etter hvert som mangfoldet øker på alle nivåer i advokatbransjen blir det nok naturlig å dreie oppmerksomheten fra det å telle hoder til det å utnytte og ta i bruk mangfoldet man har.

– Mange steder er nok arbeidskulturen litt på flertallets premisser, mens enkelte medarbeidere kanskje bruker mye energi på å beskytte seg selv. En raus kultur som gjør at alle kan senke skuldrene, være seg selv og bidra med sitt er positivt for verdiskapningen. I alle fall er det slik vi tenker i DNB. •

Advokatbladet 100 år!

I hundre år har Advokatforeningen holdt seg med et eget blad. Vi feirer jubileet gjennom året med historier om bladet og advokatstandens utvikling.

Erlend Wessel Carlsen er kommentator i Advokatbladet, og jobber til daglig i Swedish Match.

– Mer åpne og folkelige

– Advokater er veldig flinke og trivelige folk. Og så har jeg inntrykk av at det i enkelte deler av bransjen er et ekstremt konkurranseinstinkt, sier Advokatbladets kommentator Erlend Wessel Carlsen.

Det begynner å nærme seg femten år siden han begynte å følge advokatbransjen tett. Da som journalist i Finansavisen.

– Den gang skilte den seg mye mindre ut fra andre bransjer enn nå. Det var fag og dress, og advokatene ville helst ikke snakke med pressen. Det har vært spennende å se hvordan advokatene har blitt mer folkelige, og mer velvillig til å uttale seg. John Christian Elden har nok vært i spydspissen der, sier Wessel Carlsen.

– Mitt inntrykk er at bransjen har gått fra å være en lukket og innesluttet ekspertise, til å delta aktivt i samfunnsdebattene. Jeg tror heller ikke det var så skummelt å åpne opp som advokatene hadde trodd på forhånd. Nå tør de å stikke seg fram litt.

I denne spalten tar vi pulsen på advokathverdagen landet rundt.

KLAR FOR Å OPPHEVE ODELSLOVEN

Advokat Jenny Smolan på Orkanger vil oppheve odelsloven fordi hun mener den fører til menneskelige tragedier.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Jordbruket står sterkt, industrihistorien er solid – men Orkanger har sannelig sin plass i rettshistorien også.

Her hadde sorenskriveren i Orkdal og Gauldal sete allerede fra 1590-tallet. I nyere tid har det som i dag er Orkland kommune vært åsted i det som i 1983 ble norges-historiens største drapssak: Da ble Arnfinn Nesset dømt for 22 drap ved et sykehjem i Orkdal.

Herredsretten med sete i Orkanger dømte i Norges første HIV-sak, der en mann ble dømt til fengsel for å ha smittet en tidligere samboer og for å ha utsatt en annen samboer for smitte.

Og, ikke å forglemme: Det var Orkdal herredsrett som behandlet den internasjonalt kjente saken der den kreftsyke røykeren Robert Lund krevde erstatning fra Tiedemanns Tobaksfabrik.

Nå er Orkanger nest største by i det tidligere Sør-Trøndelag. Industrihistorien lever videre blant annet i et av Norges største industrikonsern Orkla, som regner historien sin tilbake til gruvedriften på Løkken Verk i 1654.

Det er her Advokatfirmaet Jon Reidar Aae holder til, med Jenny Smolan som en av de tre advokatene i firmaets eget hus midt i sentrum. Firmaet driver med ulike privatrettslige advokattjenester og eiendomsmegling.

VILLE FJERNE GRUNNLOVSVERNET

For fem år siden foreslo partiene Høyre, Venstre og Frp å gjøre endringer i Grunnloven § 107 om odels og åsetesretten, som innebar å oppheve det grunnlovsmessige vernet av odelsloven.

Da saken var oppe til debatt på Stortinget, uttalte Høyres representant Erik Skutle at odelsretten kan stride mot næringsfriheten, bevegelsesfriheten og eiendomsretten som begrep, og at odelsretten demper investeringsviljen, innovasjonskraften og kreditttilgangen i norsk landbruk; samt fører til mye konflikter og usikkerhet innad i familier.

Forslaget ble nedstemt. En som gjerne skulle sett at loven ble opphevet, er advokat Jenny Smolan, forteller hun i dette intervjuet.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Orkanger?

– Det er ikke noen store utfordringer, egentlig.

– Og det morsomste?

– Det er veldig variert – sakstilgangen er variert og interessant. Det har jo både positive og negative sider, men det er artigere å jobbe når det er slik.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– Digitalisering. Det mener jeg at er et problem for rettssikkerheten. Du mister et viktig aspekt når du ikke kan møtes.

Det er både positivt og negativt med digitaliseringen, men forhandlingsviljen er heller ikke den samme når du kan dekke deg bak en skjerm.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Det var en foreldretvist; en barnefordelingssak. Jeg jobber ikke mye med det lenger, men det blir noen saker. Det er noen skjebner i slike saker sammenlig-

net med de sakene der det handler om penger. Det er nesten ingen som får fri rettshjelp lenger, og det har nok medført at det blir færre barnefordelingssaker.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Odelsloven. Den bør oppheves. Der er det mange menneskelige tragedier. En del som ikke ønsker å overta, føler seg tvunget til det, og så er det en del bitre familiestrider som følge av loven.

– Hva synes du om advokatlovutvalgets forslag om et søkbart, offentlig register over advokater som er felt i disiplinærsystemet?

– Det er jeg positiv til så lenge det er tidsbegrenset, og det er det jo foreslått at det skal være. Det kan være ting hos en advokat som potensielle klienter bør ha krav på å bli kjent med.

– Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?

– Det ble bom stiller 12. mars i fjor og rolig et par måneder. Etter det har vi ikke vært så veldig påvirket. Smittesituasjonen har vært rolig her det meste av tiden, men det er selvsagt blitt mindre møter, og vi har stort sett vært på kontoret. Vi har ganske god plass her.

– Hva er mer komplisert med å være advokat i dag, sammenlignet med da du begynte i yrket?

– Det er økende grad av kontroll, og jeg opplever at vi har mindre tillit enn vi hadde. Blant annet er det vanskeligere å få ut opplysninger fra inkassoselskaper, og vi kan i mindre grad flyte på tittelen vår.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?

– Egentlig ikke. Det er for dyrt å få rett selv om man har rett, men det har ikke med selve yrket å gjøre. Det dreier seg om ganske store beløp for at man skal få rett.

– Og trekk du synes er positive?

– Vi har vært overraskende flinke til å endre oss i koronatiden, vi som egentlig er en veldig konservativ bransje. Bransjen har vært forbausende endringsvillig. Stemningen er god, og det har gått overraskende bra.

– Velg deg et annet yrke!

– Da måtte det kanskje vært det samme som deg: Journalist. Det er artig å skrive, og det gjør vi mye, vi , også. Men som journalist må du være litt mer kreativ.

– En bok som har vært med på å forme deg?

– Jeg kan ikke komme på en spesiell en. Egentlig leser jeg ikke så mye annet enn faglitteratur nå. Jeg leser mye mindre enn jeg gjorde tidligere – det blir stort sett bare når jeg har ferie.

– Og hva leser du da?

– Da er det krim.

– Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?

– Jeg skulle visst at den består – i hvert fall i Trøndelag – av veldig mye trivelige folk som ikke er noe skumle. Det er et veldig trivelig miljø i Trøndelag. Trønderadvokatene er kjent for at det er et veldig godt miljø her.

– Regnet du med at kollegene skulle være skumle?

– Jeg synes det var litt skummelt da jeg studerte. Men det er mange år siden, da – det er tolv år siden jeg begynte som advokatfullmektig.

– Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

– Min gode kollega Ann-Sølvi Valås Myhri Advokatkontoret Lykken & Myhr. Vi treffes jo for sjelden. Da måtte jeg servert tapas, men det er ikke så viktig hva vi spiser. •

Odelsloven kan føre til bitre familiestrider, sier Jenny Smolan. – En del som ikke ønsker å overta, føler seg tvunget til det, tror hun.

NAVN: Jenny Smolan

ALDER: 43 år

STILLING: Advokat i Advokatfirmaet Jon Reidar Aae

SPESIALITET: Egentlig ikke, men jobber mye med

konkurs og avtalerett

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Internasjonal konkurssjurisdiksjon

FAMILIE: To sønner på 13 og 14

BOSTED: Orkanger

OPPRINNELIG FRA: Orkanger

Heller hip-hop enn opera

Aker BioMarines juridiske direktør Lars Jacobsen lengter tilbake til legendariske rap-konserter. Men på hjemmebane er det barna som har vunnet musikkampen.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

– Jeg er nok en stor sportsidiot, og liker nesten alt av sport. Helst å drive det, men også å se på, enten det er løping, friidrett, fotball, ski, golf, eller tennis. Jeg følger med på både Premier League og Champions League, men pengekjøret der begynner å bli ganske voldsomt. Sånn sett oppfatter jeg landslagsfotball og EM som litt mer genuint.

– I år har jeg Frankrike som favoritt, men skulle selvfølgelig ønske at Norge var med. I tillegg heier jeg naturligvis litt på Sverige og Danmark – og ikke minst England, selv om de alltid skuffer.

– Hva savnet du mest under korona? Har du fått deg noen kulturopplevelser etter gjenåpningen av landet?

– Det er nok restaurantbesøk jeg har savnet mest. Men det har jo også vært en fin anledning til å kunne dra mer på fjellture, hvis det kvalifiserer som kultur. Ellers har jeg savnet muligheten for litt festivalliv og en og annen hip hop-konsert. Men som småbarnsfar blir det dessverre fryktelig lite av dette, også uavhengig av koronaen.

– Hva ville fått deg til å gjøre comeback på konsert da?

– Det måtte nok ha vært en reunion med rap-gruppen Wu-Tang Clan. Eneste som er eldre enn meg selv, de nærmer seg hip-hop'ens svar på Rolling Stones.

– Hva slags musikk går det i nå?

– Der er det barna som dominerer, og jeg må finne meg i mye rart. Jeg prøver å få inn noen av de gamle storhetene som Nas og Notorious BIG, men akkurat når jeg tror jeg har lyktes, så dukker Crazy Frog eller Tix opp i spillelistene.

– Hvis jeg kan velge kultur selv ville det blitt konsert ti av ti ganger. Jeg kommer dessverre til kort innen «høykultur» - og sliter for eksempel med teater og opera. Ellers leser jeg bøker etter innfallsmetoden, med en forkjærlighet for historiske biografer. Jeg er akkurat ferdig med «Nansen» av Harald Dag Jølle. Folk var tøffere før. Men også litt mer endimensjonale. Hadde man holdt på sånn i dag, hadde det blitt bekymringsmelding fra minst tre offentlige etater.

Serietips!

Wu-Tang Clan

– Noen TV-serier du har døyvet pandemien med?

– Vi er glade i gode serieuniverser med mange sesonger og har sett mye på HBO sine, og de trenger ikke nødvendigvis være det nyeste. «Silicon Valley», anbefales, den treffer tidsånden klokkepent med start-ups, karikerte venturekapitalister som kanskje ikke er så karikerte, og fin geek-humor som treffer godt på den gjengen vi har her i Aker.

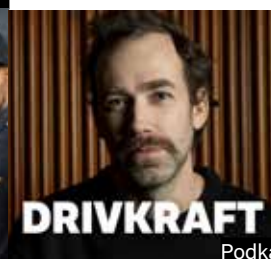
– Min personlige favoritt er «The Wire», en god fortelling av blytunge historier. For familien har «Mesternes mester» vært veldig populært, men også Team Ingebrigtsen og alt fra Diamond League. Litt mild motivering på gang her, som du skjønner!

– Noen guilty pleasures du lander med etter en lang dag?

– Jeg får ikke kona med på noe som ikke

HVEM: Lars Jacobsen
TITTEL: Juridisk direktør
ARBEIDSTED: Aker BioMarine ASA
ALDER: 39
SPESIALISERING: M&A og kontrakter

DRIVKRAFT
Podkast-tips!

er realistisk og i nåtid, så når jeg er alene kan jeg nerde litt med serier som «Watchmen» og «Westworld». Jeg er også glad i historiske dokumentarer, selv om jeg ikke finner så mange luker til det i hverdagen. Samtidig prøver jeg å introdusere barna til filmformatet. Jeg synes det er viktig å vise dem noe mer enn YouTube, og at de evner å holde konsentrasjonen over tid.

– Hva slags forhold har du til true crime?

– Vi både ser noe – senest Knutby-historien – og hører noe, og kan særlig anbefale podcasten «Hele historien». Av øvrige podcaster hører jeg mye på «I det lange løp» og «Drivkraft» når jeg selv er ute og løper.

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Min gamle studievenninne Line Foss Hals, som er advokat i Avinor. Etter dette innlegget trenger vi litt «finkultur», så spent på å høre om det bare går i lyrikk og grafiske verker, eller om hun har en litt mer folkelig side også! •

97,5 %

er tilfredse eller svært tilfredse med abonnementet på JUS Digital!

TO ÅRLIGE KURS INKLUDERT!

ABONNEMENT – JUS DIGITAL

Nå ligger mange av høstens årlige kurs ute på jus.no. Som abonnent kan du melde deg på to livestreamer av årlige kurs kostnadsfritt! Du får også opptak av kursene i etterkant. I tillegg inngår alle e-kurs, webinarer og digilunsjer i ditt abonnement.

Prisen er knallgod for medlemmer!

Deltar du på to livestreamer, så tilsvarer det omtrent abonnementsavgiften. I tillegg kan du gratis melde deg på over 50 e-kurs (nye kurs utvikles fortløpende) og alle webinarer og digilunsjer! Bli abonnent, det lønner seg.

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Bli abonnent på **jus.no**.

50 år siden

– STORE GRUPPER FÅR IKKE DEN ADVOKATHJELP DE HAR BEHOV FOR

Fra formannens redegjørelse på representantskapsmøtet i Tønsberg 1971

«Den førte saken jeg vil nevne omtales gjerne som en utbygging av systemet for fri rettshjelp. Dette gir imidlertid et for snevert perspektiv. I virkeligheten dreier det seg om det fundamentale spørsmål om advokatene fyller sin oppgave i dagens og i fremtidens samfunn.

Det hevdes med styrke at behovet for rettslig bistand ikke er tilfredsstillende dekket i samfunnet, og i den sammenheng at store grupper av befolkningen ikke får den advokathjelp de har behov for og krav på.

Ikke minst er det så at de som har mest behov for assistanse har minst mulighet til å gjøre sine rettigheter gjeldende.

Ganske spesielt har advokatene og Advokatforeningen her en utfordring. Fra ethvert synspunkt er det helt vesentlig at en fri og uavhengig advokatstand kan opprettholdes på et høyt nivå, så vel faglig som etisk. Dette forutsetter en viss bredde og et fruktbart miljø, og det forutsetter en solid økonomi og gode arbeidsforhold. Det skulle ikke være noen grunn til at ikke disse hensyn kan forlikkes. For å oppnå en tilfredsstillende dekning av rettshjelpstilbudet skulle det ikke være nødvendig å gi avkall på det som for samfunnet og rettssikkerheten er helt vesentlig, nemlig en fri og uavhengig advokatstand.»

(Formann i Advokatforeningen i 1971–1973 var Kjell Haavind)

Norsk advokatblad, nr. 5-6, 1971

Tilpasse	Aktør i retten	Kladden	Føre	Grønn-sak	Fylke	Korona-vaksine-beviset
Alfabet	Utstyrt med Uzi					Yppe
Trau	Himmel-retning		§		Donere	Tre
Naboer			Manns-navn			
Hage			Real		Første-team	Rotfrukt
Lik	Anker-plass			H.-stad	Direk-torat	
På vilkår					Forbi Farge	Dyr

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **13. august**.

Vinneren av kryssordet i nr. 4 / 2021 var Henrik Tessem Kolsaker, Stavanger.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **FORLIK**.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Kontakt vår annonsesælger **Pia Himberg**
Mobil 919 03 697 / pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no

en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

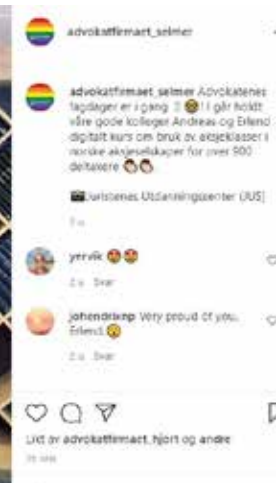
Sosiale medier

SANDS-gründer Morten Steenstrup mimret tilbake til markedsføringen av Steenstrup Stordrange-oppgjøret.

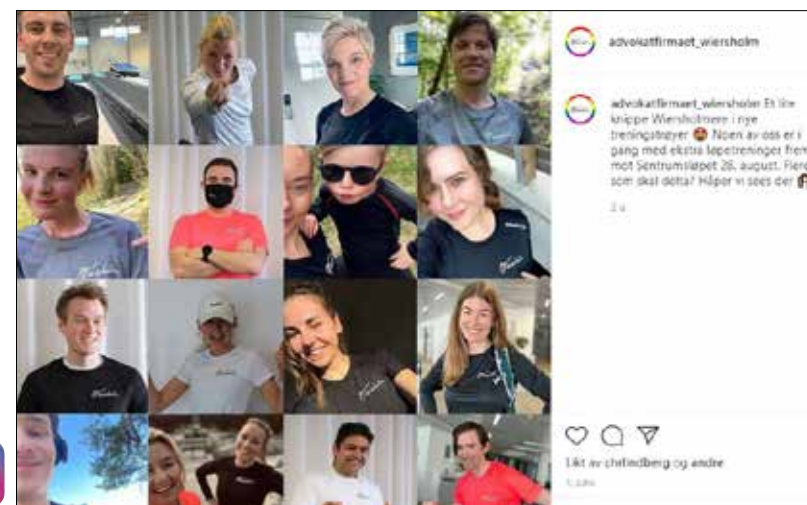

Selmer takket sine advokater Erlend Eriksen Gjein og Andreas Jarbø som bidro som foredragsholdere under Advokatenes fagdag.

Tingrettsdommer Kim Heger kommenterte Dagens Næringslivs «avsløring» om at flere tidligere politikere har startet i nye jobber uten å melde fra til karantenenemnda.

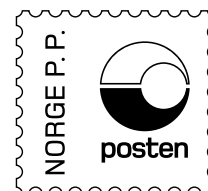
I Wiersholm har de lagt seg i hardtrening til Sentrumsløpet den 28. august.

Inspirert av tidligere riksadvokat Tor-Aksel Buschs uttalelser i Advokatbladet, fant Vidar Strømme 28 saker Schjødts har hatt om menneskerettigheter.

For Legalis-MP Tonje Hovde Skjelbostad så russens rolleforbud fra flere sider.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

www.dehistoriske.no

NOE AV DET BESTE NORGE HAR Å BY PÅ

Med buldrende fossefall, isklare fjorder og innbydende fjellstier står landet ditt og venter. I De Historiske har vi samlet landets mest imponerende hoteller og spisesteder.

Nyt noen av de beste måltidene og oppholdene Norge har å by på, med vertskap og omgivelser som gjør at man gjerne ønsker å bli værende litt lenger.

Gå inn på dehistoriske.no/opplevelser/ og finn opplevelsen som passer for deg. God tur og god fornøyelse!

LYSEFJORDEN – OPPDAG PERLENE

Lysefjorden gir deg spennende og allsidige opplevelser - både fra fjordcruise i hurtigbåt eller turistferjen og til fots, på sykkel, med bil eller MC.

Nyt noen timer i kajakk på fjorden, gå mektige fotturer på Preikestolen, Kjerag eller de 4444 trappetrinnene i Flørli, lei el-sykkel i Lysebotn og ta deg oppover de 27 spektakulære hårnålsvingene – eller finn roen, nyt utsikten og la tiden stå stille i dette mektige naturlandskapet.

Velg blant flere historiske hotell i Rogaland: GamlaVærket, Grand Hotel Egersund, Kronen Gaard, Hotel Victoria eller Sola Strand Hotel. Velg pakken som passer for deg med fine opplevelser i en av Norges vakreste fjorder.

Priseksempel med 2 overnattinger, 2 middag, 2 frokost, turistferje med bil / en vei;

Totalpris
fra kr.
per person i dobbeltrom

2.590,-

NYHET!

ØYHOPPING I VERDENSKLASSE

Bli med på et flott dagscruise som tar deg med ut i den vakre skjærgården utenfor Bergen. Nyt turen, omgivelsene og de flotte opplevelsene som kommer som perler på en snor;

- Lunch på familierestauranten til Ørjan Johannessen – vinner av Bocuse d'Or i 2015 – på Bekkjarkvik Gjestgiveri/ Bekkjarkvik
- Kaffestopp, hjemmelaget sjokolade og historiefortelling ved E.H. Vaage Dampskibsekspedisjon/ Tysnes
- Smaking med Bereksten – prisbelønt og i verdensklasse/ Flesland

Velg opplevelsen som dagstur, eller inkluder overnatting på bl.a. Opus XVI i Bergen eller Solstrand Hotel og Bad / Os.

Totalpris
fra kr.
per person/ dagstur

1.995,-

NYHET!

SIDERSAFARI PÅ HARDANGERFJORDEN

Smak deg gjennom et nydelig utvalg av sider fra Hardanger kombinert med fjordcruise, flott natur, god mat og to netter på ærverdige Hotel Ullensvang.

En unik kortferie som kombinerer fjordcruise, kultur, mat og drikkeopplevelser i Hardanger.

Hotel Ullensvang: 2 overnattinger m/ frokost, sidersmaking, 3-retters middag i 2 dager, siderbåt Lofthus-Aga og Cider Tour m/ sidersmaking og lunsj.

Totalpris
fra kr.
per person i dobbeltrom

4.550,-

NYHET!

Med forbehold om trykkekrell.

DE HISTORISKE
hotel & spisesteder

www.dehistoriske.no